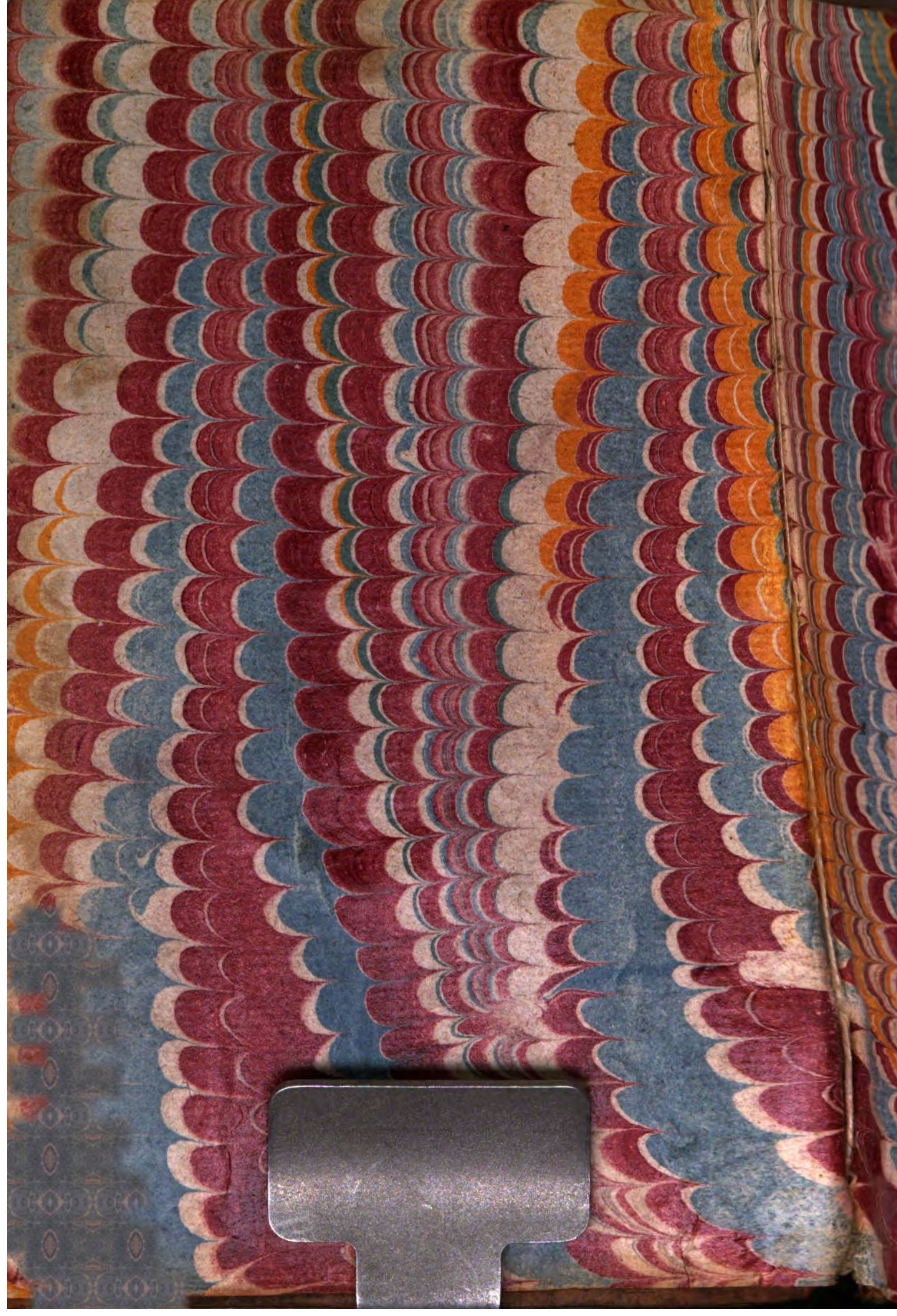

A. gr. b.

2124

a. g. b. 2124

Longinus

<36626401630014

S

<36626401630014

Bayer. Staatsbibliothek

DIONYSII LONGINI

DE

SUBLIMITATE

COMMENTARIIS

1209

1209

1209

Ob. 631

Auct. Gr. Vet. 245. p. 754.

DIONYSII LONGINI

DE

SUBLIMITATE

COMMENTARIUS.

DIONYSII LONGINI

DE

SUBLIMITATE

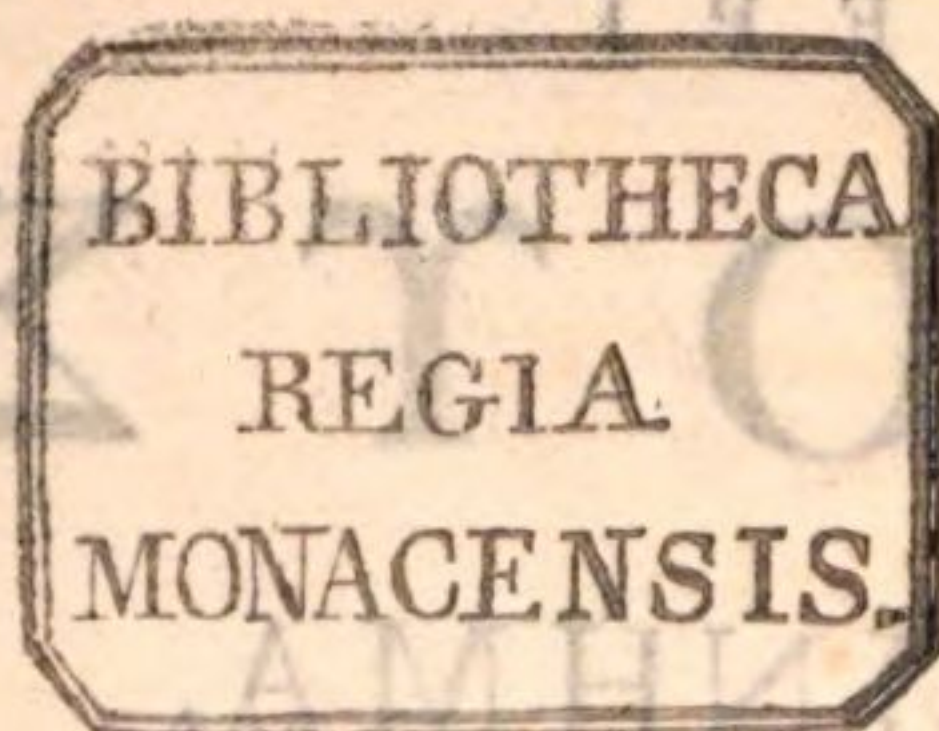
COMMENTARIUS.

ΤΟ ΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΛΟΓΓΙΝΟΥ

Π Ε Ρ Ι
Υ Ψ Ο Υ Σ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

EX EDITIONE TERTIA
ZACHARIAE PEARCE,
EPISCOPI BANGORIENSIS,
EXPRESSUM.

GLASGUA E:
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI,
M.DCC.LI.

INDEX SECTIONUM

Commentarii de SUBLIMITATE.

SECT. I.

C*Ecilii libellum de Sublimitate esse imperfectum, et quare.*
Pag. 1.

SECT. II.

An Sublimitas doceri possit. 3

SECT. III.

De Tumido dicendi genere.

De Frigido dicendi genere. 4

De Parenthyrsos.

SECT. IV.

De Frigido. 6

SECT. V.

Unde fluant praedicta vitia. 8

SECT. VI.

Verae Sublimitatis scientia comparanda est. 9

SECT. VII.

Quomodo Sublimitas cognosci potest. ib.

SECT. VIII.

Quòd quinque sunt loci Sublimitatis. 10

SECT. IX.

De Sensuum altitudine. 12

SECT. X.

*Praecipuarum circumstantiarum delectum et conjunctionem
Sublimitatem efficere.* 18

SECT. XI.

De incremento. 21

SECT. XII.

*Definitionem Incrementi, quâ utuntur artis scriptores, veram
non esse.* 22

INDEX

SECT. XIII.

De Sublimi dicendi genere Platonis. 24

De Imitatione.

SECT. XIV.

Optimos scriptores in scribendo ante oculos nostros ponendos esse. 26

SECT. XV.

De Visionibus. 27

SECT. XVI.

De Figuris. 31

SECT. XVII.

Figuras et Sublimitatem sibi invicem auxilium ferre. 34

SECT. XVIII.

De Interrogationibus et Percontationibus. 35

SECT. XIX.

De Dissolutis. 36

SECT. XX.

De Figurarum Coacervatione. 37

SECT. XXI.

Copulas enervare orationem. 38

SECT. XXII.

De Hyperbatis. ib.

SECT. XXIII.

De mutatione Numerorum. 41

SECT. XXIV.

Singularia aliquando efficere Sublimitatem. 42

SECT. XXV.

De mutatione Temporum. 43

SECT. XXVI.

De mutatione Personarum. ib.

SECT. XXVII.

De aliâ Personarum mutatione. 44

SECT. XXVIII.

De Periphrasi sive Circumlocutione. 46

SECT. XXIX.

Periphrasin immodicam esse insulsam. 47

SECTIONUM.

SECT. XXX.

De verborum delectu. 47

SECT. XXXI.

De verbis vulgaribus. 48

SECT. XXXII.

De Metaphorarum multitudine. 49

SECT. XXXIII.

Scripta Sublimia, quae aliquando peccant, potiora esse iis, quae omni vitio carent, sed non sunt Sublimia. 53

SECT. XXXIV.

Ad quaestionem praecedentem explicandam virtutes Demosthenis et Hyperidis comparantur. 55

SECT. XXXV.

Platonem pauciora, quam Lysiam, vitia habere; et maxima magis, quam communia, admirationi esse. 56

SECT. XXXVI.

Idem de Sublimi in scriptis dicendum esse. 58

SECT. XXXVII.

De Comparisonibus et Similitudinibus. 59

SECT. XXXVIII.

De Hyperbolis. ib.

SECT. XXXIX.

De Collocatione. 61

SECT. XL.

De apta membrorum orationis inter se connexione. 64

SECT. XLI.

Numerum fractum Structurae orationis repugnare. 65

Syllabas nimis breves obesse Sublimitati.

SECT. XLII.

Phrasin nimis brevem minuere Sublimitatem. 66

SECT. XLIII.

Exilitatem verborum deturpare Sublimitatem. ib.

SECT. XLIV.

Unde accidit, ut tanta Sublimium scriptorum sit paucitas. 69

FRAGMENTA LONGINI.

1	E Cod. MSto Vat.	77
2	E Cod. MSto Par.	ib.
3	E Cod. MSto Par. Prolegomena in Hephaestionis Enchiridion.	78
4	E Cod. MSto Par.	84
5	Ex Porphyrio de vita Plotini, p. 13. Edit. Basil.	86
6	Ex Porphyrio de vita Plotini, p. 12. Edit. Basil.	90
7	Ex Eusebii praeparatione Evangelica, l. 15. p. 822. Edit. Paris.	92
8	Ex Anonym. Comment. in Hermog. p. 380. Edit. Ald.	94

ΛΟΓΓΙΝΟΤ

Π Ε Ρ Ι

Υ Ψ Ο Υ Σ.

ΤΟ μὲν τῷ Κεκίλῳ συγγραμμάτιον, ὃ περὶ
 Υψους συνετάξατο, ἀνασκοπόμενοις ἡμῖν, ὡς
 οἶδα, κοινῇ, Ποσέμιε Τερεντιανὲ φίλτατε, ταπεινό-
 τερον ἐφάνη τῆς ὅλης ὑποθέσεως, καὶ ἦκιστα τῷ κα-
 ρίων ἐφαπτόμενον, καὶ πολλὴν τε ὠφέλειαν, ἥς μά-
 λιστα δεῖ στοχάζεσθαι τὸν γράφοντα, περιποιῆν τοῖς
 ἐντυγχάνουσιν. εἴτ' ἐπὶ πάσης τεχνολογίας δυοῖν ἀ-
 παιθεμάτων· πρῶτον μὲν, τῷ δεῖξαι τί τὸ ὑποκεί-
 μενον, δεύτερον δὲ τῇ τάξει, τῇ δυνάμει δὲ κυριωτέρῃ,
 πῶς ἂν ἡμῖν αὐτὸ τῆτο, καὶ δι' ὧν τινων μεθόδων
 κλητὸν γήροιο· ὅμως ὁ Κεκίλιος, ποῖον μὲν τι ὑπ-
 ἄρχει τὸ Υψηλόν, διὰ μυρίων ὅσων, ὡς ἀγνοῦσι,
 πειρᾶται δεικνύειν. τὸ δὲ, δι' ὅτε τρόπον τὰς ἑαυτῶν
 φύσεις περᾶλιν ἰχθυοῖμαρ ἂν εἰς ποσὴν μεγέθους ἐπί-
 δοσιν, καὶ οἷδ' ὅπως, ὡς καὶ ἀναγκαῖον παρέλιπεν. πλὴν
 ἴσως τῶτονι μὲν τὸν ἄνδρα καὶ ἔτι καὶ ἀντιᾶσαι τῷ ἐκ-
 λελειμμένῳ, ὡς αὐτῆς τῆς ἐπινοίας καὶ σπουδῆς ἄξιον
 ἐπαινεῖν. ἐπεὶ δ' ἐνεκελᾶσω καὶ ἡμᾶς τι περὶ Υψους
 πάντως εἰς σὴν ὑπομνηματίζειν χάριν, φέρε, εἴτι

δὴ δοκῶμεν ἀνδράσι πολιτικοῖς τε θεωρηκέναι χρήσι-
 μον, ἐπισκεψώμεθα. αὐτὸς δ' ἡμῖν, ἐταῖρε, τὰ ἐπὶ
 μέγας (ὡς πέφυκας καὶ καθήκει,) συνεπικρινεῖς ἀλη-
 θέσια· εὖ γὰρ δὴ ὁ ἀποφηνάμενος, τί θεοῖς ὅμοιον ἔ-
 χομεν, 'ἀεργεσίαν, εἶπε, καὶ ἀλήθειαν.' γράφων δὲ
 πρὸς σέ, φίλτατε, τὸν παιδείας ἐπισήμονα, σχεδὸν ἀ-
 πήλλαγμα καὶ τῷ διὰ πλειόνων προὔπολίθεομαι, ὡς
 ἀκρότης καὶ ἐξοχή τις λόγων ἐστὶ τὰ ὕψη καὶ ποιητῶν
 τε οἱ μέγιστοι καὶ συγγραφέων ἔκ ἄλλοθεν ἢ ἐνθένδε
 ποθεν ἐπρώτιστα, καὶ ταῖς ἑαυτῶν περιέβαλον ἀ-
 κλείας τὸν αἰῶνα. οὐ γὰρ εἰς πειθῶ τὰς ἀκροωμένους,
 ἀλλ' εἰς ἕκαστιν ἄλει τὰ ὑπερφυᾶ· πάντῃ δέ γε σὺν
 ἐκπλήξει τῷ πιθανῷ καὶ τῷ πρὸς χάριν αἰεὶ κρατεῖ τὸ
 θαυμάσιον. εἴτε τὸ μὲν πιθανὸν ὡς τὰ πολλὰ ἐφ'
 ἡμῖν· ταῦτα δὲ, δυναστείαν καὶ βίαν ἅμαχον προσφέ-
 ροντα, πάντως ἐπάνω τῷ ἀκροωμένῳ καθίσταται. καὶ
 τὴν μὲν ἐμπειρίαν τῆς ἀρέσεως, καὶ τὴν τῶν πραγ-
 μάτων τάξιν καὶ οἰκονομίαν ἔκ ἐξ ἑνός, ἔδ' ἐκ δυοῖν, ἐκ
 δὲ τῷ ὅλῳ τῶν λόγων ὕψους μόλις ἐκφαινομένην ὁρῶμεν.
 ὕψος δὲ πᾶς κατρίως ἐξενεχθὲν τὰ τε πράγματα δί-
 κην σκηπτεῖ πάντῃ διεφόρησεν, καὶ τὴν τῷ ῥήτορος ἀθὺς
 ἀθρόαν ἐνεδείξατο δύναμιν. ταῦτα γὰρ οἶμαι καὶ τὰ
 παραπλήσια, Τερεντιανὲ ἥδιστε, καὶ αὐτὸς ἐκ πείρας
 ὑφηγήσατο.

2. Ἡμῖν δὲ ἐκείνο διαπορήσειον ἐν ἀρχῇ, εἰ ἔστιν ὕψος τις ἢ βάθος τέχνη· ἐπεὶ τινες ὁλως οἶον διηπαλῆσθαι τὰς τὰ τοιαῦτα ἀβουλίας εἰς τεχνικὰ παραγέλματα. ‘γεννᾷ γὰρ, φησὶ, τὰ μεγαλοφυῆ, καὶ ἔδιδεκται παραγίνεσθαι· καὶ μία λέχνη πρὸς αὐτὰ, τὸ πεφυκέναι· χεῖρω τε τὰ φυσικὰ ἔρβω, ὡς οἶονταί, καὶ τῷ παντὶ δειλότερα καθίσταται, ταῖς τεχνολογίαις καλῶς κελεττόμενα.’ ἐγὼ δὲ ἐλεγχθήσεσθαι τῷ ἑτέρως ἔχον φημι, εἰ ἐπισκέψαιτό τις, ὅτι ἡ φύσις, ὥπερ τὰ πολλὰ ἐν τοῖς παθητικοῖς καὶ διηρμένοις αὐτόνομον, ὥτως καὶ εἰκαζόν τι καὶ παντὸς ἀμέθοδον εἶναι φιλεῖ. καὶ, ὅτι αὕτη μὲν πρῶτόν τι καὶ ἀρχέτυπον γένεως σοιχεῖον ἐπὶ πάντων ὑφίστηκεν· τὰς δὲ ποσότητας καὶ τὸν ἐφ’ ἑκάστῃ καιρὸν, ἔτι δὲ τὴν ἀπλανεσάλην ἀσκησίν τε καὶ χρῆσιν ἱκανὴ παρορίσαι καὶ συνενεγκεῖν ἡ μέθοδος· καὶ, ὡς ἐπικινδυνότερα αὐτὰ ἐφ’ ἑαυτῇ δίχα ἐπισήμης ἀσκήρια καὶ ἀνερμάτισα ἐαθέντα τὰ μεγάλα, ἐπὶ μόνῃ τῇ φορᾷ καὶ ἀμαθείᾳ τόλμῃ λειπόμενα· δεῖ γὰρ αὐτοῖς, ὡς κέντρων πολλάκις, ὥτω δὴ καὶ χαλινῶ. ὅπερ γὰρ ὁ Δημοσθένης ἐπὶ τῷ κοινῷ τῷ ἀνθρώπων ἀποφαίνεσθαι βίβ, ‘μέγιστον μὲν εἶναι τῷ ἀγαθῷ τὸ εὐτυχεῖν· δεύτερον δὲ, καὶ ἐκ ἑλαττον, τὸ εὖ βυλᾶσθαι, ὅπερ οἷς ἂν μὴ παρῇ, συναναιρεῖ πάντως καὶ δεύτερον.’ τῷ τ’ ἂν καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ εἰποιμεν, ὡς ἡ μὲν

φύσις τὴν τῆς ἀτυχίας τάξιν ἐπέχει, ἡ τέχνη δὲ τὴν
τῆς εὐβουλίας. τὸ δὲ κυριώτατον τε καὶ αὐτὸ, τὸ εἶναι
τινα τῶς ἐν λόγοις ἐπὶ μόνῃ τῇ φύσει, καὶ ἄλλοθεν ἡμᾶς
ἢ παρὰ τῆς τέχνης ἐκμαθεῖν δεῖ. εἰ ταῦθ', ὡς ἔφην,
ἐπιλογίσαιτο καθ' ἑαυτὰ οἱ τοῖς χρησομαθεῖσιν ἐπι-
τιμῶν, καὶ ἂν ἔτι, μοι δοκεῖ, περιτλὴν καὶ ἄχρηστον τὴν
ἐπὶ τῶς περκειμένων νομίσαιτο θεωρίαν.

3.

* * * * *

—Καὶ καμίνε χῶσι μάκισον σέλας.
Εἰ γάρ τιν' ἐσιῶχον ὄψομαι μόνον,
Μίαν παρείρας πλεκλάνην χειμάρροον,
Στέγην πυρώσω, καὶ κάλανθρακώσομαι.
Νῦν δ' εἰ κέκραγά περ τὸ θνητὸν μέλος;
Οὐ τραγικὰ ἔτι ταῦτα, ἀλλὰ παραίράγωδα, 'αἶ
' πλεκλάναι,' καὶ τὸ 'περὶ ἔρανδον ἐξεμεῖν,' καὶ τὸ τὸν
Βορέαν 'αὐλητὴν' ποιεῖν, καὶ τὰ ἄλλα ἐξῆς. τεθόλωται
γὰρ τῇ φράσει, καὶ τεθορύβηται ταῖς φαντασίαις μάλ-
λον ἢ δεδείνωται. καὶ ἂν ἕκαστον αὐτῶς πρὸς αὐγὰς ἀνα-
σκοπῆς, ἐκ τῆς φοβερῆς κατ' ὀλίγον ὑπονοσθεῖ πρὸς τὸ
εὐκαλαφρόνητον. ὅπερ δ' ἐν τραγωδίᾳ, πρᾶγματι ὀγ-
κηρῶ φύσει καὶ ἐπιδεχομένῳ σόμφον, ὅμως τὸ παρὰ μέ-
λος οἶδεῖν ἀσύγνωστον, χολῇ γ' ἂν, οἶμαι, λόγοις ἀ-
ληθινοῖς ἀρμόσειεν. ταύτῃ καὶ τὰ τῆς Λεοντίνας Γοργίης
γελάται γράφωντος, 'Ξέρξης ὁ τῶς Περσῶν Ζᾶς,' καὶ

‘γυῖπες ἐμψυχοὶ τάφοι.’ καὶ τινὰ τῶν Καλλιθένης,
 ὄντα ἔχ’ ὑψηλὰ, ἀλλὰ μετέωρα. καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ
 Κλειάρχου φλοιώδης γὰρ ὁ ἀνὴρ, καὶ φυτῶν, κατὰ τὸν
 Σοφοκλέα, ‘ὅσμις μὲν αὐλίσκοισι, — φορβε-
 ‘ ἄς δ’ ἄτερ.’ τὰ γε μὲν Ἀμφικράτης τοιαῦτα, καὶ
 Ηγησίπ, καὶ Μάτριδος· πολλαχῶς γὰρ ἐνθουσιᾶν ἑαυτοῖς
 δοκῶντες, ὅ βακχάουσιν, ἀλλὰ παύουσιν. ὅπως δ’ εἰ-
 κεν εἶναι τὸ οἶδεῖν, ἐν τοῖς μάλιστα, δυσφυλακτότατον·
 φύσει γὰρ ἅπαντες οἱ μεγέθους ἐφίεσθαι, φάγοντες ἀσ-
 θενείας καὶ ξηρότητος κατὰ γνῶσιν, ἔκ οἷδ’ ὅπως ἐπὶ
 τῷ ὑποφέροντι, πειθόμενοι τῷ,

Μεγάλως ἀπολιθαίνειν ὅμως ἀγνῆς ἀμάρτημα.
 κακοὶ δὲ ὄλκοι, καὶ ἐπὶ σωμάτων καὶ λόγων, οἱ χαῦνοι καὶ
 ἀναλήθεις, καὶ μήποτε περιϊσάντες ἡμᾶς εἰς τὸνανλίων·
 ‘ἔδεν γὰρ, φασὶ, ξηρότερον ὑδρωπικῶν.’

Ἀλλὰ τὸ μὲν οἶδεν ὑπεραίρειν βέλεται τὰ ὑψη-
 τὰ δὲ μερακιῶδες ἀντικρυς ὑπενανλίον τοῖς μεγέθεσι
 ταπεινὸν γὰρ ἐξ ὅλης, καὶ μικρόψυχον, καὶ τῷ ὄντι κακὸν
 ἀγνέστατον. τί ποτ’ ἔν τὸ μερακιῶδες ἐστίν; ἢ δῆλον,
 ὡς χολαστικὴ νόσις, ὑπὸ περιεργίας λήγῃσα εἰς ψυ-
 χρότητα. ὀλιθαίνουσι δ’ εἰς τῆτο τὸ γῆρας ὀρεγόμενοι
 μὲν τὰ περιτλῆ καὶ πεποιημένα, καὶ μάλιστα τὰ ἡδέος,
 ἐποκέλλοντες δὲ εἰς ῥοπικὸν καὶ κακόζηλον.

Τῷ τῷ παράκειμαι τρίτον τι κακίας εἶδος ἐν τοῖς

παθητικοῖς, ὅπερ ὁ Θεόδωρος παρένθυσον ἐκάλει·
 ἔστι δὲ πάθος ἄκαρρον καὶ κενόν, ἐνθα μὴ δεῖ πάθος· ἢ
 ἄμετρον, ἐνθα μείρις δεῖ. πολλὰ γὰρ ὥσπερ ἐκ μέθης,
 τινὲς εἰς τὰ μηκέτι τῷ πράγματι, ἴδια ἑαυτῷ καὶ
 χολικά, παραφέρονται πάθη· εἴτα πρὸς ὕδεν πεπον-
 θότας ἀκροαίας ἀχημονῶσιν εἰκότως· ἐξεσηκότες πρὸς
 ἕκ ἐξεσηκότες. πλὴν περὶ μὲν παθητικῶν ἄλλος ἡμῖν
 ἀπόκειται τόπος.

4. Θαλέρυ δὲ, ὣν εἴπομεν, (λέγω δὲ τῷ ψυχρῷ)
 πλήρης ὁ Τίμαιος, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα ἱκανὸς καὶ πρὸς
 λόγων ἐνίοτε μέγεθος, καὶ ἄφορος, πολυῖστωρ, ἐπινοη-
 τικὸς, πλὴν ἀλλοτρίων μὲν ἐλεγκτικώτατος ἀμαρτη-
 μάτων, ἀνεπαύσθηλος δὲ ιδίων· ὑπὸ δὲ ἔρωτος τῷ ξέ-
 νας νοήσεις αἰεὶ κινεῖν πολλάκις ἐκπίπλων εἰς τὸ πα-
 ριδωδέσθαι. παραθήσομαι καὶ τὸ ἀνδρὸς ἐν ἡ δύο, ἐ-
 πειδὴ τὰ πλείω πεθέλαβεν ὁ Κεκίλιος. ἐπαμνῶν Α-
 λέξανδρον τὸν μέγαν, ὃς τὴν Ἀσίαν ὅλην, φησὶν, ἐν
 ἑλάττωσι παρέλαβεν ἔτεσιν, ἢ ὅσοις τὸν ὑπὲρ τῷ
 πρὸς Πέρσας πόλεμος πανηγυρικὸν λόγον Ἰσοκρά-
 τος ἔγραψεν. θαυμασὴ γὰρ τῷ Μακεδόνα ἢ πρὸς
 τὸν Σοφιστὴν σύγκρισις. δῆλον γὰρ, ὅτι Τίμαγε, ὡς οἱ
 Λακεδαιμόνιοι διὰ τῷτο πολὺ τῷ Ἰσοκράτῃ κατ'
 ἀνδρείαν ἐλείποντο· ἐπειδὴ οἱ μὲν τριάκοντα ἔτεσι
 Μεσσηνίην παρέλαβον, ὁ δὲ τὸν πανηγυρικὸν ἐν μόνοις

δέκα συνετάζατο. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἄλλοι περὶ Σικε-
 λίαν, τίνα τρόπον ἐπιφωνεῖ; ὅτι· εἰς τὸν Ἑρμῆν ἄσε-
 ‘ βήσαντες, καὶ περικόφαντες αὐτῷ τὰ ἀγάλματα, διὰ
 ‘ τῷτ’ ἔδωκαν δίκην· ἔχ’ ἥκιστα δὲ ἓνα ἄνδρα, ὃς ἀπὸ
 ‘ τῷ παρανομηθέντος διὰ πατέρων ἦν, Ερμοκράτην
 ‘ τὸν Ερμῶνος.’ ὥς τε θαυμάζειν με, Τερέντιαν ἐῖδισ-
 τε, πῶς καὶ εἰς Διονύσιον γράφει τὸν τύραννον. ‘ ἐπεὶ
 ‘ γὰρ εἰς τὸν Δία καὶ τὸν Ἡρακλέα δυσσεβὴς ἐβλήετο,
 ‘ διὰ τῷτ’ αὐτὸν Δίων καὶ Ἡρακλείδης τῆς τυραννίδος
 ‘ ἀφείλοντο.’ τί δὲ περὶ Τιμαίου λέγειν; ὅπως γὰρ καὶ οἱ
 ἥρωες ἐκείνοι (Ξενοφῶντα λέγω καὶ Πλάτωνα), καίτοι
 γ’ ἐκ τῆς Σωκράτους ὄντες παλαιστῆρας, ὅμως διὰ τὰ
 ἔτι μικροχάρη, ἐαυτῶν πότε ἐπιλανθάνοντα. ὁ
 μὲν γὰρ ἐν τῇ Λακεδαιμονίῳ γράφει πολιτεία, ‘ ἐκεί-
 ‘ νων γὰρ ἥττον μὲν ἂν φωνὴν ἀκέσας ἢ τῶν λιθίνων,
 ‘ ἥττον δ’ ἂν ὄμματι σρέψαις ἢ τῶν χαλκῶν· αἰδή-
 ‘ μονες ἔργα δ’ ἂν αὐτῶν ἡγήσαιο καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς
 ‘ ὀφθαλμοῖς παρθένων.’ Ἀμφικράτει, καὶ ὁ Ξενοφῶντι,
 ἔπρεπε τὰς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν κόρας λέγειν
 ‘ παρθένους αἰδήμονας.’ οἷον δὲ, ἡράκλεις, τὸ τὰς
 ἀπάντων ἐξῆς κόρας ἀχυντηλὰς εἶναι πεπεισθαι, ὅ-
 πως φασὶν ἔδειν ἔτι ἐνσημαίνεσθαι τὴν τινων ἀναίδι-
 αν, ὡς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς; ἰταμὸν, ‘ οἰνοβαρὲς, κυνὸς
 ‘ ὄμματ’ ἔχων,’ φησὶν. ὁ μὲν τοι Τίμαχος, ὡς φω-

ρίη τινὸς ἐφαπλόμενος, ἔδὲ τὸτο Ξενοφῶνι τὸ ψυ-
 χρὸν κατέλιπεν. φησὶ γὰρ ἐπὶ τῷ Αγαθοκλέους καὶ τὸ,
 ‘τὴν ἀνεψιάν, ἐτέρῳ δεδομένην, ἐκ τῆς ἀνακαλυπ-
 ‘τηρίων ἀρπάσαντα ἀπελθεῖν· ὃ τίς ἂν ἐποίησεν ἐν
 ‘ὀφθαλμοῖς κόρας, μὴ πόρνας, ἔχων;’ τί καὶ ὁ τ’
 ἄλλα θεῖος Πλάτων; ἴας δέλλης θέλων εἰπεῖν, ‘Ἰρά-
 ‘φαντες, φησὶν, ἐν τοῖς ἱεροῖς Δήσασσι κυπαριτρίνας
 ‘μνήμας.’ καὶ πάλιν, ‘περὶ δὲ τειχῶν, ὦ Μέγилле,
 ‘ἐγὼ συμφεροίμην ἂν τῇ Σπάρτῃ, τὸ καθάδειν ἑᾶν
 ‘ἐν τῇ γῇ καίλακείμεθα τὰ τεῖχη, καὶ μὴ ἐπανίστασ-
 ‘θαι.’ καὶ τὸ Ηροδότειον ἐ πόρρω, τὸ φάναι ‘τὰς κα-
 ‘λὰς Ἰυναῖκας ἀλγιδόνας ὀφθαλμῶν.’ καὶ τοι γε ἔχει
 τινὰ παραμυθίαν· οἱ γὰρ παρ’ αὐτῷ ταυτὶ λέγοντές
 εἰσιν οἱ βάρβαροι, καὶ ἐν μέθῃ· ἀλλ’ ἔδ’ ἐκ τοιούτῳ
 πρὸς τῶν δια μικροψυχίαν καλὸν ἀχημονεῖν πρὸς
 τὸν αἰῶνα.

5. Απαντᾷ μὲν τοι, τὰ ὅπως ἄσεμνα, διὰ μί-
 αν ἐμφύειαι τοῖς λόγοις αἰτίαν, διὰ τὸ περὶ τὰς νοή-
 σεις καμνόςασθαι, (περὶ ὃ δὴ μάλιστα κορυβαλιῶσιν
 οἱ νῦν)· ἀφ’ ὧν γὰρ ἡμῖν τ’ ἀγαθὰ, σχεδὸν ἀπ’ αὐτῆς
 τέτῳ καὶ τὰ κακὰ γίγνεσθαι φιλεῖ. ὅθεν ἐπίφορον εἰς
 συναγμάτῳ καλὸρθωσιν τὰ τε κάλλη τῆς ἐρμηνεί-
 ας, καὶ τὰ ὕψη, καὶ πρὸς τέτοις αἰ ἡδοναῖς· καὶ αὐτὰ
 ταῦτα, καθάπερ τῆς ἐπίλυχίας, ὅπως ἀρχαὶ καὶ ὕ-

ποθέσης ἢ τῆς ἐναντίων καθίσταται. τοιούτον πως καὶ ὑπερβολαί, ἢ τὰ πληθυντικά· δείξομεν δ' ἐν τοῖς ἑπεία τὸν κίνδυνον, ὃν ἔχειν εἰκόασι. διόπερ ἀναγκαῖον ἤδη διαπορεῖν ἢ ὑπολίθεσθαι, δι' ὅτε τρόπον τὰς ἀνακεκραμένας κακίας τοῖς ὑψηλοῖς ἐκφάγειν ἂν δυνάμεθα.

6. Εἰ δὲ, ὦ φίλος, εἴτινα περιποιησάμεθ' ἐν πρώτοις καθαρὰν τῆ κατ' ἀλήθειαν ὑψὺς ἐπισήμην ἢ ἐπίκρισιν· καίτοι τὸ πρᾶγμα δύσληπτον· ἢ γὰρ τῆς λόγων κρίσις πολλῆς ἐστὶ πείρας τελευτᾶτον ἐπιγέννημα. οὐ μὲν ἄλλ', ὥς εἰπεῖν ἐν παραγγέλματι, ἐν λευθέρῳ ποθεν ἴσως τὴν διάγνωσιν αὐτῆς ἐκ ἀδύνατον πορίζεσθαι.

7. Εἰδέναι χρὴ, φίλτατε, διότι, καθάπερ καὶ τῷ κοινῷ βίῳ ἔδεν ὑπάρχει μέγα, ἢ τὸ καλὰ φρονεῖν ἐστὶ μέγα· οἷον πλεῖστοι, τιμαί, δόξα, τυραννίδες, ἢ ὅσα δὴ ἄλλα ἔχει πολὺ τὸ ἔξωθεν περσραγωγόμενον, ἐκ ἂν τῷ γε φρονίμῳ δόξειεν ἀγαθὰ ὑπερβάλλοντα, ὧν αὐτὸ τὸ περιφρονεῖν ἀγαθὸν ἢ μέτριον· θαυμάζουσι γὰρ τῆς ἐχόντων αὐτὰ μᾶλλον τὰς δυνάμεντας ἔχειν, ἢ διὰ μεγαλοψυχίαν ὑπερορῶντας. τῇ δέ πως ἢ ἐπὶ τῆς διηρμένων ἐν ποιήμασι ἢ λόγοις ἐπισκεπτόμενον, μή τινα μεγέθους φαντασίαν ἔχοι τε ταύτην, (ἢ πολὺ πρόσκειται τὸ εἰκῇ περσαναπλαττόμενον), ἀνα-

πλευρόμενα δὲ ἄλλως εἰσκόιτο χαῖνα, ὧν τὸ θαυ-
μάζειν τὸ περιφρονεῖν ἀγενέστερον. φύσει γάρ πως ὑ-
πὸ τᾶληθους ὕψους ἐπαύρεται τε ἡμῶς ἢ ψυχὴ, καὶ
γαῦρόν τι ἀνάθημα λαμβάνουσα πληρῆται χαρᾶς καὶ
μεγαλαυχίας, ὡς αὐτὴ γηνήσασα ὅπερ ἤκεσεν. ὅ-
ταν ἔν ὑπ' ἀνδρὸς ἐμφρονος καὶ ἐμπείρου λόγων πολλὰ-
κις ἀκρόμενόν τι πρὸς μεγαλοφροσύνην τὴν ψυχὴν
μὴ συνδιαλίθῃ, μηδ' ἐγκαταλείπῃ τῇ διανοίᾳ πλεῖον
τῷ λεγομένῳ τὸ ἀναθεωρέμενον, πίπῃ δ', ἂν τὸ συνε-
χὲς ἐπισκοπῆς, εἰς ἀπαύξεισιν· ἔκ ἂν ἔτ' ἀληθὲς ὕψ-
ος εἴη, μέχρι μόνης τῆς ἀκοῆς ὥζόμενον. τῷτο γὰρ
τῷ ὄντι μέγα, καὶ πολλὴ μὲν ἡ ἀναθεώρησις, δύσκολος
δὲ, μᾶλλον δ' ἀδύνατος ἢ καλεξανάσασις· ἰχυρὰ δὲ ἢ
μνήμη, καὶ δυσεξάλειπτος. ὅλως δὲ καλὰ νόμιζε
ὕψη καὶ ἀληθινὰ, τὰ διαπαντὸς ἀρέσκοντα καὶ πα-
σιν· ὅταν γὰρ τοῖς ἀπὸ διαφόρων ἐπιτηδεύματων, βί-
ων, ζήλων, ἡλικιωῶν, λόγων ἔν τι καὶ ταυτὸν ἅμα περὶ
τῶ αὐτοῦ ἀπασι δοκῇ, τότ' ἢ ἐξ ἀσυμφώνων ὡς κρί-
σις καὶ συγκατάθεσις τὴν ἐπὶ τῷ θαυμαζομένῳ πίσιν
ἰχυρὰν λαμβάνει καὶ ἀναμφίλεκτον.

8. Επεὶ δὲ πέντε, ὡς ἂν εἴποι τις, πηγαί τι-
νὲς εἰσιν αἱ τῆς ὑψηγορίας γονιμώτα), (περὶ ποκει-
μένης, ὥσπερ ἐδάφους τινὸς κοινῆς, ταῆς πέντε ταύτας
ιδέας τῆς ἐν τῷ λέγειν δυνάμεως, ἥς ὅλως χωρὶς ἔ-

δέν), πρῶτον μὲν καὶ κράτιστον, τὸ περὶ τὰς νοήσεις
 ἀδρεπήβολον, ὡς καὶ τοῖς περὶ Ξενοφῶντος ὠρισάμε-
 θα· δῆτερον δὲ, τὸ σφοδρὸν καὶ ἐνθουσιαστικὸν πάθος·
 ἀλλ' αἱ μὲν δύο αὐταὶ τῆ ὕψους κατὰ τὸ πλεόν αὐθι-
 γχεῖσυστάσεις, αἱ λοιπαὶ δ' ἤδη καὶ διὰ τέχνης· ἥτε
 ποιαὶ τῶ χημάτων πλάσις, (διαστὰ δὲ παρὰ ταῦτα,
 τὰ μὲν νοήσεως, θάτερα δὲ λέξεως)· ἐπὶ δὲ τέτοις ἡ
 ἡγεῖα φράσις, ἥς μέρη πάλιν ὀνομάτων τε ἐκλογὴ,
 καὶ ἡ τροπικὴ καὶ πεποιημένη λέξις· πέμπτη δὲ μεγέθους
 αἰτία, καὶ συσπείρουσα τὰ πρὸ ἑαυτῆς ἀπαντα, ἢ ἐν ἄξ-
 ιώματι καὶ διάρσει σύνθεσις· φέρε δὴ, τὰ ἐμπεριεχόμε-
 να κατ' ἐκάστην ιδέαν τῶν ἐπισκεψώμεθα, τοσούτον
 περὶ πόνους, ὅτι τῶ πέντε μορίων ὁ Κεκίλιος ἐστὶν ἃ
 παρέλιπεν, ὡς καὶ τὸ πάθος ἀμέλει. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς
 ἐν τῇ ταύτ' ἁμφω, τό τε ὕψος καὶ τὸ παθητικόν, καὶ ἔδο-
 ξεν αὐτῷ πάντῃ συνυπάρχειν τε ἀλλήλοις καὶ συμπε-
 φυκέναι, διαμαρτάνει· καὶ γὰρ πάθη τινὰ διεσῶτα ὕψ-
 ος καὶ ταπεινὰ ἄρίσκεται, καθάπερ οἰκτοί, λύπαι,
 φόβοι· καὶ ἔμπαντι πολλὰ ὕψη δίχα πάθος, ὡς
 (πρὸς μυρίοις ἄλλοις) καὶ τὰ περὶ τῆς Αλωάδας τῷ
 Ποιητῇ παραλετολημμένα,

Οὐρανὸν ἔω· Οὐλύμπω μέμασαν θέμεν· αὐτὰρ ἐπ'

Οὐρανῷ

Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἢ ἔρανός ἀμβάλος εἴη.

Καὶ τὸ τρίτοις ἔτι μείζον ἐπιφερόμενον,

Καὶ νῦν κεν ἐξετέλεσαν. —

παρά γε μὴν τοῖς ῥήτορσι τὰ ἐλκώμια, καὶ τὰ πομπικά, καὶ ἐπιδεικτικά τὸν μὲν ὄλκον, καὶ τὸ ὑψηλὸν ἐξ ἀπάνλος περιέχει, πάθος δὲ χηρᾷ καλὰ τὸ πλεῖστον· ὅθεν ἤκιστα τῶν ῥητόρων οἱ περιπαθεῖς ἐλκωμαστικοί, ἢ ἔμπαλιν οἱ ἐπαινετικοὶ περιπαθεῖς. εἰ δ' αὖ πάλιν ἐξ ὅλης μὴ ἐνόμισεν ὁ Κεκίλιος τὸ ἐμπαθεῖς τὰ ὑψηλὰ ποτὲ συνιλεῖν, καὶ διὰ τούτ' ἔχ' ἡγήσατο μνήμης ἄξιον, πάνυ διηπάτηται· θαρρῶν γὰρ ἀφορισάμενον ἂν, ὡς ἔδεν ἔτως, ὡς τὸ θῆναϊον πάθος ἐνθαχρὴ, μεγαλήτορον ἐστὶ, ὥστερ' ὑπὸ ματίας τινὸς καὶ πνέοντος ἐν θυσιαστικῶς ἐκπνέον, καὶ οἶονεὶ φοιβάζον τὰς λόγους.

9. Οὐ μὴν ἀλλ', ἐπεὶ τὴν κρατίστην μοῖραν ἐπέχει τῶν ἄλλων τὸ πρῶτον (λέγω δὲ τὸ μεγαλοφύες), χρὴ καὶ λαμβάνειν, εἰ καὶ δωρητὸν τὸ πρᾶγμα μάλλον ἢ κλητὸν, ὅμως, καθ' ὅσον οἶόντε, τὰς ψυχὰς ἀνατρέφειν πρὸς τὰ μεγάλα, καὶ ὥστερ' ἐγκύμονας αἰεὶ ποιεῖν θῆναϊα παρασήματος. τίνα, φησὶ, τρόπον; γέγραφα πρὸς καὶ ἐτέρωθι, τὸ τοιοῦτον ὑψος μεγαλοφροσύνης ἀπήχημα. ὅθεν καὶ φωνῆς δίχα θαυμάζεται αἰεὶ ποτὲ ψιλὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ ἐννοια δι' αὐτὸ τὸ μεγαλόφρον· ὡς ἢ τῷ Αἰάντῳ ἐν Νεκύᾳ σιωπὴ μέλα

καὶ παντὸς ὑψηλότερον λόγῳ. πρῶτον ἔν τὸ, ἐξ ὧ
 γίνεται, προϋποτίθεσθαι πάντως ἀναγκαῖον· ὥς ἔ-
 χεν δὲ τὸν ἀληθῆ ῥήτορα μὴ ταπεινὸν φρόνημα καὶ ἀ-
 γνέες· ἔδὲ γὰρ οἷόν τε μικρὰ καὶ δυσλοπρεπῆ φρονέοντας
 καὶ ἐπιτηδαιολίας παρ' ὅλον τὸν βίον θαυμασόν τι καὶ
 τῷ παντὶ αἰῶνος ἐξενεγκεῖν ἄξιον· μεγάλοι δὲ οἱ λό-
 γοι τούτων κατὰ τὸ εἶκος, ὧν ἂν ἐμβριθεῖς ὦσιν αἰ-
 ἵννοια. ταύτῃ καὶ εἰς τὰς μάλιστα φρονηματίας ἐμ-
 πίπλει τὰ ὑπερφυῖα· ὁ γὰρ τῷ Παρμενίωνι φήσαντι,
 ‘ἐγὼ μὲν ἂν ἤρκεσθην, [εἰ Ἀλέξανδρος ἦμην,] ἀπεκρί-
 νατο ὁ Ἀλέξανδρος, εἰπὼν, ‘καὶ γὰρ καὶ Δία, εἰ Παρ-
 ‘μενίων ἦμην,’ τὰ αὐτῷ μεγαλόφρον δείκνυσιν· ὥς καὶ
 τὸ Ομήρου παρορίζει μεγαλοφυῆς ἐν τῷ

Οὐρανῷ ἐσῆριξε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει]
 τὰ ἐπ' ἄρανδον ἀπὸ γῆς διάστημα· καὶ τούτ' ἂν εἴποι τις
 ἢ μᾶλλον τῆς Εἰδος, ἢ Ομήρου μέτρον. ὧ ἀνόμοιόν
 γε τὸ Ησιόδου ἐπὶ τῆς Ἀχλὺς, εἶγε Ησιόδου καὶ τὴν
 Ἀσπίδα θετέον,

Τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον.
 ἢ γὰρ δεινὸν ἐποίησε τὸ εἶδωλον, ἀλλὰ μισητόν. ὁ δὲ
 πῶς μεγεθύνει τὰ δαμόνια;

Οἶσον δ' ἠεροειδὲς ἀνὴρ ἴδεν οφθαλμοῖσιν,

Ἡμῶς ἐν σκοπιῇ, λείψων ἐπὶ οἴνοπα πόντον·

Τόσον ἐπιθρῶσκεισι θεῶν ὑψηλές ἱῶποι.

τὴν ὁρμὴν αὐτῷ κοσμικῶ διαστήματι καταμετρεῖ.
 τίς ἔν ἐκ ἂν εἰκότως διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς μεγέθους
 ἐπιφθέγγαστο, ὅτι, ἂν δις ἐξῆς ἐφορμήσωσιν οἱ τῷ
 θεῶν ἴωποι, ἐκέθ' ἄρῃσιν ἐν κόσμῳ τόπον; ὑπερ-
 φυᾷ ἢ τὰ ἐπὶ τῆς θεομαχίας φαντάσματα,

Ἀμφὶ δ' ἐσάλπιγξεν μέγας ἔρανός, ἔλυμπός τε,
 Εἰδδισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Αἰδωνάς.

Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἄλτο, ἢ ἰάχε, μὴ οἱ ἔπειτα
 Γαῖαν ἀναρρήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,

Οἰκία δὲ θνητοῖσι ἢ ἀθανάτοισι φανείη,

Σμερδαλέ', ἄρῳένια, τὰ τε συγέσσι θεοί περ.

Επιβλέπεις, ἐταῖρε, ὥς, ἀναρρήγνυμένης μὲν ἐκ βά-
 θρων γῆς, αὐτῇ δὲ γυμνῶν ταρτάρῳ, ἀνατροπὴν
 δὲ ὅλα ἢ διάσασιν τῆς κόσμου λαμβάνοντος, πάνθ'
 ἅμα, ἔρανός, ἄδης, τὰ θνητὰ, τὰ ἀθάνατα, ἅμα
 τῇ τότε συμπολεμῇ ἢ συγκαίνυνται μάχῃ. ἀλλὰ
 ταῦτα φοβερά μὲν, πλὴν εἰ μὴ κατ' ἀλληγορίαν
 λαμβάνοιτο, παντάπασιν ἄθεα, ἢ ἔ σώζοντα τὸ
 πρέπον. Ομηρος γάρ μοι δοκεῖ, παραδιδὼς τραύ-
 ματα θεῶν, γάσεις, τιμωρίας, δάκρυα, δεσμά, πά-
 θη πάμφυρτα, τὰς μὲν ἐπὶ τῷ Ἰλιακῶν ἀνδρώπας,
 ὅσον ἐπὶ τῇ δυνάμει, θεὸς πεποιηκέναι, τὰς θεὸς δὲ
 ἀνθρώπας. Ἀλλ' ἡμῖν μὲν δυσδαμονῆσιν ἀπόκειται
 λιμὴν κακῶν, ὁ θάνατος· τῷ θεῶν δ' ἔ τὴν φύσιν,

ἀλλὰ τὴν ἀτυχίαν ἐποίησεν αἰώνιον. πολὺ δὲ τῷ
 περὶ τὴν θεομαχίαν ἀμείνω τὰ, ὅσα ἄχραντόν τι
 καὶ μέγα τὸ δαιμόνιον, ὡς ἀληθῶς, καὶ ἄκρατον παρίση-
 σιν, οἷα (πολλοῖς δὲ περὶ ἡμῶν ὁ τόπος ἐξείργασα)
 τὰ ἐπὶ τῷ Ποσειδῶνος,

— Τρέμε δ' ἔρεα μακρὰ, καὶ ὕλη,

Καὶ κορυφαί, Τρώων τε πόλεις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν

Ποσσὶν ὑπὸ ἀθανάτοισι Ποσειδάωνος ἰόντος.

Βῆ δ' ἐλάαν ἐπὶ κύματ' ἄταλλε δὲ κήτε' ὑπὸ
 αὐτῷ

Πάντοθεν ἐκ κελυφῶν, ὅδ' ἠλθοῖσεν ἄνακτα.

Γηθοσύνη δὲ θάλασσα διῆσατο. τοὶ δὲ πέτονοι—
 ταύτῃ καὶ ὁ τῷ Ἰεδαίων θεσμοθέτης, ὅς οἱ τυχὼν
 ἀνὴρ, ἐπειδὴ τὴν τῷ θεῷ δύναμιν κατὰ τὴν ἀξίαν
 ἐχώρησε, καζέφηνεν. ἄθυσ ἐν τῇ εἰσβολῇ γράψας
 τῷ νόμων, ' εἶπεν ὁ θεός, ' φησί· τί; ' ἡμέσθω φῶς,
 ' καὶ ἐγγέτο· ἡμέσθω γῆ, καὶ ἐγγέτο· οὐκ ὀχληρὸς ἂν
 ἴσως, ἐταῖρε, δόξαμι, ἐν ἔτι τῷ Ποιητῷ, καὶ τῷ ἀν-
 θρωπίνων παραθέμενος, τῷ μαθεῖν χάριν, ὡς εἰς τὰ
 ἡρωϊκὰ μεγέθη συνεμβάλλειν ἐθίζει. ἀχλὺς ἄφνω, καὶ
 νύξ ἄπορος αὐτῷ τὴν τῷ Ἑλλήνων ἐπέχει μάχην·
 ἐνθα δὴ ὁ Αἴας ἀμνηχανῶν,

Ζεῦ πάτερ, (φησὶν) ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπὸ νέρος ἦας
 Ἀχαιῶν,

Ποίησον δ' αἴθρην, δὸς δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι·

Εν δὲ φάει καὶ ὀλέσων.

ἔστιν ὡς ἀληθῶς τὸ πάθος Αἴαντος· καὶ γὰρ ζῆν' ἀχεται, (ἦν γὰρ τὸ αἴτημα τῷ ἥρωος ταπεινότερον)· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ἀπράκτῳ σκότει τὴν ἀνδρίαν εἰς ἕδεν χυναῖον εἶχε διαδέσθαι, διὰ ταῦτ' ἀγανακτῶν, ὅτι πρὸς τὴν μάχην ἀργεῖ, φῶς ὅτι τάχιστα αἰτῆται, ὡς πάντως τῆς ἀρετῆς ἀρήσων ἐντάφιον ἄξιον, καὶ αὐτῷ Ζεὺς ἀντιτάτλη· ἀλλὰ γὰρ Ομηρος μὲν ἐνθάδε ἕριος συν-εμπνέει τοῖς ἀγῶσιν, καὶ ἐκ ἄλλο τι αὐτὸς πέπονθεν, ἢ

Μαίνετο, ὡς ὅτ' Ἀρης ἐλχέσπαλος, ἢ ὅλοον πῦρ

Οὔρεσι μαίνεται βαθέης ἐνὶ τάρφεσιν ὕλης·

Αφλοισμὸς δὲ περὶ σόμα γίνεται.

δείκνυσιν δ' ὅμως διὰ τῆς Οδυσεΐας (καὶ γὰρ ταῦτα πολλῶν ἔνεκα προσεπιθεωρητέον), ὅτι μεγάλης φύσεως ὑποφερομένης ἤδη ἰδίον ἔστιν ἐν γήρᾳ τὸ φιλόμυθον. δῆλος γὰρ ἐκ πολλῶν τε ἄλλων συνλεθεικῶς ταύτην δατέραν τὴν ὑπόθεσιν, ἀτὰρ δὴ καὶ τῷ λείψανῳ τῆς Ἰλιακῶν παθημάτων διὰ τῆς Οδυσεΐας, ὡς ἐπεισόδιόν τινα τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ, προσεπισφύρειν· καὶ νῦν Δί' ἐκ τῷ τὰς ὀλοφύρσεις καὶ τὰς οἰκίας, ὡς πάλας πρὸς περὶ γνωσμένων τοῖς ἥρωσιν, ἐνλαῦθα περσαποδι-

δόνα· ὃ γὰρ ἄλλ' ἢ τῆς Ἰλιάδος ἐπίλογός ἐστιν ἡ Οδυσ-
σεια·

Ενθα μὲν Αἴας κείῳ ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,

Ενθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μῆτωρ ἀτάλαντος·

Ενθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός.

Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας, οἶμαι, τῆς μὲν Ἰλιάδος,
γραφομένης ἐν ἀκμῇ πνέματος, ὅλον τὸ σωματίον
δραματικὸν ὑπεσῆσατο καὶ ἐναγώνιον· τῆς δὲ Οδυσείας
τὸ πλέον διηγηματικόν, ὅπερ ἴδιον γήρως. ὅθεν ἐν τῇ
Οδυσείᾳ παρεικάσαι τις ἂν καταδυομένην τὸν Ομη-
ρον ἡλίῳ, καὶ δίχα τῆς σφοδρότητος παραμένει τὸ
μέγεθος· ὃ γὰρ ἔτι τοῖς Ἰλιακοῖς ἐκείνοις ποιήμασιν
ἴσον ἐνλαῦθα σώζει τὸν τόνον. καὶ ἐξωμαλισμένα τὰ
ὑψηλὰ καὶ ἰζημέλια μηδαμῶς λαμβάνοντα, καὶ τὴν περὶ-
χυσιν ὁμοίαν τῇ ἐπαλλήλων παθῶν καὶ τὸ ἀλγί-
στροφον καὶ πολιτικόν, ταῦς ἐκ τῆς ἀληθείας φαντασίαις
καταπετυκνωμένον· ἀλλ', οἷον ὑποχωρῶντος εἰς ἑαυ-
τὸν ὠκεανὸν καὶ περὶ τὰ ἴδια μέτρα ἐρημαμένον, τὸ λοι-
πὸν φαίνονται τῷ μεγέθει ἀμπώτιδες καὶ τοῖς μυ-
θώδεσι καὶ ἀπίστοις πλάνος. λέγων δὲ ταῦτ' ἐκ ἐπι-
λέλησμαι τῇ ἐν τῇ Οδυσείᾳ χειμῶνων, καὶ τῇ περὶ
τὸν Κύκλωπα, καὶ τινων ἄλλων· ἀλλὰ γῆρας διηγῶμαι,
γῆρας δ' ὅμως Ομήρου. πλὴν ἐν ἅπασιν τέτοις ἐξῆς
τῷ τρακτικῷ κρατεῖ τὸ μυθικόν. παρεξέβην δ' εἰς

ταῦθ' ὥς ἔφην, ἵνα δείξαιμι, ὥς εἰς λῆρον ἐνίοτε ῥᾶστον
καλὰ τὴν ἀπακμὴν τὰ μεγαλοφυῆ παραλρέπετα·
οἷα τὰ περὶ τὸν ἄσκον, καὶ τὰς ἐκ Κίρκης συφορβι-
μύες (ὅς ὁ Ζώϊλος ἔφη χοιρίδια κλαίοντα), καὶ τὸν ὑ-
πὸ τῆς πελειάδων ὥς νεοσσὸν παραλρεφόμενον Δία,
καὶ τὸν ἐπὶ τῇ ναυαγίᾳ δέχ' ἡμέρας ἄσιτον, τὰ τε
περὶ τὴν μνησηροφονίαν ἀπίθανα· τί γὰρ ἂν ἄλλο
φήσαιμι ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τῇ Διὸς ἐνύπνια; δατέρη
δὲ ἔνεκα προσιγορεύω τὰ καλὰ τὴν Οδύσειαν, ὅπως
ἢ σοι γνῶριμον, ὥς ἡ ἀπακμὴ τῇ πάθης ἐν τοῖς με-
γάλοις συγγραφεῦσι καὶ ποιηταῖς εἰς ἡθὺς ἐκλύεσθαι·
τοιαῦτα γάρ περ, τὰ περὶ τὴν τῇ Οδυσεῶς ἡθικῶς
αὐτῷ βιολογέμενα οἰκίαν, οἶονεὶ κωμῳδία τίς ἐστὶ
ἡθολογμένη.

10. Φέρε νῦν, εἴ τι καὶ ἕτερον ἔχοιμι ὑψηλὸς
ποιεῖν τὰς λόγους δυνάμενον, ἐπισκεψώμεθα. ἔκῃν,
ἐπειδὴ πᾶσι τοῖς πράγμασι φύσει συνεδράει τινὰ
μόρια τῆς ὕλης (ὡς πάρχοντα, ἐξ ἀνάγκης γίνονται
ἂν ἡμῖν ὕψους ἄτιον, τὸ τῆς ἐκφερομένων ἐκλέγειν
αἰετὰ καριώτατα, καὶ ταῦτα τῇ πρὸς ἄλληλα ἐπι-
συνδέσει καθάπερ ἐν τι σῶμα ποιεῖν δύνασθαι· ὃ
μὲν γὰρ τῇ ἐκλογῇ τὸν ἀκροατὴν τῆς λημμάτων, ὃ
δὲ τῇ πυκνώσει τῆς ἐκλελεγμένων πρὸς ἀγέ). οἶον
ἢ Σαπφῶ τὰ συμβαίνοντα τῆς ἐρωτικῆς ματίας

παθήματα ἐκ τῆς παρεπομένων, καὶ ἐκ τῆς ἀληθεί-
ας αὐτῆς ἐκάστοτε λαμβάνει. Πῦ δὲ τὴν ἀρετὴν ἀπο-
δείκνυσι; ὅτε τὰ ἄκρα αὐτῆς καὶ ὑπερλειμένα δεινὰ καὶ
ἐκλέξαι καὶ εἰς ἄλληλα συνδῆσαι.

Φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θεοῖσιν

Εμμέν' ὦνῆρ, ὅσις ἐναντίος τοι

Ἰσάνει, καὶ πλασίον ἀδύ φωνέ-

σας ὑπακύνει.

Καὶ γελαῖς ἱμερόεν· τό μοι τὰν

Καρδίαν ἐν στήθεσιν ἐπλόασεν·

Ὡς γ' εἶδω σε, βροχέως με φωνᾶς

Οὐδὲν ἔτ' εἴκει,

Ἀλλὰ καμμέν γλῶσσα ἔαγε· λεπτόν δ'

Αὐτίκα χρῶ πῦρ ὑποδεδρόμακεν·

Οππάτεσσιν δ' ἔδεν ὄρημ', ἐπιρρόμ-

βεῦσι δ' ἀκνέ·

Καδδ' ἰδρῶς ψυχρὸς χέει, τρόμος δὲ

Πᾶσαν ἀγρεῖ, χλωροτέρα δὲ ποίας

Ερμί· τεθνάκην δ' ὀλίγω 'πιδάσιν

Φαίνομαι ἄπνυς.

Ἀλλὰ πᾶν τολμαῖόν, ἐπεὶ πένηλα—

Οὐ θαυμάζεις, ὡς ὑπ' αὐτὸ τὴν ψυχὴν, τὸ σῶμα,

τὰς ἀκοάς, τὴν γλῶσσαν, τὰς ὀφεις, τὴν χροάν,

πάνθ', ὡς ἀλλότρια, διοιχόμενα ἐπιζηλεῖ; καὶ κατ'

ὑπεναντιώσεις ἅμα ψυχῇ, καί᾽, ἀλογισεῖ, φρονεῖ; ἢ γὰρ φοβεῖ, ἢ παρ' ὀλίγον τέθηκεν, ἵνα μὴ ἔν τι περὶ αὐτὴν πάθος φαίνηται παθῶν δὲ σύνοδος. πάντῃα μὲν τὰ τοιαῦτα γίνεται περὶ τὰς ἐρῶντας· ἡ λῆψις δ', ὡς ἔφην, τῶν ἁκρῶν, καὶ ἡ εἰς ταυτὸ συνήρσεις ἀπειργάσασθαι τὴν ἐξοχήν· ὅνπερ, οἶμαι, καὶ ἐπὶ τῶν χειμῶνων τρόπον ὁ Ποιητὴς ἐκλαμβάνει τῶν παρακολυθύνων τὰ χαλεπώτατα. ὁ μὲν γὰρ τὰ Ἀριμάτεια ποιήσας ἐκείνα οἶεται δεινὰ·

Θαῦμά ἡμῖν καὶ τῆτο μέγα φρεσὶν ἡμετέρησιν.

Ἄνδρες ὕδωρ ναύουσιν ἀπὸ χθονὸς ἐν πελάγεσσι·

Δύσηνοί τινές εἰσιν· ἔχουσι γὰρ ἔργα πονηρά·

Ὀμμάτ' ἐν ἄστροισι, ψυχὴν δ' ἐν πόντῳ ἔχουσιν.

Ἦντο πολλὰ θεοῖσι φίλας ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες

Εὐχοντα σπλάγχνοισι κακῶς ἀναβαλλομένοισι.

παντὶ μὲν, οἶμαι, δῆλον, ὡς πλέον ἄνθρωπος ἔχει τὰ λεγόμενα ἡδέως. ὁ δὲ Ὀμηρος πῶς; ἐν γὰρ ἀπὸ πολλῶν λεγέσθω·

Ἐν δ' ἔπειτα, ὡς ὅτε κύμα θοῇ ἐν νηὶ πέσῃσι

Λάβρον ὑπὸ νεφέων, ἀνεμόιρεφές· ἡ δέ τε πᾶσα

Ἀχὴν ὑπεκρύφθη, ἀνέμοιο δὲ δεινὸς αἴτης

Ἰσὶω ἐμβρέμεται· τρομέεσσι δέ τε φρένα ναῦται

Δειδιότες· τυτθὸν γὰρ ὑπὸ ἐκ θανάτοιο φέρονται.

Ἐπεχείρησε καὶ ὁ Ἀρατος τὸ αὐτὸ τῆτο μετενεγκεῖν,

—ολίγον δὲ διὰ ξύλον αἶδ' ἐρύκει·

πλὴν μικρὸν αὐτὸ καὶ γλαφυρὸν ἐποίησεν ἀντὶ φοβεῖσθαι·
 ἔτι δὲ παρώρισε τὸν κίνδυνον, εἰπὼν, ‘ξύλον αἶδ’
 ‘ἐρύκει’ ἔκκ' ἀπείργει. ὁ δὲ Ποιητὴς ἔκ' εἰς ἅπασι
 παρορίζει τὸ δεινόν, ἀλλὰ τὰς αἰεὶ καὶ μονονυχὶ καλὰ
 πᾶν κύμα πολλάκις ἀπολλυμένας εἰκονογραφεῖ·
 καὶ μὴν τὰς θεοθέσεις, ἀσυνθέτους ἔσας, συναναγκάσας
 παρὰ φύσιν, καὶ εἰς ἀλλήλας συμβιασάμενος, ‘ὕψ’
 ‘ἐκ θανάτοιο,’ τῷ μὲν συνεμπίπλοντι πάθει τὸ ἔ-
 πος ὁμοίως ἐβασάνισεν· τῇ δὲ τῷ ἔπῳ συνθλίψει τὸ
 πάθος ἄκρως ἀπεπλάσατο, καὶ μονονυχὶ ἐνετύπωσε
 τῇ λέξει τῷ κινδύνῳ τὸ ἰδίωμα, ‘ὕψ’ ἐκ θανάτοιο
 ‘φέρονται.’ οὐκ ἄλλως ὁ Αρχίλοχος ἐπὶ τῷ ναυαγίῳ,
 καὶ ἐπὶ τῇ περσολυγίᾳ ὁ Δημοθένης, ‘ἑσπέρα μὲν
 ‘γὰρ ἦν ———,’ φησὶν. ἀλλὰ τὰς ἐξοχὰς (ὡς εἴποι-
 τις) ἀριστίνδην ἐκκαθήραντες ἐπισυνέθηκαν, ἔδεν φλοι-
 ῶδες, ἢ ἄσεμνον, ἢ χολικὸν ἐγκαλαλάττοντες διὰ μέσων.
 λυμάνεται γὰρ ταῦτα τὸ ὅλον, ὥσαντι ψήγματα ἢ
 ἀραγώματα, ἐμποῖντα μεγέθη (συνοικονομέμενα τῇ
 τε πρὸς ἀλλήλα χέσει συνέλειχισμένα.

11. Σύνεδρός ἐστι τῆς περικειμένης ἀρετῆς, καὶ
 ἦν καλῶσιν Αὐξήσιν· ὅταν (δεχομένων τῆς πραγ-
 μάτων καὶ ἀγώνων καλὰ περιόδου ἀρχαίς τε πολλὰς
 καὶ ἀναπαύλας,) ἕτερα ἑτέροις ἐπαισχυκλόμενα με-

γέθῃ συνεχῶς ἐπεισάγηται καὶ ἐπίβασιν. τὸτο δὲ
 εἴτε διὰ τοπηγορίαν, εἴτε δείνωσιν, ἢ πραγμάτων
 ἢ καλασκᾶν ἐπίρρωσιν, εἴτ' ἐποικονομίαν ἔργων ἢ
 παθῶν, (μυρία γ' ἰδέαι τῷ αὐξήσεων γίνοιτο), χρὴ
 γινώσκειν ὅμως τὸν ῥήτορα, ὡς ὕδεν ἂν τῶτων καθ'
 αὐτὸ συζαίῃ χωρὶς ὕψους τέλειον, πλὴν εἰ μὴ ἐν οἰ-
 κλοῖς ἄρα νῆ Δία, ἢ ἐν εὐτελισμοῖς. τῶν δ' ἄλλων αὐ-
 ξηλικῶν ὅτε περ ἂν τὸ ὑψηλὸν ἀφέλῃς, ὡς ψυχὴν ἐξ-
 αμρήσεις σώματος· ἀθύς γ' ἀτονεῖ καὶ κενεῖται τὸ ἔμ-
 πρακλον αὐτῷ, μὴ τοῖς ὕψεσι συνεπιρρῶννύμενον. ἢ
 μῦθοι διαφέρει τῷ ἀρτίως εἰρημνύει τὰ νῦν παραβ-
 γελλόμενα, (περιγραφὴ γάρ τις ἦν ἐκείνο τῷ ἄκρων
 λημμάτων, καὶ εἰς ἐνότηλα συνταξίς), καὶ τίνι καθόλου
 τῶν αὐξήσεων παραλλάττει τὰ ὕψη, τῆς σαφηνείας
 αὐτῆς ἕνεκα συντόμως διορίζεον.

12. Ο μὲν ἔν τῶν τεχνογράφων ὅρος ἐμοί γ'
 ἔκ ἀρετός. αὐξησίς ἐστι, φασὶ, λόγος μέγεθος περιτι-
 θεὶς τοῖς ὑποκειμένοις. δύναται γ' ἀμέλει καὶ ὕψος,
 καὶ πάθος, καὶ τρόπων εἶναι κοινὸς ἕτος ὁ ὅρος, ἐπειδὴ
 καὶ ἐκεῖνα τῷ λόγῳ περιτίθῃσι ποῖόν τι μέγεθος. ἐ-
 μοὶ δὲ φαίνεται ταῦτα ἀλλήλων παραλλάττειν, ἢ
 κεῖται τὸ μὲν ὕψος ἐν διάρματι, ἢ δ' αὐξησίς καὶ ἐν
 πλήθει· διόπερ ἐκεῖνο μὲν καὶ νοήματι ἐνὶ πολλὰ-
 κίς, ἢ δὲ πάντως μετὰ ποσότητος καὶ περιουσίας τινὸς

ὑφίσταται. καὶ ἔστιν ἡ αὐξήσις, ὡς τύπῳ περιλαβεῖν,
 συμπλήρωσις ἀπὸ πάντων τῶν ἐμφερομένων τοῖς
 πράγμασιν ὀρίων καὶ τόπων, ἰχυροποιῖσα τῇ ἐπιμο-
 νῇ τὸ καλεσκασμένον ταύτῃ τῆς πίστεως διεσῶσα,
 ὅτι ἡ μὲν τὸ ζητέμενον ἀποδείκνυσιν, * * * *
 * * * πλεσιώτατα, καθάπερ τι πέλαιος, εἰς ἀ-
 ναπεπλάμενον κέχυται πολλαχῇ μέγεθος. ὅθεν, οἴ-
 μαί, καλὰ λόγον ὁ μὲν ῥήτωρ, ἅτε παθητικώτερος,
 πολὺ τὸ διάπυρον ἔχει, καὶ θυμικῶς ἐκφλεγόμενον·
 ὁ δὲ, καθεστὼς ἐν ὄγκῳ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ σεμνότητι,
 ἔκ ἐψυχλαί μὲν, ἀλλ' ἔχ' ἔτις ἐπέσραπται. οὐ κατ'
 ἄλλα δὲ τινα ἢ ταῦτα, ἐμοὶ δοκεῖ, φίλτατε Τερεν-
 τIANÈ, (λέγω δὲ, εἰ καὶ ἡμῖν ὡς Ἑλλήσιν ἐφείταί τι
 γινώσκειν,) καὶ ὁ Κικέρων τῷ Δημοσθένει ἐν τοῖς με-
 γέθεσι παραλλάττει. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὕψει τὸ πλεον ἀπο-
 τόμῳ, ὁ δὲ Κικέρων ἐν χύσει· καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος διὰ
 τὸ μετὰ βίας ἕκαστα, ἔτι δὲ τάχως, ῥώμης, δεινό-
 τητος, οἷον καίειν τε ἅμα καὶ διαρπάζειν, σκηπτῷ
 τινι παρεικάζοιτ' ἂν ἢ κεραυνῷ· ὁ δὲ Κικέρων, ὡς
 ἀμφιλαφὴς τις ἐμπρησμὸς, (οἴμαί), πάντῃ νέμεται
 καὶ ἀνειλεῖται, πολὺ ἔχων καὶ ἐπίμονον αἰεὶ τὸ καῖον,
 καὶ διακληρονομέμενον ἄλλοτ' ἄλλοίως ἐν αὐτῷ, καὶ κα-
 τὰ διαδοχὰς ἀνατρεφόμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑ-
 μεῖς ἂν ἄμεινον ἐπικρίνοιτε. καμρὸς δὲ τῷ Δημοσθέ-

νικᾷ μὲν ὕψος καὶ ὑπερλεταμένον, ἐν τε ταῖς δεινώσεσι
καὶ τοῖς σφοδροῖς πάθεσι, καὶ ἔνθα δεῖ τὸν ἀκροατὴν τὸ
σύνολον ἐκπληῆσαι. τῆς δὲ χύσεως, ὅπως χρὴ καταν-
τληῖσαι· τοπηγορίας τε γὰρ, καὶ ἐπιλόγοις καλὰ τὸ
πλέον, καὶ παραβάσεσι, καὶ τοῖς φραστικοῖς ἅπασι καὶ
ἐπιδεικτικοῖς, ἰσορίας τε, καὶ φυσιολογίας, καὶ ἐκ ὀλί-
γοις ἄλλοις μέρεσιν ἀρμόδιος.

13. Οτι μέντοι ὁ Πλάτων (ἐπ'ἀνείμι γὰρ) τοιού-
τῳ τινὶ χάρματι ἀφορητὴν ῥέων ὕδεν ἤτλον μεγεθύνε-
ται, ἀνεγνωκῶς τὰ ἐν τῇ Πολιτείᾳ [τὸν τύπον] ἐκ
ἀγνοεῖς. ‘οἱ ἄρα φρονήσεως, φησὶ, καὶ ἀρετῆς ἀπειροί,
‘δωχίας δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις αἰεὶ ζυνόντες, κάτω
‘(ὡς ἔοικε) φέρονται, καὶ ταύτῃ πλανῶνται διὰ βίαν·
‘πρὸς δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνω ἔτ' ἀνέβλεψαν πώποτε,
‘ἔτ' ἀνιένεχθησαν, ὕδὲ βεβαίαν τε καὶ καθαρὰς ἡδονῆς
‘ἐγούσαντο· ἀλλὰ, βοσκημάτων δίκην, κάτω αἰεὶ
‘βλέποντες, καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας
‘βόσκονται χορταζόμενοι καὶ ὀχλούντες, καὶ ἕνεκα τῆς
‘τέτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλή-
‘λων σιδηροῖς κέρασι καὶ ὀπλαῖς ἀποκλιννύουσι δι' ἀ-
‘πληστίαν.’

Ενδείκνυται δ' ἡμῖν ἔτος ὁ ἀνὴρ, εἰ βυλοίμεθα
μὴ κατολιγωρεῖν, ὥς καὶ ἄλλη τις παρὰ τὰ εἰρημέ-
να ὁδὸς ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τείνει· ποία δὲ, καὶ τίς αὐτῆς

ἢ τῷ ἔμπροσθεν μεγάλων συγγραφέων καὶ ποιητῶν
 μίμησις τε καὶ ζήλωσις. καὶ τότε γε, φίλτατε, ἀπρίξ
 ἐχώμεθα τῷ σκοπῷ· πολλοὶ γὰρ ἀλλοτρίῳ θεοφορῶν-
 ται πνέματι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν καὶ τὴν Πυθίαν
 λόγος ἔχει τρίποδι πλησιάζουσιν, (ἐνθα ἔρῃ γμ'
 ἔσι γῆς ἀναπνεῖν, ὥς φασιν, ἀτμὸν ἐνθεον) αὐ-
 τόθεν ἐκκύμονα τῆς δαμονίας καθισαμένην δυνάμεως
 παρ' αὐτίκα χρησμοδεῖν κατ' ἐπίπνοϊαν· ὥτως ἀπὸ
 τῆς τῷ ἀρχαίων μεγαλοφυΐας εἰς τὰς τῷ ζηλῶντων
 ἐκείνης ψυχάς, ὥς ἀπὸ ἱερῶν σομίων, ἀπόρροιαί τι-
 νες φέρονται), ὑφ' ὧν ἐπιπνεόμενοι, καὶ οἱ μὴ λίαν φοι-
 βασκοὶ, τῷ ἑτέρων συνενθασίῳσι μεγέθει. μόνος Η-
 ρόδοτος Ομηρικώτατος ἐγγύετο; Στησίχορος ἔτι
 πρῶτον, ὃ τε Αρχίλοχος πάντων δὲ τούτων μά-
 λιστα ὁ Πλάτων, ἀπὸ τῷ Ομηρικῷ ἐκείνης νόματος
 εἰς αὐτὸν μυρίας ὅσας παρὰ λροπὰς ἀποχεττάσμε-
 νος, καὶ ἴσως ἡμῖν ἀποδείξεων ἔδει, εἰ μὴ τὰ ἐπ'
 εἶδεν καὶ οἱ περὶ Αμμώνιον ἐκλέξαντες ἀνέγραψαν.
 ἔσι δ' ἔκ κλοπῇ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' (ὥς ἀπὸ καλῶν ἡ-
 θῶν) ἢ πλασμάτων, ἢ δημιουργημάτων ἀποτύπωσις.
 καὶ εἴδ' ἂν ἐπακμάσαι μοι δοκεῖ τηλικαῦτά τινα τοῖς
 τῆς φιλοσοφίας δόγμασι, καὶ εἰς ποιητικὰς ὕλας πολ-
 λαχῶν συνεμβῆναι καὶ φράσεις, εἰ μὴ περὶ πρῶτων
 τῇ Δία παντὶ θυμῷ πρὸς Ομηρον, (ὥς ἀνταγωνιστῆς

νέος πρὸς ἤδη τεθνασμαμένον), ἴσως μὲν φιλονεικώ-
 ληρον, καὶ οἶονεὶ διαδοραλίζόμενος, ἐκ ἀνωφελῶς δ' ὅμως,
 διηριζάετο.

— ἀγαθὴ (καὶ καλὰ τὸν Ησίοδον) ἔρις ἦδε βρο-
 τοῖσι,

καὶ τῷ ὄντι καλὸς ἔτος καὶ ἀξιονικότατος ἀκλείας
 ἀγών τε καὶ σέφανος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἠτλᾶσθαι τῆς περὶ
 σέρων ἐκ ἀδοξον.

14. Οὐκ ἔν καὶ ἡμᾶς, ἡνίκ' ἂν διαπονωμένῳ ὑψηλο-
 ρίας τι καὶ μεγαλοφροσύνης δέομενον, καλὸν ἀνα-
 πλάττεσθαι τῆς ψυχῆς, πῶς ἂν, εἰ τύχοι, ταυτὸ
 τῷ Ὀμηρῷ εἶπεν, πῶς δ' ἂν Πλάτων ἢ Δημοσθένης
 ὑψωσαν, ἢ ἐν ἱστορίᾳ Θεκυδίδης. περὶ πλῆντα καὶ ἡ-
 μῖν καλὰ ζῆλον ἐκείνα τὰ πρὸς ὧπα, καὶ οἶον διαπρέ-
 ποιῆσαι, τὰς ψυχὰς ἀνοίσει πῶς πρὸς τὰ ἀνειδωλοποι-
 ῶμενα μέτρα. ἔτι δὲ μᾶλλον, εἰ καὶ κείνο τῇ διανοίᾳ
 περὶ συπογράφοιμεν, πῶς ἂν τόδε τι ὑπὲρ ἐμῶς λεγό-
 μενον παρὼν Ὀμηρῷ ἤκασεν, ἢ Δημοσθένης, ἢ πῶς
 ἂν ἐπὶ τῷ διετέθησαν. τῷ καὶ ὄντι μέγα τὸ ἀγώνισ-
 μα, τοιοῦτον ὑποτίθεσθαι τῆς ἰδίων λόγων δικαστήρι-
 ον καὶ θέατρον, καὶ ἐν τηλικούτοις ἡρώσι, κριταῖς τε καὶ
 μάρτυσιν, ὑπέχειν τῆς γραφομένων ἀδύνας πε-
 πᾶσθαι. πλεον δὲ τῶν παρορμητικῶν, εἰ περὶ
 θείης, πῶς ἂν ἐμῶς ταῦτα γράψαντος ὁ μετ' ἐμὲ

πᾶς ἀκύνειν αἰών; εἰ δέ τις αὐτόθεν φοβοῖτο, μὴ τῷ
 ἰδίῳ βίῃ καὶ χρόνῳ φθέγγαί τι ὑπερήμερον, ἀνάγκη
 καὶ τὰ συλλαμβανόμενα ὑπὸ τῆς τέτῃ ψυχῆς, ἀτε-
 λῇ καὶ τυφλᾷ ὥσπερ ἀμβλῦσθαι, πρὸς τὸν τῆς ὑπερο-
 φημίας ὅλως μὴ τελεσχοῦν χρόνον.

15. Οἷα, καὶ μεγαληγορίας, καὶ ἀγῶνος ἐπὶ τέ-
 τοις, ὧν νεανία, καὶ αἱ φαντασίαι παρασκλασικώτα-
 ται· ἔτω γὰρ εἰδωλοποιῖας αὐτὰς ἔνιοι λέγουσι κα-
 λῆται μὲν γὰρ κοινῶς φαντασία, πᾶν ἐννόημα λόγου
 ἡμνητικόν, ὅπως ἐν παρισάμενον· ἤδη δ' ἐπὶ τέτων
 κεκράτηκε τῆνομα, ὅταν ἂν λέγῃς, ὑπὸ ἐνθουσιασμῷ
 καὶ πάθος βλέπειν δοκῇ, καὶ ὑπὸ ὄψιν τιθῇ τοῖς ἀκύν-
 ουσιν. ὥς δ' ἕτερόν τι ἢ ῥητορικὴ φαντασία βέλεται,
 καὶ ἕτερον ἢ παρὰ ποιητῶν, ἔκ ἂν λάθοι σε, ἔδ' ὅτι
 τῆς μὲν ἐν ποιήσει τέλος ἐστὶν ἐμπληξίς, τῆς δ' ἐν
 λόγοις ἐνάργεια· ἀμφοτέραι δ' ὁμῶς τέτ' ἐπιζητῶ-
 σι, τὸ συσκευημένον.

Ω μῆτερ, ἱκετᾶν σε· μὴ ἴσσειέ μοι

Τὰς αἵματωπὰς καὶ δρακοντώδεις κόρας·

Αὐταὶ γὰρ, αὐταὶ πλησίον θρώσκουσί με.

καὶ,

Οἱ μοι, κτανεῖ με· ποῖ φύγω;

ἐνλαῦθ' ὁ ποιητὴς αὐτὸς εἶδεν ἐριννύας· ὃ δὲ ἐφαν-
 τασθη, μικρῶς δεῖν θεάσασθαι καὶ τὰς ἀκύνοντας ἡνάγ-

κασεν. ἔσι μὲν ἔν φιλοπονώτατος ὁ Εὐριπίδης δύο
 ταυτὶ πάθη, μανίας τε καὶ ἔρωτας, ἐκτραγωδῆσαι,
 καὶν τέτοις, ὡς ἔκ οἱδ' εἴ τισιν ἑτέροις, ἐπιτυχέσῃος.
 καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιτίθεσθαι φαντασίας
 ἔκ ἀτολμος· ἡκιστὰ γέ τοι μεγαλοφυῆς ὢν, ὅμως τὴν
 αὐτὸς αὐτῆ φύσιν ἐν πολλοῖς ἡμέρας τραγικὴν πορ-
 ννάσκασε, καὶ παρ' ἑκάστα ἐπὶ τῷ μεγεθῶν, ὡς ὁ Ποι-
 ητὴς,

Οὐρῇ δὲ πλάσας τε καὶ ἰχίον ἀμφοτέρωθεν
 Μασίεται, ἐξ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι.
 Τῷ γὰρ Φαέθονι παραδιδὼς τὰς ἡνίας ὁ Ἥλιος,
 Ελα δὲ, μήτε Λιβυκὸν αἰθέρ' εἰσβαλὼν
 Κρᾶσιν γὰρ ὑγρὰν καὶ ἔχων, ἀψίδα σὴν
 Κάτω διήσει, —————

φησὶν. εἶθ' ἐξῆς,

Ἰεὶ δ' ἐφ' ἐπὶ Πλειάδων ἔχων δρόμον.
 Τοσαῦτ' ἀκέσας εἶτ' ἔμαρψεν ἡνίας·
 Κρέσας δὲ πλάσας πλεροφόρων, ὀχημάτων
 Μεθῆκεν· αἶ δ' ἔπλαν' ἐπ' αἰθέρος πρυχάς.
 Πατὴρ δ' ὅπιαδε νῶτα σείρις βεβῶς
 Ἰππᾶε, παῖδα νυθετῶ, ἐκείσ' ἔλα,
 Τῇ ῥα σρέφ' ἄρμα, τῇ δέ. —————

ἄρ' ἔκ ἂν εἴποις, ὅτι ἡ ψυχὴ τῆ γραφῆς συνεπι-
 βάλλει τῷ ἄρματι, καὶ συλκινδυνάσσει τοῖς ἵπποις

Συνεπλήρωται; ἔ γ' ἂν, εἰ μὴ τοῖς ἔρανίοις ἐκείνοις
 ἔργοις ἰσοδρομῶσα ἐφέρετο, τοιαῦτ' ἂν ποτε ἐφάνίσ-
 θη. ὅμοια καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Καοσάνδρας αὐτῷ,

Ἀλλ', ὦ φίλιπποι Τρῶες——.

τῷ δ' Αἰχύλῃ φανλασίᾳς ἐπιτολμῶντος ἠρωϊκωτά-
 τας, (ὥσπερ καὶ οἱ ἐπὶ τῇ Θήβᾳ παρ' αὐτῷ,

Ἄνδρες, φησὶν, ἐπὶ τῇ, θύριοι λοχαγέται,

Ταυροσφαγῶνες εἰς μελάνδετον ζάκος,

Καὶ διγγάνοντες χερσὶ ταυρεῖα φόνε,

Ἄρην τ', Εὐνὴν, καὶ φιλαμάλον Φόβον

Ὀρκωμότησαν,—————

τὸν ἴδιον αὐτῷ πρὸς ἀλλήλους δίχα οἴκῃ συνομνύ-
 μωτοι θάνατον), ἐνίοτε μύθοι ἀκαίεργάδες, καὶ οἰο-
 νεῖ ποκοειδεῖς τὰς ἐννοίας καὶ ἀμαλάντες φέροντες,
 ὅμως ἐαυτὸν ὁ Εὐριπίδης καὶ ἐκείνοις ὑπὸ φιλοτιμίας
 τοῖς κινδύνοις προσβιβάζει. καὶ παρὰ μὲν Αἰχύλῃ
 παραδόξως τὰ τῷ Λυκέργῃ βασιλείᾳ κατὰ τὴν ἐπι-
 φάνειαν τῷ Διονύσῃ θεοφορεῖται,

Εὐθυσιᾶ δὴ δῶμα, βακχάει σέγη·

ὁ δ' Εὐριπίδης τὸ αὐτὸ τῷ δ' ἑτέρως ἐφηδύνας ἐξεφώ-
 γησε,

Πᾶν δὲ ξυνεβάκχας ὄρος.

Ἀκρως δὲ καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐπὶ τῷ Θνήσκοντι Οἰδίπῳ καὶ
 ἐαυτὸν μετὰ διοσημείας τινὸς θάπλοντος πεφάνισται,

καὶ τὸν ἀπόπλεον τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ τ' Ἀχιλλέ-
 ως προφανομῶς τοῖς ἀναγομῶσις ὑπὲρ τῆς τάφου.
 ἢν ἐκ οἷδ' εἴ τις ὄψιν ἐναργέστερον εἰδωλοποίησε Σι-
 μωνίδης· πάντῃ δ' ἀμήχανον παραλίθεσθαι. οὐ μὲν
 ἀλλὰ τὰ μὲν παρὰ τοῖς ποιηταῖς μυθικώτερον ἔχει
 τὴν ὑπερέκπλωσιν, ὥς ἔφην, καὶ πάντα τὸ πλεον ὑ-
 περάρυσαν· τῆς δὲ ῥητορικῆς φαντασίας, κάλλιστον αἰ-
 τὸ ἐμπρακτικὸν καὶ ἐνάληδες· δεινὰ δὲ καὶ ἐκφυλοὶ αἱ
 παραβάσεις, ἡνίκ' ἂν ἡ ποιητικὸν τῆς λόγου καὶ μυθώ-
 δες τὸ πλᾶσμα, καὶ εἰς πάντας περικρίπτον τὸ ἀδύ-
 νατον· ὥς ἤδη νῆ Δία καὶ οἱ κατ' ἡμᾶς δεινοὶ ῥήτορες,
 καθάπερ οἱ τραγωδοὶ, βλέπουσιν ἐριννύας· καὶ οὐδὲ
 ἐκεῖνο μαθεῖν οἱ ἡγεῖται δύναται, ὅτι ὁ λέγων Ο-
 ρέσης,

Μέθες, μί' ἔσα τῶν ἐμῶν ἐριννύων·

Μέσον μ' ὀχμάσεις, ὡς βάλης εἰς τάρταρον,
 φαντάζεται ταῦθ', ὅτι μαίνεται. τί ἔν ἡ ῥητορικὴ
 φαντασία δύναται; πολλὰ μὲν ἴσως καὶ ἄλλα τοῖς
 λόγοις ἐναγώνια καὶ ἐμπαθεῖ παρορροῦν· κατακιρ-
 νάμεν μὲν τοὶ ταῖς πραγματικαῖς ἐπιχειρήσεσιν, ὅ
 πείθει τὸν ἀκροατὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ δαλῆται. ' καὶ
 ' μὲν εἴ τις, φησὶν, αὐτίκα δὴ μάλα κραυγῆς ἀκρό-
 ' σσει παρὰ τῶν δικαστηρίων, εἴτ' εἴποι τις, ὡς ἀνέωκ'
 ' τὸ δεσμοτήριον, οἱ δὲ δεσμῶται φεύγουσιν, ὅθις ὅ-

τως, ὅτε γέρον ὅτε νέος, ὀλίγωρός ἐστιν, ὃς ἔχῃ βο-
 ηθήσῃ καθ' ὅσον δύναϊ. εἰ δὲ δὴ τις εἴποι παρελ-
 θῶν, ὡς ὁ τέτυκς ἀφείς ἑτὸς ἐστίν, ἔδὲ λόγῳ τυχῶν
 παραυτίκ' ἂν ἀπόλοιτο. ὡς γὰρ Δία καὶ ὁ Ὑπερίδης
 καλῆγορέμενος, ἐπειδὴ τὴν δόλυν μετὰ τὴν ἡττάν ἐ-
 λθέρας ἐψηφίσατο, 'τῆτο τὸ ψήφισμα, εἶπεν, ἔχ
 ὁ ῥήτωρ ἔγραψεν, ἀλλ' ἢ ἐν Χαλρωνείᾳ μάχῃ' ἅ-
 μα γὰρ τῷ πραγματικῷ ἐπιχειρεῖν ὁ ῥήτωρ πεφάν-
 λασαι διὸ καὶ τὸν τῆς πείθειν ὅρον ὑπερβέβηκε τῷ λήμ-
 ματι. φύσει δὲ πως ἐν τοῖς τοιούτοις ἅπασιν αἰετῶν
 κρείττονος ἀκρόμαζον ὅθεν ἀπὸ τῆς ἀποδεικτικῆς περι-
 ελκόμεθα εἰς τὸ κατὰ φαντασίαν ἐκπληκτικόν, ὃ τὸ
 πραγματικὸν ἐκρύπτει περιλαμπόμενον. καὶ τῆς ἑκ
 ἀπεικότως πάχονος δυοῖν γὰρ συνισταμένων ὑφ' ἑν,
 αἰετὸν κρείττον εἰς ἐαυτὸ τὴν πατέρα δύναμιν περι-
 παῖ. τοσαῦτα περὶ τῆς κατὰ τὰς νοήσεις ὑψηλῶν, καὶ
 ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, ἢ μιμήσεως, ἢ φαντασίας ἀπο-
 γνηωμένων ἀρκέσει.

16. Αὐτόθι μέντοι καὶ ὁ περὶ χημάτων ἐφεξῆς τέ-
 λειος τόπος καὶ γὰρ ταῦτ', ἂν ὅν δεῖ ζητῆται τρό-
 πον, ὡς ἔφην, ἔκ ἂν ἢ τυχῶσα μεγέθους εἴη μερίς καὶ
 μὴν ἀλλ', ἐπεὶ τὸ πάντα διακριβῆναι πολὺ ἔργον ἐν
 τῷ παρόντι, μᾶλλον δ' ἀπεριόριστον, ὀλίγα γὰρ, ὅσα
 μεγαληγορίας ἀποτελεστικά, τῆς πεισώσαθαι τὸ πρῶ-

κείμηνον ἕνεκα καὶ δὴ διέξιμην. ἀπόδειξιν ὁ Δημοσθένης
 ὑπὲρ τῆς πεπολιταμένων εἰσφέρει· τίς δ' ἦν ἡ καλὰ
 φύσιν χρηστὴ αὐτῆς; ‘ ἔχ' ἡμάρτετε, ὦ τὸν ὑπὲρ τῆς
 ‘ τῆς Ἑλλήνων ἐλδοθερίας ἀγῶνα ἀράμμοι· ἔχετε
 ‘ δὲ οἰκεία τέττα παραδείγματα· ἔδὲ γὰρ οἱ ἐν Μα-
 ‘ ραθῶνι ἡμαρτον, ἔδ' οἱ ἐν Σαλαμῖνι, ἔδ' οἱ ἐν Πλα-
 ‘ ταίᾳς.’ ἀλλ', ἐπειδὴ (καθάπερ ἐμπνέουσιν ἐξαίφ-
 νης ὑπὸ θεῶ, καὶ οἰοιέται φοιβόληπιος γυρόμμος) τὸν
 τῆς ἀριστεύων τῆς Ἑλλάδος ὄρκον ἐξεφώνησεν, ‘ ἔκ' ἔσ-
 ‘ τιν ὅπως ἡμάρτετε, ἔ' μὰ τὰς ἐν Μαραθῶνι περ-
 ‘ κινδυνεύσαντας, φαίνε' δι' ἐνὸς τῶ ὁμοτικῶ χήμα-
 λος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποστροφὴν ἐγὼ καλῶ, τὰς μὲν περ-
 γόντας ἀποθεώσας, (ὅτι δεῖ τὰς ἔτως ἀποθανόντας ὡς
 θεὸς ὁμνύειν παρισάνων) τοῖς δὲ κρίνῃσι τὸ τῆς ἐκεῖ
 περκινδυνεύσαντων ἐνλίθεις φρόνημα, τὴν δὲ τῆς ἀπο-
 δείξεως φύσιν μεθεσακῶς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ
 πάθος καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὀρκῶν ἀξιοπιστίαν, καὶ ἄ-
 μα παρώνειόν τινα καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυ-
 χὰς τῆς ἀκρόντων καθιεῖς λόγον· ὡς κενφίζομένους ὑπὸ
 τῆς ἐλκωμίων μηδὲν ἔλαττον τῇ μάχῃ πρὸς Φίλιππον,
 ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ Μαραθῶνα καὶ Σαλαμῖνα νικητηρί-
 οῖς, παρίσταται φρονεῖν. οἷς πᾶσι τὰς ἀκροατὰς διὰ
 τῶ χημαλισμῶ συναρπάσας ὥχετο· καὶ τοι παρὰ
 τῷ Εὐπόλιδι τῶ ὄρκῳ τὸ σπέρμα φασὶν ἀρῆσθαι,

Οὐ γὰρ, μὰ τὴν Μαραθῶνι τὴν ἐμὴν μάχην,

Χαίρων τις αὐτῷ τὸν ἄλγυνεϊ κέαρ.

ἔσι δὲ ὃ τὸ ὁπωσῶν τινὰ ὁμόσαι μέγα, τὸ δὲ πῶς, καὶ
 πῶς, καὶ ἐφ' ὧν χαίρων, καὶ τίνος ἕνεκα. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν
 ὕδεν ἔσ' εἰ μὴ ὄρκος, καὶ πρὸς ἀτυχῆσας ἔτι, καὶ ὃ
 δεομένους παρηγορίας, τὰς Αθηναίους· ἔτι δ' ὅχι τὰς
 ἄνδρας ἀπαθανατίσας ὁ ποιητὴς ὤμοσεν, ἵνα τῆς
 ἐκείνων ἀρετῆς τοῖς ἀκῆσιν ἐνλέκη λόγον ἄξιον, ἀλλ'
 ἀπὸ τῷ περικινδυνεύοντων ἐπὶ τὸ ἄψυχον ἀπεπλα-
 νήθῃ, τὴν μάχην· παρὰ δὲ τῷ Δημοσθένει πεπραγ-
 μάτ' αὐτῶν πρὸς ἡτλημένους ὁ ὄρκος, ὥς μὴ Χαϊρώνειαν
 ἔτ' Αθηναίοις ἀτύχημα φαίνεσθαι. καὶ ταυτὸν, ὥς
 ἔφην, ἅμα ἀπόδειξις ἔστι τῷ μηδὲν ἡμαρτηκέναι, πα-
 ράδειγμα, ὀρκῶν πίσις, ἐγκώμιον, πετροπή. καὶ πε-
 δήπερ ὑπὸν ἡ τῷ ῥήτορι, 'λέγεις ἡτλῆαν πολιτ' ἀσά-
 ' μῆρος, εἴτα νίκας ὁμνύεις,' διὰ ταῦθ' ἐξῆς κανονί-
 ζει καὶ δι' ἀσφαλείας ἄγει καὶ ὀνόματα, διδάσκων ὅτι
 καὶ βανχάμασι νῆφειν ἀναγκαῖον· 'τὰς περικινδυ-
 ' νεύσαντας, φήσιν, ἐν Μαραθῶνι τῶν περγόνων,
 καὶ τὰς Σαλαμῖνι, καὶ τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχί-
 ' σαντας, καὶ τὰς ἐν Πλαταῖς παραταξαμένους.' ὕδα-
 μῶς 'νικήσαντας' εἶπεν, ἀλλὰ πάντῃ τὸ τῷ τέλει
 διακέκλοφεν ὄνομα, ἐπειδήπερ ἦν ἀτυχὲς, καὶ τοῖς
 κατὰ Χαϊρώνειαν ὑπεραντίον· διόπερ καὶ τὸν ἀκροα-

τὴν φθάνων ἄθυς ὑποφέρει, ἥ ἅπαντας ἔθαψε δι-
 μοσία, φησὶν, ἡ πόλις, Αἰχίνη, ἕχῃ τὰς κατορ-
 θώσαντας μόνες.

17. Οὐκ ἄξιον δ' ἐπὶ τούτῳ τῷ τόπῳ παραλι-
 πεῖν ἐν τι τῷ ἡμῖν τεθεωρημένων, φίλτατε, (ἔσται δὲ
 πάνυ σύντομον)· ὅτι φύσει πως συμμαχεῖ τῷ ὕψει
 τὰ χήματα, καὶ πάλιν ἀντισυμμαχεῖται θαυμαστῶς
 ὑπ' αὐτῷ. πῇ δὲ καὶ πῶς, ἐγὼ φράσω. ὑποπλόν ἐστιν
 ἰδίως τὸ διὰ χημάτων πανουργεῖν, καὶ πρὸς ἄλλον
 ὑπόνοιαν ἐνέδρας, ἐπιβελῆς, παραλογισμῶς· καὶ ταῦθ',
 ὅταν ἡ πρὸς κριτὴν κύριον ὁ λόγος, (μάλιστα δὲ πρὸς
 τυράννης βασιλέας, ἡγεμόνας ἐν ὑπεροχαῖς)· ἀγαν-
 ακλεῖ γὰρ ἄθυς, εἰ, ὡς πάντες ἄφρων, ὑπὸ τεχνίτῃ ρή-
 τορος χημαλίοις κάλασοφίζεται· καὶ εἰς κάλαφρόνησιν
 εὐαλῶς λαμβάνων τὸν παραλογισμὸν, ἐνίοτε μὲν ἀ-
 ποθηρίῃται τὸ σύνολον, καὶ ἐπικραλήσῃ δὲ τῷ θυμῷ,
 πρὸς τὴν πειθὴ τῷ λόγων πάντως ἀντιδιαλίδεῃ). διό-
 περ καὶ τότε ἄριστον δοκεῖ τὸ χῆμα, ὅταν αὐτὸ τῷ
 το διαλανθάνῃ, ὅτι χῆμά ἐστι. τὸ τοίνυν ὕψος καὶ πά-
 θος τῆς ἐπὶ τῷ χηματίζειν ὑπονοίας ἀλέξημα καὶ
 θαυμασὴ τις ἐπικυρία καθίσταται· καὶ πως παραληφ-
 θεῖσα ἡ τῷ πανουργεῖν τέχνῃ τοῖς κάλλεσι καὶ μεγέθε-
 σι τὸ λοιπὸν δέδυκε, καὶ πᾶσαν ὑποψίαν ἐκπέφραξε.
 ἱκανὸν δὲ τεκμήριον τὸ περὶ τὸ μῦθον, ἥ μὲν τὰς ἐν

‘Μαραθῶνι.’ τίνι γὰρ ἐνλαῶθ’ ὁ ῥήτωρ ἀπέκρυψε τὸ
 χῆμα; δῆλον, ὅτι τῷ φωλὶ αὐτῷ· σχεδὸν γὰρ, ὥσπερ
 καὶ τὰ μυδρὰ φέγγη ἐναφανίζεῖ) τῷ ἡλίῳ περιανγύμε-
 να, ἔτω τὰ τῆς ῥητορικῆς σοφίσματα ἐξαμαυροῖ πε-
 ριχυθὲν πάνλοθεν τὸ μέγεθος. οὐ πόρρω δ’ ἴσως τέ-
 το καὶ ἐπὶ τῆς ζωγραφίας τι συμβαίνει· ἐπὶ γὰρ τῷ αὐ-
 τῷ κειμῶν ἐπιπέδῳ παραλλήλων ἐν χρώμασι τῆς
 (κιᾶς τε καὶ τῷ φωλὸς, ὅμως προὔπαντᾳ τε τὸ φῶς
 ταῖς ὀφεί, καὶ ἔ μόνον ἕξοχον, ἀλλὰ καὶ ἐγγυτέρῳ πα-
 ραπολὺ φαίνεται. οὐκ ἔν καὶ τῷ λόγων τὰ πάθη καὶ
 τὰ ὕψη, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐγγυτέρῳ κείμενα διὰ τε
 φυσικὴν τινὰ (υἱῶν καὶ διὰ λαμπρότητα, αἰετῶν
 χημάτων προεμφανίζεῖ), καὶ τὴν τέχνην αὐτῶν ἀπο-
 σκιαῶν καὶ οἷον ἐν κάλακαλύψει τηρεῖ.

18. Τί δ’ ἐκεῖνα φῶμεν, τὰς πάσεις τε καὶ ἐρω-
 τήσεις; ἄρα ἔκ αὐταῖς ταῖς τῶν χημάτων εἰδοποιῶ-
 ας παραπολὺ ἐμπρακτότερα καὶ σοβαρώτερα συνίει-
 ναι τὰ λεγόμενα; ‘ἢ βλέαδε, εἰπέ μοι, περιϊόντες
 ‘ ἀλλήλων συνθάνεσθαι, λέγεται τι καινόν; τί γὰρ ἂν
 ‘ γήροιο [τέττα] καινότερον, ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ κάλα-
 ‘ πολεμῶν τὴν Ελλάδα; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ
 ‘ Δί, ἀλλ’ ἀδενεῖ· τί δ’ ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν
 ‘ ἔτος τι πάθη, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποι-
 ‘ ῆσετε.’ καὶ πάλιν, ‘πλέωμεν ἐπὶ Μακεδονίαν, φη-

' σί· ποῖ δὴ προσορμιέμεθα; ἤρετό τις· ἀρήσεται (α-
 ' θρὰ τῷ Φιλίππῳ πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος.
 ἦν δὲ, ἀπλῶς ῥηθὲν, τὸ πρᾶγμα τῷ παντὶ καταδε-
 έτερον. νυνὶ δὲ τὸ ένθεν καὶ ὁξύρροπον τῆς πᾶσεως καὶ
 ἀποκρίσεως, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὸν ὡς πρὸς ἕτερον ἀν-
 θυπανλᾶν ἔ μόνον ὑψηλότερον ἐποίησε τῷ χημαλισ-
 μῷ τὸ ῥηθὲν, ἀλλὰ καὶ πιστότερον. ἄγει γὰρ τὰ πα-
 θήλικα τότε μάλλον, ὅταν αὐτὰ φαίνῃ) μὴ ἐπίη-
 δᾶειν αὐτὸς ὁ λέγων, ἀλλὰ ἡμᾶν ὁ καγρός· ἡ δ' ἐρώ-
 τησις ἢ εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἀπόκρισις μιμεῖται τῆς πάθους
 τὸ ἐπίκαυρον. σχεδὸν γὰρ, ὡς οἱ ὑφ' ἑτέρων ἐρωτώμενοι,
 παροξύνοντες ἐκ τῆς παραχρῆμα, πρὸς τὸ λεχθὲν
 ἐναγωνίως καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀληθείας ἀνθυπανλῶσιν· ἔ-
 τω τὸ χῆμα τῆς πᾶσεως καὶ ἀποκρίσεως, εἰς τὸ
 δοκεῖν ἕκαστον τῷ ἐσκεμμένῳ ἐξ ὑπογύγῃς κεκινῆσθαι
 τε καὶ λέγεσθαι, τὸν ἀκροατὴν ἀπάγον καὶ παραλογίζε-
 σθαι. ἔτι τοίνυν, (έν γὰρ τι τῷ ὑψηλότατῳ τὸ Ηροδό-
 τειον πεπίσδται,) εἰ ἔτῳς ἔ * * * * *

19. * * * * * πλοκα
 ἐκπίπτει,, καὶ οἷον εἰ περ χεῖται τὰ λεγόμενα, ὀλίγα
 δεῖν φθάνοντα καὶ αὐτὸν τὸν λέγοντα. ' καὶ συμβαλόντες,
 ' φησὶν ὁ Ξενοφῶν, τὰς ἀσπίδας, ἐωθέητο, ἐμάχον-
 το, ἀπέκλεινον, ἀπέθνησκον. ' καὶ τὰ τῆς Εὐρυλόχου,
 Ηιομήδῃ, ὡς ἐκέλευε, ἀνὰ δρυμὰ, φαίδιμ' Οδυσσεῦ,

Ευρομνῶν ἐν βήσῃσι τέτυκμένα δώματα καλὰ·
 Τὰ γὰρ ἀλλήλων διακεκομμένα, καὶ ἔδεν ἥττον καλε-
 σσόμενα, φέρει τῆς ἀγωνίας ἔμφασιν, ἅμα καὶ ἐμ-
 ποδιζέσης τι καὶ συνδιοικέσης. τοιαῦθ' ὁ Ποιητὴς ἐξ-
 ἠνεγκε διὰ τῆς ἀσυνδέτων.

20. Ακρως δὲ καὶ ἡ ἐπὶ ταυτὸ συνέδος τῆς χημά-
 των εἴωθε κινεῖν· ὅταν δύο ἢ τρία, οἷον κατὰ Συμ-
 μορίας ἀνακρινάμενα, ἀλλήλοις ἐρανίζῃ τὴν ἰχὺν,
 τὴν πειθῶ, τὸ κάλλος. ὅποια καὶ τὰ εἰς τὸν Μειδί-
 αν, ταῖς ἀναφοραῖς ὁμοῦ καὶ τῇ διαλυπώσει συναναπε-
 πλεγμένα, τὰ ἀσύνδετα· ‘πολλὰ γὰρ ἂν ποιήσειεν ὁ
 ‘ τύπλων, ὧν ὁ παθὼν ἔνια ἔδ' ἂν ἀπαγγεῖλαι δύναίτο
 ‘ ἐτέρῳ, τῷ χήματι, τῷ βλέμματι, τῇ φωνῇ· εἴθ',
 ἵνα μὴ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁ λόγος ἰὼν σῇ, (ἐν σάσει γὰρ τὸ
 ἡρεμῶν, ἐν ἀταξίᾳ δὲ τὸ πάθος, ἐπεὶ φορὰ ψυχῆς
 καὶ συκίνησις ἐστίν), ἄθυς ἐπ' ἄλλα μεθήλατο ἀσύν-
 δετα, καὶ ἐπαναφορὰς, ‘ τῷ χήματι, τῷ βλέμματι,
 ‘ τῇ φωνῇ, ὅταν ὡς ὑβρίζων, ὅταν ὡς ἐχθρὸς, ὅταν
 ‘ κόνδύλοις, ὅταν ἐπὶ κόρρης· ἔδεν ἄλλο διὰ τούτων
 ὁ ῥήτωρ, ἢ ὅπερ ὁ τύπλων, ἐργάζεσθαι· τὴν διάνοιαν
 τῆς δικαστῶν τῇ ἐπαλλήλῳ πλήττει φορᾷ. εἴτ' ἐνλεῦ-
 θεν πάλιν, ὡς εἰ καλαγίδες, ἄλλην ποιήματος ἐμβο-
 λὴν, ‘ ὅταν κόνδύλοις, ὅταν ἐπὶ κόρρης, φησὶ· ταῦτα
 ‘ κινεῖ, ταῦτα ἐξίστησιν ἀνθρώπους ἀήθεις ὄντας τῷ

‘ περὶ πηλακίζεσθαι ἔδει, ταῦτα ἀπαγγέλλων, δύ-
 ‘ ναίῃ το δεινὸν παραστῆσαι. οὐκ ἔν τὴν μὲν φύσιν
 τῷ ἐπαναφορῶν καὶ ἀσυνδέτων πάντῃ φυλάττει τῇ
 Συνεχεῖ μεμβολῇ. ἔτως αὐτῷ καὶ ἡ τάξις ἀτακτον,
 καὶ ἔμπαλιν ἡ ἀταξία ποιοῦν περιλαμβάνει τάξιν.

21. Φέρε ἔν περὶ αὐτῶν τὰς Συνδέσμους, εἰ θέλοις,
 ὡς ποιεῖσιν οἱ Ἰσοκράτειοι, ‘ καὶ μὴν ἔδε τῆτο χρὴ
 ‘ παραλιπεῖν, ὡς πολλὰ ἂν ποιήσκειν ὁ τύπλων,
 ‘ — πρῶτον μὲν τῷ χήματι, εἶτα δέ τῷ βλέμ-
 ‘ ματι, εἶτά γε μὴν αὐτῇ τῇ φωνῇ. καὶ εἴη, καλὰ
 τὸ ἐξῆς ἔτως παραγράφων, ὡς τῆ πάθος τὸ Συν-
 δεδιωγμένον καὶ ἀποβραχυνόμῃον, εἰάν τοῖς Συνδέσμοις
 ἐξομαλίσῃς εἰς λειότηλα, ἀκεντρίον τε προσιπτεῖ, καὶ
 ἀθὺς ἔσβεσται ὥσπερ γὰρ, εἰ τις Συνδέσειε τῷ θεόντων
 τὰ σώματα, τὴν φορὰν αὐτῶν ἀφῆρη, ἔτως καὶ τὸ
 πάθος ὑπὸ τῷ Συνδέσμων καὶ τῷ ἄλλων προσηκῶν
 ἐμποδιζόμενον ἀγανακτεῖ. τὴν γὰρ ἐλκιδερίαν ἀπολύει
 τῆ δρόμου, καὶ τὸ ὡς ἀπ’ οργάνου τινὸς ἀφίεσθαι.

22. τῆς δὲ αὐτῆς ιδέας καὶ τὰ ὑπερβαλὰ θετέον
 ἔστι δὲ λέξεων, ἢ νοήσεων ἐκ τῆ κατ’ ἀκολουθίαν κει-
 νημένη τάξις, καὶ οἶονεῖ χαρακτὴρ ἐναγωνίᾳ πάθος ἀ-
 ληθέςαλος. ὡς γὰρ οἱ τῷ ὄντι ὀργιζόμενοι, ἢ φοβούμενοι,
 ἢ ἀγανακτείνοντες, ἢ ὑπὸ ζηλοτυπίας, ἢ ὑπὸ ἄλλου τι-
 νὸς (πολλὰ γὰρ καὶ ἀναρίθμητα πάθη, καὶ ἔδ’ ἂν εἰ-

πῆν τις ὅποσα δύναμις) ἐκάστοτε παραπίπλοντες, ἄλ-
 λα προθέμενοι πολλάκις ἐπ' ἄλλα μέλαπιδῶσι, μέ-
 σα τινὰ παρεμβαλόντες ἀλόγως, εἴτ' αὖθις ἐπὶ τὰ
 πρῶτα ἀνακυκλῶντες, καὶ πάντῃ πρὸς τῆς ἀγωνίας,
 ὡς ὑπ' ἀσάτε πνέμαλος, τῇδε καὶ κεῖσε ἀγχιερόφως
 ἀντισπώμενοι τὰς λέξεις, τὰς νοήσεις, τὴν ἐκ τῆς κα-
 λὰ φύσιν εἰρημῶς πανοίως πρὸς μυρίας τροπὰς ἐναλ-
 λάττῃσι τάξιν· ἔτω παρὰ τοῖς ἀρίστοις (υἱ γραφεῦ-
 σι διὰ τῆς ὑπερβατῆς ἢ μίμησις ἐπὶ τὰ τῆς φύσεως
 ἔργα φέρεται· (τότε γὰρ ἡ τέχνη τέλειος, ἡνίκ' ἂν
 φύσις εἶναι δοκῇ, ἢ δ' αὖ φύσις ἐπιτυχὴς, ὅταν λαν-
 θάνῃσαν περιέχῃ τὴν τέχνην)· ὥσπερ λέγει ὁ Φωκα-
 δὲς Διονύσιος παρὰ τῷ Ηροδότῳ, 'ἐπὶ ξυρῶ γὰρ ἀκ-
 μῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρᾶγμαλα, ἄνδρες Ἴωνες, εἶναι
 ' ἐλθέροισι, ἢ δέλοισι, καὶ τέτοις ὡς δραπέτησι. νῦν
 ' ὦν, ὑμέες ἦν μὲν βέλησθε ταλαπωρίας ἐνδέκεσ-
 ' θαι, τὸ παραχρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσαι· οἷοί
 ' τε δὲ ἔσεσθε ὑπερβαλέσθαι τὰς πολεμίας.' ἐνλαῶθ'
 ἦν τὸ καλὰ τάξιν. ' ὦ ἄνδρες Ἴωνες, νῦν καμρὸς ἐσιν
 ' ὑμῖν πόνος ἐπιδέχεσθαι· ἐπὶ ξυρῶ γὰρ ἀκμῆς ἔχῃ
 ' ἡμῖν τὰ πρᾶγμαλα.' ὁ δὲ τὸ μὲν, ' ἄνδρες Ἴωνες,
 ὑπερεβίβασεν· προεισέβαλε γὰρ εὐθύς ἀπὸ τῆς φό-
 βας, ὡς μηδ' ἀρχὴν φθάνων πρὸς τὸ ἐφεσῶς δέος
 προσαγορεύσαι τὰς ἀκρόνιλας· ἔπειτα δὲ τὴν τῆς νοη-

μάτων ἀπέσρεψε τάξιν· πρὸ γὰρ τῆς φῆσαι, ὅτι αὐ-
 τὰς δεῖ πονεῖν, (τῆτο γάρ ἐστιν ὃ παρακελεύεται),
 ἔμπροσθεν ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν πονεῖν δεῖ,
 ἑπὶ ξυρῆ ἀκμῆς, φήσας, ἔχεται ἡμῖν τὰ πράγ-
 ματα· ὡς μὴ δοκεῖν ἐσκεμμένα λέγειν, ἀλλ' ἡναλ-
 κασμένα. ἔτι δὲ μᾶλλον ὁ Θεκυδίδης, καὶ τὰ φύ-
 σει πάντως ἡνωμένα καὶ ἀδιανέμητα ὅμως ταῖς ὑ-
 περβάσεσιν ἀπ' ἀλλήλων ἄγειν δεινότατος. ὁ δὲ Δη-
 μοθένης ἔχ' ἔτως μὲν αὐθάδης, ὥσπερ ἔτος, πάντων
 δ' ἐν τῷ γῆρι τῆτο καλακορέστατος· καὶ πολὺ τὸ ἀ-
 γωνιστικὸν ἐκ τῆς ὑπερβιάζειν καὶ ἔτι νῆ Δία τὸ ἐξ ὑ-
 πογῆς λέγειν (συμφαίνων, καὶ πρὸς τέτοις εἰς τὸν
 κίνδυνον τῆς μακρῶν ὑπερβατῆς τὰς ἀκρόντας (συ-
 πιασώμενος. πολλάκις γὰρ τὸν νῆν, ὃν ὥρμησεν εἰ-
 πεῖν, ἀνακρεμάσας, καὶ μεταξὺ (ὡς εἰς ἀλλόφυλον καὶ
 ἀπεοικῆσαν τάξιν) ἀλλ' ἐπ' ἄλλοις διὰ μέσων καὶ ἔξω-
 θέν ποθεῖν ἐπείσχυκλῶν, εἰς φόβον ἐμβαλὼν τὸν ἀ-
 κροατὴν, ὡς ἐπὶ παντὶ τῆς λόγου διαπλώσει, καὶ (συ-
 αποκινδυνάειν ὑπ' ἀγωνίας τῷ λέγοντι (συαναλκᾶ-
 σας, εἴτα παραλόγως διὰ μακρῶς τὸ πάλας ζητέμε-
 νον ἀκάρως ἐπὶ τέλει πρὸς πρὸς ποδὲς, αὐτῷ τῷ
 κατὰ τὰς ὑπερβάσεις παραβόλῃ καὶ ἀκροσφαλεῖ πο-
 λὲ μᾶλλον ἐκπλήττει. φειδῶ δὲ τῆς παραδειγμα-
 τῶν ἔσω διὰ τὸ πλεῆθος·

23. Τά γε μὴν Πολύπλωτα λεγόμενα, Αἰθροισμοί, καὶ Ἀνιμεταβολαί, καὶ Κλίμακες, πάνυ ἁλωνιστικά, ὡς οἶδα, κόσμος τε, καὶ παντὸς ὕψους καὶ πάθους (συνεργά. τί δέ; αἱ τῶν πλώσεων, χρόνων, προσώπων, ἀριθμῶν. ἧτων ἐναλλάξεις πῶποτε καὶ ἀποικίλλεσι καὶ ἐπεγείρουσι τὰ ἐρμηνευτικά;

Φημί δὴ τῶν καλὰ τὰς ἀριθμὸς ἔμονα ταῦτα κοσμεῖν, ὅποσα, τοῖς τύποις ἐνικὰ ὄντα, τῇ δυνάμει κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν πληθυντικὰ εἴσκει).

——— Αὐτίκα (φησὶ) λαὸς ἀπείρων

Θύων ἐπ' ἡϊόνεσι διῖσά μιν κελάδηνσαν.

Ἀλλ' ἐκεῖνα μᾶλλον παραληρήσεως ἄξια, ὅτι ἔσθ' ὅπως προσπίπτει τὰ πληθυντικὰ μεγαλοῤῥημονέστερα, καὶ αὐτῷ δοξοκομπῆντα τῷ ὅχλῳ τῶν ἀριθμῶν. τοιαῦτα παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ τὰ ἐπὶ τῷ Οἰδίπῳ.

——— Ω γάμοι, γάμοι,

Εφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτὰς ἀνέτε πάντιν

Ἀνείτε τὰυτὸν σπέρμα, καὶ πεδείξατε

Πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἱ μ' ἐμφύλιον,

Νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶ πόσα

Αἵ χις ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίνε).

Πάντα γὰρ ταῦτα ἐν ὀνομάῃ εἰσι, Οἰδίπεις, ἐπὶ δὲ πατέρων Ἰοκάστη. ἀλλ' ὅμως χυθεὶς εἰς τὰ πληθυντικὰ ὁ

ἀριθμὸς συνεπλήθυσεν καὶ τὰς ἀτυχίας· καὶ, ὡς ἐκείνα
πεπλεόνασαν,

Εξῆλθον Ἐκτορές τε καὶ Σαρπηδόνες.

καὶ τὸ Πλάτωνικόν, ὃ καὶ ἐτέρωθεν παραλεθείμεθα,
ἐπὶ τῷ Ἀθηναίων, ‘Οὐ γὰρ Πέλοπες, ἔδ’ Ἐκτόμοι, ἔδ’
‘Αἰγυπιοί τε καὶ Δαναοί, ἔδ’ ἄλλοι πολλοὶ φύσει
‘βάρβαροι συνοικῶσιν ἡμῖν, ἀλλ’ αὐτοὶ Ἕλληνες, ἔ
‘μιζοβάρβαροι, οἰκῶμεν,’ καὶ τὰ ἐξῆς· φύσει γὰρ ἐξ-
ακρέτα τὰ πράγματα κομπωδέερα, ἀγεληδὸν ἔως
τῶν ὀνομάτων ἐπισυνήλθε μὲν. οὐ μὲν τοι δεῖ ποιεῖν
αὐτὸ ἐπ’ ἄλλων, εἰ μὴ ἐφ’ ὧν δέχεται τὰ ὑπερκείμενα
αὐξήσιν, ἢ πληθύν, ἢ ὑπερβολὴν, ἢ πάθος, ἢ τι
τέτων, ἢ τὰ πλείονα· ἐπεὶ τοι τὸ πανταχῶς κώδω-
νας ἐξῆφθα, λίαν σοφιστικόν.

24. Ἀλλὰ μὲν καὶ τὸνανλίον τὰ ἐκ τῷ πληθυντι-
κῶν εἰς τὰ ἐνικὰ ἐπισυναγόμενα ἐνίοτε ὑψηλοφανέσ-
τατα. ‘ἐπειθ’ ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διεισθήκει,’ φησί·
‘καὶ δὴ Φρυγίῃ δρᾶμα Μιλήτης ἄλωσιν διδάξαντι, ἐς
‘δάκρυα ἔπεσε τὸ θείηρον·’ τὸ γὰρ ἐκ τῷ διηρημένων
εἰς τὰ ἡνομήα ἐπισυνέψαται τὸν ἀριθμὸν, ῥωμαιοειδέ-
τερον. ἄτιον δ’ ἐπ’ ἀμφοῖν τῶ κόσμῳ ταύτῃ οἶμαι·
ὅπως τε γὰρ ἐνικὰ ὑπάρχει τὰ ὀνόματα, τὸ πολλὰ
ποιεῖν αὐτὰ, παρὰ δόξαν ἐμπαθεῖς· ὅπως τε πληθυν-
τικά, τὸ εἰς ἢ τι εὐήχον ῥυθμιζόμενα τὰ πλείονα,

διὰ τὴν εἰς τὸνανλίον μέλαμόρφωσιν τῆς πραγμάτων,
ἐν τῷ παραλόγῳ.

25. Οτάν γε μὴν τὰ παρεληλυθότα τοῖς χρό-
νοις εἰσάγῃς ὡς γινόμενα καὶ παρόντα, καὶ διήγησιν ἔτι
τὸν λόγον, ἀλλ' ἐναγώνιον πρᾶγμα ποιήσεις. ' πεπ-
' τωκῶς δέ τις, φησὶν ὁ Ξενοφῶν, ὑπὸ τῷ Κύρῳ ἵπ-
' πῳ, καὶ παλῆμος, παύει τῇ μαχαίρᾳ εἰς τὴν Ιασ-
' τέρα τὸν ἵππον· ὁ δὲ σφαδάζων ἀποσεύεται τὸν Κύ-
' ρον, ὁ δὲ πίπτει.' τοιοῦτος ἐν τοῖς πλείστοις ὁ Θε-
κυδίδης.

26. Εναγώνιος δ' ὁμοίως καὶ ἡ τῶν προσώπων ἀν-
τιμετάθεσις, καὶ πολλάκις ἐν μέσοις τοῖς κινδύνοις
ποιοῦσα τὸν ἀκροατὴν δοκεῖν σρέφεσθαι.

Φαίης κακμῆτας καὶ ἀτειρέας ἀλλήλοισιν

Ἀνλεῖθ' ἐν πολέμῳ· ὡς ἐσσυμένως ἐμάχοντο.

Καὶ ὁ Αῤαῖος,

Μὴ κείνῳ ἐνὶ μηνὶ περικλυζοιο θαλάσῃ.

Ὡδέ πῃ καὶ ὁ Ηρόδοτος, ' ἀπὸ δὲ Ελεφαντίνης πόλε-

' ως ἄνω πλᾶσσαι, καὶ ἔπειτα ἀφίξῃ εἰς πεδῖον λεῖον·

' ————— διεξελθὼν δὲ τῆτο τὸ χωρίον, αὖθις εἰς

' ἕτερον πλοῖον ἐμβὰς πλᾶσσαι δὺ' ἡμέρας, καὶ ἔπει-

' τα ἤξῃς εἰς πόλιν μεγάλην, ἥ ὄνομα Μερὸν.' ὁρᾷς,

ὦ ἐταῖρε, ὡς παραλαβὼν σε τὴν ψυχὴν διὰ τῶν τό-

πων ἄγει, τὴν ἀκοὴν ὅψιν ποίῳν· πάντα δὲ τὰ τοι-

αὐτὰ, πρὸς αὐτὰ ἀπεριδόμενα τὰ πρόσωπα, ἐπ'
αὐτῶν ἴσησι τὸν ἀκροατὴν τῶν ἐνεργημάτων ἢ, ὅταν
ὡς ὁ πρὸς ἅπαντας, ἀλλ' ὡς πρὸς μόνον τινὰ λαλήσῃ,

Τυδείδην δ' ἔκ' ἂν γνοίης, ποτέροισι μετείη,
ἐμπαθέστερόν τε αὐτὸν ἅμα, ἢ παροικτικώτερον, ἢ ἀ-
γῶνος ἐμπλεων ἀποτελέσεις, ταῖς εἰς ἑαυτὸν παρο-
φωνήσεσιν ἐξεγείρομενον.

27. Ἐτι γε μὴν ἔοδ' ὅτε περὶ προσώπων διηγέ-
μενος ὁ συγγραφεύς, ἐξαίφνης παρενεχθεὶς εἰς τὸ αὐ-
τὸ πρόσωπον ἀνιμεδίσατο· ἢ ἔστι τὸ τοιοῦτον εἶδος
ἐκβολή τις πάθος,

Ἐκλωρ δὲ Τρώεσσιν ἐκέκλειο, μακρὸν αὔσας,

Νηυσὶν ἐπιοσδ' εἶδαι, ἔἴην δ' ἑναρα βροτόεντα·

Ὀν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνδθε νεῶν ἐθέλοντα νοήσω,

Αὐτῶ οἰθάναιον μητίσσομαι. —————

Οὐκ ἔν τὴν μὲν διήγησιν, ἅτε πρέπυσαν, ὁ Ποιητὴς
προσηψεν ἑαυτῷ· τὴν δ' ἀπότομον ἀπειλὴν τῷ θυ-
μῷ τῷ ἡγεμόνος ἐξαπίνης, ἔδεν προδηλώσας, περιέ-
θηκεν. ἐψύχετο γὰρ, εἰ παρενετίθει, ' ἔλεγε δὲ
' τοῖα τινὰ ἢ τοῖα ὁ Ἐκλωρ· νυνὶ δ' ἐφθακεν ἄφνω
τὸν μελαβάνοντα ἢ τῷ λόγῳ μετάβασις. διὸ καὶ ἡ
πρόχρησις τῷ χήματος τότε, ἡνίκα ὁξὺς ὁ καιρὸς
ὢν διαμέλλειν τῷ γράφοντι μὴ δίδω, ἀλλ' ἄθυσ ἐ-
παναγκάζει μεταβάλλειν ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα·

ὥς κ' παρὰ τῷ Εκαταίῳ, 'Κῆρυξ δὲ, ταῦτα δεινα
 ' ποιῆμενος, αὐτίκα ἐκέλευε τὸς Ηρακλείδας ἐπιγό-
 ' νους ἐκχωρεῖν· οὐ γὰρ ἡμῖν δυναλὸς εἰμι ἀρήγειν· ὥς
 ' μὴ ὦν αὐτοὶ τε ἀπόλεωθε, καὶ μὲ τρώσετε, ἐς ἄλλον
 ' τινὰ δῆμον ἀποίχεσθαι.' ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης κατ'
 ἄλλον τινὰ τρόπον ἐπὶ τῷ Αἰριογείτονος ἐμπαθὲς
 τὸ πολυπρόσωπον, κ' ἀλγίστονον παρέστησεν· 'κ' ἔ-
 ' δεις ὑμῶν χολήν, φησιν, ἔδ' ὀργὴν ἔχων ἄρεθήσε',
 ' ἐφ' οἷς ὁ βδελυρὸς ἔτος κ' ἀναγδῆς βιάζε'; ὅς, (ὦ
 ' μιανώταίε ἀπάντων), κεκλεισμένης σοι τῆς παρ-
 ' ῥησίας ἔκινγκλίσιν, ἔδὲ θύρας, ἃ κ' παρανοίξειεν
 ' ἂν τις.' ————— ἐν ἀτελεῖ τῷ νῶ ταχὺ διαλ-
 λάξας, κ' μονονὲ μίαν λέξιν διὰ τὸν θυμὸν εἰς δύο
 διασπάσας πρόσωπα, 'ὅς, ὦ μιανώταίε,' εἶτα τὸν
 πρὸς τὸν Αἰριογείτονα λόγον ἀποσρέψας, κ' ἀπολι-
 πεῖν δοκῶν, ὅμως διὰ τῷ πάθους πολὺ πλεον ἐπέσρεψ-
 εν· ἔκ ἄλλως ἢ Πηνελόπεια,

Κήρυξ, τίπτε δέ σε πρόεσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;

Ἡ εἰπέμεναι δμῶήσιν Οδυσσῆος θεῖοιο

Ερῶν παύσασθαι, (φίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;

Μὴ μνηστῆσαντες, μηδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες,

Υστατα κ' πύμαλα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν.

Οἱ δ' ἅμ' ἀγειρόμενοι βίοτον καλῶς κείρετε πολλόν,

Κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος· ἔδέ τι πατρῶν

Υμετέρων τῶν πρόθεν ἀκύνετε παῖδες ἔοντες,
Οἷος Οδυσσεὺς ἔσκε.

28. Καὶ μύθοι, Περίφρασις ὡς ἔχ ὑψηλοποιὸν,
ἔδεις ἂν (οἶμαι) διδάσειεν. ὡς γὰρ ἐν Μυσικῇ διὰ τῶν
παραφώνων καλυμένων ὁ κύριος φθόγγος ἡδίων ἀπο-
τελεῖται, ἔτως ἡ περίφρασις πολλάκις (συμφθέγγε)
τῇ κυριολογίᾳ, καὶ εἰς κόσμον ἐπιπολὺ (συνηχεῖ καὶ
μάλιστα ἂν μὴ ἔχῃ φυσῶδες τι καὶ ἄμυσον, ἀλλ' ἡδέως
κεκραμένον. ἱκανὸς δὲ τῷτο τεκμηριῶσαι καὶ Πλά-
των κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῇ Επιταφίᾳ, ' ἔργω μὲν
' ἡμῖν οἷδ' ἔχουσι τὰ προσήκοντα σφίσιν αὐτοῖς ὧν
' τυχόντες πορδόνται τὴν εἰμαρμένην πορείαν. πορ-
' πεμφθέντες κοινῇ μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ ἑ-
' καστος ἀπὸ τῶν προσηκόντων. οὐκ ἔν τὸν Θάνατον
εἶπεν ' εἰμαρμένην πορείαν, τὸ δὲ τετυχηκέναι τῶν
νομιζομένων, ' πορομπήν τινα δημοσίαν ὑπὸ τῆς
' πατρίδος. ἄρα δὴ τέτοις μετρίως ὥγκωσε τὴν
νόησιν; ἢ ψιλὴν λαβὼν τὴν λέξιν ἐμελοποίησε, καθ-
άπερ ἁρμονίαν τινὰ τῇ τὴν ἐκ τῆς περιφράσεως πε-
ριχεᾶμενος ἁμέλειαν. καὶ Ξενοφῶν, ' πόνον δὲ τῷ
' ζῆν ἡδέως ἡγεμόνα νομίζετε· κάλλισον δὲ πάντων καὶ
' πολεμικώτατον κτῆμα εἰς τὰς ψυχὰς (συγκεκόμισ-
θε· ἐπαγνέμενοι γὰρ μάλλον, ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασι
' χαίρετε. ἀντὶ τῷ ' πονεῖν θέλετε, πόνον ' ἡγεμό-

‘ να τῷ ζῆν ἡδέως ποιῶδε,’ εἰπὼν, καὶ τ’ ἄλλ’ ὁμοί-
ως ἐπεκλείνας, μεγάλην τινὰ ἔννοιαν τῷ ἐπαίνῳ
προσπεριωρίσατο. καὶ τὸ ἀμίμητον ἐκείνο τῷ Ηροδότῃ,
‘ τῶν δὲ Σκυθέων τοῖς Κυλήσασι τὸ ἱερὸν ἐνέβαλεν ἡ
‘ θεὸς Διήλειαν νῆσον.’

29. Επίκρητον μῦθοι τὸ πρᾶγμα ἢ περίφρασις
τῆς ἄλλων πλέον, εἰ μὴ συμμέτρως τινὶ λαμβάνοι-
το. ἄθυς γὰρ ἄβλεμὲς πασιπύλαι, κεφολογίας τε
ὄζον καὶ παχύτατον. ὅθεν καὶ τὸν Πλάτωνα (δεινὸς γὰρ
αἰὲ περὶ χῆμα, καὶ τισιν ἀκαίρως) ἐν τοῖς νόμοις
λέγοντα, ὡς ‘ ὅτε ἀργυρῶν δεῖ πλεόντον, ὅτε χρυσῶν ἐν
‘ πόλει ἰδρύμενον ἔαν οἰκῆν,’ διαχλαράζουσιν. ὡς, ‘ εἰ
‘ πρὸ βάλᾳ, φησιν, [καὶ βῆς] ἐκώλυε κεκτῆσθαι. δῆλον,
‘ ὅτι πρὸ βάλᾳ ἂν καὶ βόειον πλεόντον ἔλεγεν. ἀλλὰ
γὰρ ἄλλοις ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ ὑψηλὰ τῆς χρημάτων χρή-
σεως ἐκ παρρηθῆκης τοσαῦτα πεφιλολογῆσθαι, Τερεν-
τῖαν ἐφίλτατε. πάντῃ γὰρ ταῦτα παθητικῶς καὶ
ὑποκεινιμῶς ἀπολελεῖ τὰς λόγους. πάθος δὲ ὕψους
μετέχει τοσόντον, ὅπόσον ἡθὸς ἡδονῆς.

30. Επειδὴ μῦθοι ἢ τῷ λόγῳ νόησις, ἢ τε φρά-
σις, τὰ πλείω δὲ ἐκατέρωθι διέπλυκται, ἴδι δὲ, αὐτῷ
φρασιῶς μέρος εἰ τινα λοιπὰ ἔτι, προσεπιθεάσω-
μεθα. ὅτι μὲν τοίνυν ἢ τῆς κυρίων καὶ μεγαλοπρε-
πῶν ὀνομάτων ἐκλογὴ θαυμαστῶς ἄγει καὶ καλῶς κηλεῖ

τὰς ἀκρόνους, καὶ ὡς πᾶσι τοῖς ῥήτορσι καὶ συγγραφεύ-
 σι κατ' ἄκρον ἐπιτήδεμα, μέγεθος ἅμα, κάλλος, δ-
 πίπειαν, βάρος, ἰχὺν, κράτος, ἔτι δὲ τ' ἄλλα, ἂν, ὥ-
 σί τινα, τοῖς λόγοις, ὥσπερ ἀγάλμασι καλλίσοις. δι'
 αὐτῆς ἐπανθεῖν παρασκιάζουσα, καὶ οἶονεῖ ψυχὴν τι-
 να τοῖς πράγμασι φωνητικὴν ἐνλιθεῖσα, μὴ καὶ περιί-
 λον ἢ πρὸς εἰδότας διεξιέναι· φῶς γὰρ τῷ ὄντι ἰδίον τῶ
 ντὰ καλὰ ὀνόματα.

Ο μύθοι γε ὅσκιος αὐτῶν ἐπ' ἀνίη χρεώδης· ἐπεὶ
 τοῖς μικροῖς πραγματίοις περιτιθέναι μεγάλα καὶ
 σεμνὰ ὀνόματα ταυλὸν ἂν φαίνοιτο, ὡς εἴ τις τραγι-
 κὸν προσωπεῖον μέγα παιδί περιθείη νηπίῳ. πλὴν ἐν
 μὲν ποιήσει καὶ ἰ * * * *

31. * * * πλικώτατον, καὶ γόνιμον τόδ' Ανακρέον-
 τος. 'οὐκέτι Θρηϊκίης ἐπιστρέφομαι.' ταύτῃ καὶ τῶ
 Θεοπόμπῃ ἐκείνο τὸ ἐπαινετὸν, διὰ τὸ ἀνάλογον, ἔ-
 μοιγε Σημανλικώτατα ἔχειν δοκεῖ· ὅπερ ὁ Κεκίλιος
 ἐκ οἷδ' ὅπως καλαμέμφεται. 'Δεινὸς ὢν, φησὶν, ὁ
 Φίλιππος ἀναγκοφαγεῖν πράγματα.' ἔστιν ἄρ' ὁ ἰ-
 διωτισμὸς ἐνίοτε τῶ κόσμῳ παραπολὺ ἐμφανιστικώτε-
 ρον· ἐπιγινώσκεται γὰρ αὐτόθεν ἐκ τῶ κοινῷ βίῃ, τὸ
 δὲ Σύνηδες ἤδη πισότερον. οὐκ ἔν ἐπὶ τῶ τὰ ἀγχαῖ
 καὶ ῥυπαρὰ τλημόνως καὶ μεθ' ἡδονῆς ἕνεκα πλεονέξι-
 ας καρτερῶντος, τὸ 'ἀναγκοφαγεῖν τὰ πράγματα' ἐ-

ναργέσῃα παρείληπται. ὧδέ πως ἔχει καὶ τὰ Ἡροδό-
 τεια· ὁ Κλεομένης, φησὶ, μανὺς τὰς ἑαυτοῦ σάρκας
 • ξιφιδίῳ καλέταμυ εἰς λεωῖα, ἕως ὅλον καταχορ-
 • δάων ἑαυτὸν διέφθειρεν· καὶ, ὁ Πύθης ἕως τῆδε
 • ἐπὶ τῆς νεῶς ἐμάχετο, ἕως ἅπας κατεκρεουργήθη.
 ταῦτα γὰρ ἐγγύς παραξυεὶ τὸν ἰδιώτην, ἀλλ' ἐκ ἰδιω-
 τᾶει τῷ Σημανικῷ.

32. Περὶ δὲ πλήθους καὶ Μεταφορῶν, ὁ μὲν Κεκίλι-
 ος ἔοικε συγκαταλίθεσθαι τοῖς δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς
 ἐπὶ ταυτῷ νομοθετῆσι τάττεσθαι. ὁ γὰρ Δημοσθένης
 ὅρος καὶ τῶ τοιούτων· ὁ τῆς χρείας δὲ παρὸς, ἐνθα τὰ
 πάθη χειμάρρῃ δίκην ἐλαύνεται, καὶ τὴν πολυπλή-
 θεϊαν αὐτῇ, ὡς ἀναγκαῖαν ἐνλαῦθαι, συγφέλκεται.
 • Ἄνθρωποι, φησὶ, μισροὶ, καὶ ἀλάστορες, καὶ κόλακες
 • ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἑκάστοι παλρίδας, τὴν
 • ἐλευθερίαν περπεπωκότες, πρῶτον μὲν Φιλίππῳ,
 • νυνὶ δ' Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετρῶντες καὶ τοῖς αἰσ-
 • χίσοις τὴν εὐδαιμονίαν· τὴν δ' ἐλευθερίαν καὶ τὸ μη-
 • δένα ἔχειν δεσπότην, ἢ τοῖς πρότερον Ἑλλησιν ὅροι
 • τῶ ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀναλετροφότες· ἐν-
 ταῦθα τῷ πλήθει τῶ τροπικῶν ὁ κατὰ τῶ πρῶτο-
 ῦ ἐπιπροσθεῖ τῷ Ρήτορος θυμός. διόπερ ὁ μὲν Ἀρισ-
 τοτέλης καὶ ὁ Θεόφραστος μελίγματοι φασὶ τίνα τῶ
 δρασειῶν εἶναι ταῦτα μεταφορῶν, τὰ, ὡς περὶ φά-

‘ ναί, καὶ, ‘ οἶονεῖ, καὶ, ‘ εἰ χρὴ τῷτον εἰπεῖν τὸν τρό-
 ‘ πον, καὶ, ‘ εἰ δὲ παρακινδυναικώτερον λέξαι. ἢ γὰρ
 ὑποτίμησις, φασίν, ἰᾶται τὰ τολμηρά. ἐγὼ δὲ καὶ
 ταῦτα μὲν ἀποδέχομαι, ὅμως δὲ πλήθους καὶ τόλμης
 μεταφορῶν (ὅπερ ἔφην καὶ ἐπὶ τῷ χρημάτων) τὰ δ’-
 καμρα καὶ σφοδρὰ πάθη, καὶ τὸ ἡυγαῖον ὕψος εἰνά φη-
 μι ἰδιὰ τινὰ ἀλεξιφάρμακα· ὅτι τῷ ῥοδίῳ τῆς φο-
 ρᾶς ταυτὶ πέφυκεν ἀπάνηα τ’ ἄλλα παρασύρειν καὶ
 περθεῖν, μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ἀναγκαῖα πάντως εἰσπράτ-
 τεσθαι τὰ παράβολα. καὶ ἔκ ἐα τὸν ἀκροατὴν χο-
 λάζειν περὶ τὸν τῷ πλήθους ἑλεγχον, διὰ τὸ συνε-
 θησιᾶν τῷ λόγονι. ἀλλὰ μὴν ἐν γε ταῖς τοπηγορί-
 ας καὶ διαγραφαῖς ἔκ ἄλλο τι ἔτως καλασημαντι-
 κόν, ὡς οἱ συνεχεῖς καὶ ἐπάλληλοι τρόποι· δι’ ὧν καὶ
 παρὰ Ξενοφῶντι ἢ τ’ ἀνθρωπίνῃς κρίνῃς ἀνατομὴ
 πομπικῶς, καὶ ἔτι μᾶλλον ἀναζωγραφεῖται θεῖως
 παρὰ τῷ Πλάτῳ. ‘ τὴν μὲν κεφαλὴν αὐτῷ φησιν
 ‘ ἀκρόπολιν· ἰσθμὸν δὲ μέσον διωκοδομηθῆναι μελαζυ-
 ‘ [αὐτῆς καὶ] τῷ σήθῃ τὸν αὐχένα, (φρονδύλης τε
 ‘ ὑπεστηρίχθαι φησὶν οἶον σρόφιγγας· καὶ τὴν μὲν ἡδο-
 ‘ νὴν ἀνθρώποις εἶναι κακῶν δέλεαρ, γλῶσσαν δὲ
 ‘ γάσεως δοκίμιον· ἀναμμα δὲ τῷ φλεβῶν τὴν καρ-
 ‘ δίαν, καὶ πηγὴν τῷ περιφερομένῃ σφοδρῶς αἷμαλος,
 ‘ εἰς τὴν δορυφορικὴν οἴκησιν καλαλεταγμένην· τὰς δὲ

' διαδρομας τῶν πόρων ὀνομάζει σενοπὺς· τῇ δὲ
 ' πηδήσει τῆς καρδίας ἐν τῇ τῷ δεινῶν περσοδοκίᾳ,
 ' καὶ τῇ τῷ θυμῷ ἐπεγέρσει, ἐπειδὴ διάπυρος ἦν, ἐπι-
 ' κερσίαν μηχανώμενοι, φησὶ, τὴν τῷ πλάμονος ιδέ-
 ' αν ἐνεφύτῳσαν, μαλακὴν καὶ ἀναμνον καὶ σήραγγας
 ' ἐνλὸς ἔχουσιν, ὁποῖον μάλαγμα· ἴν', ὁ θυμὸς ὁ-
 ' πότ' ἐν αὐτῇ ζέσῃ, πηδῶσα εἰς ὑπεῖκον μὴ λυμαί-
 ' νηται· καὶ τὴν μὲν τῷ ἐπιθυμιῶν οἴκησιν περσεῖπεν
 ' ὡς γυναικωνίτιν, τὴν τῷ θυμῷ δὲ ὡς ἀνδρωνί-
 ' τιν· τὸν γε μὴν σπλῆνα τῷ ἐνλὸς μαγειρεῖον, ὅθεν
 ' πληρέμενος τῷ ἀποκαθαρμομένων μέγας καὶ ὑπε-
 ' λος αὖξεται· μετὰ δὲ ταῦτα (αἰσὶ πάντα (φησὶ)
 ' καλεσκίᾳσαν, περβολὴν τῷ ἔξωθεν τὴν σάρκα, οἷ-
 ' ον τὰ πηδήματα, περθέμενοι· νομὴν δὲ (αἰσὶν ἔ-
 ' φη τὸ αἷμα· τῆς δὲ τροφῆς ἕνεκα, φησὶ, διωχέ-
 ' τῳσαν τὸ σῶμα, τέμνοντες ὡς ἐν κήποις ὀχετὺς,
 ' ὡς ἐκ τινος νάματος ἐπιόντος, ἀραγὲς ὄντος αὐλῶνος
 ' τῷ (ῳματος, τὰ τῷ φλεβῶν ῥέοι νάματα· ἡνίκα
 ' δὲ ἡ τελευτὴ παρὰ τῇ, λυεῖται φησὶ τὰ τῆς ψυ-
 ' χῆς, οἷον νεῶς, πείσματα, μεθεῖσθαι τε αὐτὴν
 ' ἐλθέμεν· ταῦτα καὶ τὰ παρὰ πλῆσια μυρὶ ἄτλα
 ' εἰσὶν ἐξῆς· ἀπόχρη δὲ τὰ δεδηλωμένα, ὡς μεγάλα
 ' τὴν φύσιν εἰσὶν αἱ τροπικαί, καὶ ὡς ὑψηλοποιὸν αἱ
 ' μεταφοραί, καὶ ὅτι οἱ παθητικοὶ καὶ φραστικοὶ κατὰ

τὸ πλεῖστον αὐταῖς χαῖρεσι τόποι. ὅτι μέντοι καὶ ἡ
 χρῆσις τῶν τρόπων, ὥσπερ τ' ἄλλα πάντα καλὰ ἐν
 λόγοις, προαγωγὸν αἰεὶ πρὸς τὸ ἄμετρον, δῆλον ἦδη,
 καὶ ἐγὼ μὴ λέγω. ἐπὶ γὰρ ταῖς καὶ τὸν Πλάτωνα
 ἔχ' ἥκιστα διασύρσει, πολλάκις, ὥσπερ ὑπὸ βακχεί-
 ας τινὸς τῶν λόγων, εἰς ἀκράτους καὶ ἀπηνεῖς μετα-
 φοράς καὶ εἰς ἀλληγορικὸν εὐμόρφον ἐκφερόμενον. 'οὐ
 ' γὰρ ῥαδίον ἐπινοεῖν, φησιν, ὅτι πόλιν εἶναι δεῖ δίκην
 ' κρατῆρος κεκραμένην; ἔ' μαγνόμενος μὲν οἶκος ἐγ-
 ' κεχυμένος ζεῖ, κολαζόμενος δὲ ὑπὸ νήφοντος ἐτέ-
 ' ρου θεῦ, καλὴν κοινονίαν λαβὼν, ἀγαθὸν πόμα καὶ
 ' μέτριον ἀπεργάζεται.' 'νήφοντα' γὰρ, φασὶ, 'θεὸν'
 τὸ ὕδωρ λέγειν, 'κόλασιν' δὲ τὴν κράσιν, ποιητῆ τι-
 νος τῷ ὄντι ἔχῃ νήφοντός ἐστι. τοῖς τοιούτοις ἐλαττώ-
 μασιν ἐπιχειρῶν ὅμως αὐτὸ ὁ Κεκίλιος, ἐν τοῖς ὑπὲρ
 Λυσίας (υἱογράμμασι), ἀπεθάρρηνσε τῷ παντὶ Λυ-
 σίαν ἀμείνω Πλάτωνος ἀποφήνασθαι, δυσὶ πάθεσι
 χρησάμενος ἀκρίτοις· φιλῶν γὰρ τὸν Λυσίαν, ὡς ἔδ'
 αὐτὸς αὐτὸν, ὅμως μᾶλλον μισεῖ τῷ παντὶ Πλά-
 τωνα, ἢ Λυσίαν φιλεῖ. πλὴν ἔπος μὲν ὑπὸ φιλο-
 νεικίας· ἔδὲ τὰ θέματα ὁμολογέμενα, καθάπερ ὤ-
 ἦδη· ὡς γὰρ ἀναμάρτητον καὶ καθαρὸν τὸν ῥήτορα πρὸς
 φέρει πολλαχῇ διημαρτημένον τῷ Πλάτωνος· τὸ δ'
 ἦν ἄρα ἔχῃ τοιούτον, ἔδὲ ὀλίγα δεῖν.

33. Φέρε δὴ λάβωμεν τῷ ὀντικαθάρων τινὰ (υἱ-
 γραφέα καὶ ἀνέγκλητον. ἄρ' οὐκ ἄξιον ἔτι διαπορῆσαι
 περὶ αὐτῶ τέττα καθολικῶς, πότερόν ποτε κρεῖττον
 ἐν ποιήμασι καὶ λόγοις μέγεθος ἐν ἐνίοις διημαρτη-
 μένοις, ἢ τὸ σύμμετρον μὲν ἐν τοῖς καθορθώμασιν,
 ὑγιὲς δὲ πάντῃ καὶ ἀδιάπλωτον; καὶ ἔτι, καὶ Δία, πότε-
 ρόν ποτε αἰ πλείους ἀρετὰς τὸ πρῶτον ἐν λόγοις, ἢ
 αἰ μείζους δικαίως ἂν φέροιτο; ἔστι γὰρ ταῦτ' οἰκεία
 τοῖς περὶ ὕψους (κείμενα, καὶ ἐπικρίσεως ἐξ ἀπάντος
 δεόμενα. ἐγὼ δ' οἶδα μὲν, ὡς αἰ ὑπερμεγέθεις φύ-
 σεις ἤκιστα καθαράς (τὸ γὰρ ἐν παντὶ ἀκριβὲς κίνδυ-
 νος σμικρότης), ἐν δὲ τοῖς μεγέθεσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς
 ἄγαν πλάτοις, εἶναι τι χρεὶ καὶ παρολιγωρόμενον.
 μήποτε δὲ τῷτο καὶ ἀναγκαῖον ἦ, τὸ τὰς μὲν ταπεινάς
 καὶ μέσας φύσεις, διὰ τὸ μηδαμῇ παρακινδυνάειν, μη-
 δὲ ἐφίεσθαι τῶν ἁκρῶν, ἀναμαρτήτως ὡς ἐπὶ τὸ πο-
 λὺ καὶ ἀσφαλεσέρας διαμθεῖν· τὰ δὲ μεγάλα ἐπισφα-
 λῇ δι' αὐτὸ γίνεσθαι τὸ μέγεθος. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐ-
 κείνο ἀγνοῶ τὸ δῆτερον, ὅτι φύσει πάντα τὰ ἀνθρώ-
 πεια ἀπὸ τῆ χειρόνος αἰεὶ μᾶλλον ἐπιγινώσκειται, καὶ
 τῶν μὲν ἁμαρτημάτων ἀνεξάλειπτος, ἢ μνήμη πα-
 ραμένει, τῶν καλῶν δὲ ταχέως ἀπορρεῖ. παραλεθει-
 μένος δ' οὐκ ὀλίγα καὶ αὐτὸς ἁμαρτήματα καὶ Ομήρου καὶ
 τῶν ἄλλων, ὅσοι μέγιστοι, καὶ ἤκιστα τοῖς πλάσμασιν

ἄρεσκόμῃος, (ὅμως δὲ ἔχ' ἁμαρτήματα μᾶλλον αὐ-
 τὰ ἐκέστια καλῶν, ἢ παροράματα δι' ἁμέλειαν, εἰκὴ
 παρὰ καὶ ὡς ἔτυχεν, ὑπὸ μεγαλοφυΐας ἀνεπιστάτως πα-
 ρενηνεγμένα), ἔδεν ἥττον οἶμαι τὰς μείζονας ἀρετάς,
 εἰ καὶ μὴ ἐν πάσι διομαλίζοιεν, τὴν τῷ πρωτεῖα ψῆ-
 φον μᾶλλον αἰεὶ φέρεσθαι, καὶν εἰ μὴ δι' ἐνὸς ἑτέρου,
 τῆς μεγαλοφροσύνης αὐτῆς ἕνεκα. ἐπεῖτοι γε καὶ ἅπ-
 λωτος ὁ Απολλώνιος ὁ τῶν Αργοναυτικῶν ποιητής,
 (καὶν τοῖς βυκολικοῖς, πλὴν ὀλίγων τῶν ἔξωθεν, ὁ
 Θεόκριτος ἐπιτυχέστατος), ἄρ' ἔν Ομηρος, ἂν μᾶλ-
 λον, ἢ Απολλώνιος ἐθέλοις γνέσθαι; τί δὲ; Ερατοσ-
 θένης ἐν τῇ Ηριγόνῃ (διὰ πάντων γὰρ ἁμώμηλον τὸ
 ποιημάτιον) Αρχιλόχου, πολλὰ καὶ ἀνοικονόμητα
 παρὰ σύροντος, καὶ κεῖνα τῆς ἐκβολῆς τῷ δαμονίῳ
 πνέματι ὁρμῇ, ἢν ὑπὸ νόμον τάξαι δύσκολον, ἄρα
 δὴ μείζων ποιητής; τί δ'; ἐν μέλεσι μᾶλλον ἂν εἶναι
 Βακχυλίδης ἔλοιτο, ἢ Πίνδαρος; καὶ ἐν τραγῳδίᾳ Ἴων
 ὁ Χῖος, ἢ νῆ Δία Σοφοκλῆς; ἐπειδὴ οἱ μὲν ἀδιάπλω-
 τοι, καὶ ἐν τῷ γλαφυρῷ πάντῃ κεκαλλιγραφημένοι· ὁ
 δὲ Πίνδαρος καὶ ὁ Σοφοκλῆς ὅτε μὲν οἶον πάντα ἐπι-
 φλέγουσι τῇ φορᾷ, σβέννυνται δ' ἀλόγως πολλάκις, καὶ
 πίπλυσιν ἀτυχέστατα· ἢ ἔδει ἂν εὖ φρονῶν ἐνὸς δρά-
 ματος τῷ Οιδίποδος εἰς ταυτὸ συνθεῖς τὰ Ἴωνος ἀντι-
 τιμήσαί τοι ἐξῆς.

34. Εἰ δ' ἀριθμῶ, μὴ τῷ ἀληθεῖ, κρίνοιτο τὰ
καλορθώματα, ὅπως ἂν καὶ Ὑπερίδης τῷ παντὶ περὶ-
χοι Δημοσθένους. ἔστι γὰρ αὐτῷ πολυφωνότερος, καὶ
πλείους ἀρετὰς ἔχων, καὶ σχεδὸν ὑπακρος ἐν πᾶσιν,
ὡς ὁ Πένιλαθλος, ὥς τε τῷ μὲν πρωτείων ἐν ἅπασιν τῷ
ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, πρωτὰ δὲ τῷ ἰδιωτῷ.
ὁ μὲν γὰρ Ὑπερίδης περὶ τῷ πάντα, ἔξω γε τῆς συν-
θέσεως, μιμῆσθαι τὰ Δημοσθένεια καλορθώματα, καὶ
τὰς Λυσιακὰς ἐκ περιττῶ περιείληφεν ἀρετὰς τε καὶ
χάριτας. καὶ γὰρ μαλακίζεῖ, ἀφελείας ἐνθα χρῆ, καὶ
ὁ πάντα ἐξῆς καὶ μονοτόνως (ὡς ὁ Δημοσθένης) λέγει,
τό τε ἡθικὸν ἔχει μετὰ γλυκύτητος ἡδὺ, λιτῶς ἐ-
φηδυνόμενον· ἀφαλοὶ τε περὶ αὐτόν εἰσιν ἀσεῖσμοι,
μυκτὴρ πολιτικώτατος, δ' ἡμέλια, τὸ καλὰ τὰς εἰρω-
νείας εὐπάλαστρον, σκώμματα ἔκ ἄμυστα, ἔδ' ἀνάγω-
γα (κατὰ τὰς Ἀττικὰς ἐκείνας), ἀλλ' ἐπικείμενα,
διασυρμός τε ἐπιδέξιος, καὶ πολὺ τὸ κωμικόν, καὶ μέλα
παιδιάς εὐσόχως κένηρον, ἀμίμητον δὲ (εἰπεῖν) τὸ ἐν
πᾶσι τέτοις ἐπαφρόδιτον· οἰκίσασθαι τε προσφυέ-
τατος, ἔτι δὲ μυθολογεῖσθαι κεχυμένος, καὶ ἐν ὑγρῷ
πνέματι διεξοδεῦσθαι ἔτι εὐκαμπὴς ἄκρως, ὥσπερ
(ἀμέλει) τὰ μὲν περὶ τὴν Ληϊὴ ποιητικώτερα, τὸν
δ' Επιτάφιον ἐπιδεικτικῶς, ὡς ἔκ οἱ δ' εἴ τις ἄλλος,
διέθετο. ὁ δὲ Δημοσθένης ἀνηθοποίητος, ἀδιάχυτος,

ἤκιστα ὑγρὸς, ἢ ἐπιδεικλικὸς, ἀπάντων ἐξῆς τῷ περὶ
 ρημάτων κατὰ τὸ πλεον ἄμοιρος. ἐνθα μέντοι γελοῖ-
 ος εἶναι βιάζεται καὶ ἀσεῖος, ὃ γέλωτα κινεῖ μᾶλλον,
 ἢ καταγελάται· ὅταν δὲ ἐγγίξῃ θέλη τῷ ἐπιχαρὲς
 εἶναι, τότε πλεον ἀφίσταται· τὸ γέ τοι περὶ Φρυγί-
 ης ἢ Αἰθιογενὲς λογίδιον ἐπιχειρήσας γράφειν, ἔτι
 μᾶλλον ἂν Ὑπερίδην συνέστησεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ, οἶ-
 μαί, τὰ μὲν θατέρω καλὰ, καὶ εἰ πολλὰ, ὥμως ἀμε-
 γέθη καὶ καρδίῃ νήφοντος, ἀργὰ, καὶ τὸν ἀκροατὴν ἡρε-
 μεῖν ἐώησα, (ὅδεῖς γὰρ Ὑπερίδην ἀναγινώσκων φοβεῖ-
 ται)· ὁ δὲ ἐνθεν ἐλὼν τῷ μεγαλοφυεστάτῃ καὶ ἐπ' ἄκρον
 ἀρετᾶς συντελεσμένῳ, ὑψηγορίας τόνον, ἐμψυχα-
 πάθη, περισσίαν, ἀγχινοίαν, τάχος, ἐνθεν δ', ὁ κύ-
 ριον, τὴν ἅπασιν ἀπρόσιτον δεινότητα καὶ δύναμιν· ἐ-
 πειδὴ ταῦτα, φημί, ὡς θεόπεμπλὰ τινα δωρήματα,
 (ὃ γὰρ εἰπεῖν θεμιτὸν ἀνθρώπινον), ἀθρόα ἐς ἑαυτὸν
 ἔσπασε, διὰ τῆτο οἷς ἔχει καλοῖς ἀπάντας αἰετῆρας,
 καὶ ὑπὲρ ὧν ἄλλ' ἔχει, ὥσπερ καλαβρονίᾳ καὶ καλαφέλ-
 γει τὰς ἀπ' αἰῶνος ῥήτορας· καὶ θαύτην ἂν τις κεραυ-
 νοῖς φερομένοισι ἀντανοῖξαι τὰ ὄμματα δύναίη, ἢ ἀν-
 λοφθαλμῆσαι τοῖς ἐπαλλήλοις ἐκείνῃ πάθεισιν.

35. Ἐπὶ μὲντοι τῷ Πλάτωνος καὶ ἄλλῃ τίς ἐστίν,
 ὡς ἔφην, διαφορά· ὃ γὰρ μεγέθει τῷ ἀρετῶν, ἀλλὰ καὶ
 τῷ πλήθει πολὺ λειψόμενος ὁ Λυσίας· ὁ μὲν πλεῖον

ἔτι τοῖς ἁμαρτήμασι περιτλάει, ἢ ταῖς ἀρεταῖς λεί-
 πεται· τί ποτ' ἐν εἶδον οἱ ἰσόθεοι ἐκεῖνοι, καὶ τῶν με-
 γίστων ἐπορεζάμενοι τῆς Συγγραφῆς, τῆς δ' ἐν ἅπασιν
 ἀκριθείας ὑπερφρονήσαντες; πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐ-
 κείνο· ὅτι ἡ φύσις ἐταπεινὸν ἡμᾶς ζῶον, ὃδ' ἀγνῆς
 ἔκρινε τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὥς εἰς μεγάλην τινὰ πανή-
 γυριν, εἰς τὸν βίον καὶ εἰς τὸν Σύμπαντα κόσμον ἐπά-
 γουσα, θεαλὰς τινὰς τῶν ὅλων αὐτῆς ἐσομδύας, καὶ φι-
 λοτιμωλάτας ἀγωνισὰς, εὐθύς ἅμαχον ἔρωτα ἐνέφυ-
 σεν ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς παντὸς ἀεὶ τῆς μεγάλης, καὶ ὥς
 πρὸς ἡμᾶς δαμονιωλέρας. διόπερ τῇ θεωρίᾳ καὶ δια-
 νοίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιβολῆς ὃδ' ὁ Σύμπας κόσμος
 ἀρκεῖ, ἀλλὰ καὶ τὰς τῆς περιέχοντος πολλακίς ὁρὰς
 ἐκβαίνουσιν αἱ ἐπίνοιαί· καὶ εἴ τις περιβλέψαιτο ἐν κύ-
 κλῳ τὸν βίον, ὅς πλεον ἔχει τὸ περιτλὸν ἐν πᾶσι καὶ
 μέγα καὶ καλόν, ταχέως εἴσεται πρὸς ἃ γεγονάμεν.
 ἔνθεν φυσικῶς πως ἀγόμενοι μὰ Δί' ἐτὰ μικρὰ ρεῖ-
 θρα θαυμάζομεν, εἰ καὶ διαυγῇ καὶ χρήσιμα· ἀλλὰ τὸν
 Νεῖλον, καὶ Ἰστρον, ἢ Ρῆνον, πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον τὸν
 Ωκεανόν· ὃδέ γε τὸ ὑφ' ἡμῶν τετιφλογίον ἀνακατό-
 μεον, ἐπεὶ καθαρὸν σώζει τὸ φέγγος, ἐκπληττόμεθα
 τῶν ὑρανίων μᾶλλον, καί τοι πολλακίς ἐπισκολεσμεύων·
 ὃδὲ τῶν τῆς Αἴτνης κρᾶλήρων ἀξιοθαυμαστότερον νο-
 μίζομεν, ἥς αἱ ἀναχοαὶ πέτραι τε ἐκ βυθῶν καὶ ὅλας

ὅχθος ἀναφέρουσι, καὶ ποταμὸς ἐνίοτε τῷ γένει ἐκείνῃ καὶ αὐτῷ μόνῃ περὶ χέουσι πυρός. ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοιούτων ἀπάντησιν ἐκεῖν' ἂν εἰποιμὲν ὡς εὐπόρισον μὲν ἀνθρώποις τὸ χρεῖωδες, ἢ καὶ ἀναγκαῖον, θαυμαστὸν δ' ὅμως αἰετὸ παράδοξον.

36. Οὐκ ἔν ἐπὶ γε τῇ ἐν λόγοις μεγαλοφυῶν (ἐφ' ᾧ ἔκείτ' ἔξω τῆς χρείας καὶ ὠφελείας πίπτει τὸ μέγεθος) περσῇκει συνθεωρεῖν αὐτόθεν· ὅτι τῷ ἀναμαρτήτῃ πολὺ ἀφελώτερος οἱ τηλικῶτοι, ὅμως πάντες εἰσὶν ἐπάνω τῷ θνητῷ, καὶ τὰ μὲν ἄλλα τὸς χρωμένους ἀνθρώπους ἐλέγχει, τὸ δ' ὕψος ἐγγύς αἴρει μεγαλοφροσύνης θεῶν, καὶ τὸ μὲν ἀπλᾶστον εἰς φέγεται, τὸ μέγα δὲ καὶ θαυμάζεται. τί χρὴ πρὸς τέτοις ἐτι λέγειν; ὡς ἐκείνων τῇ ἀνδρῶν ἕκαστος ἀπάντηα τὰ σφάλματα ἐνὶ ἐξωνεῖται πολλάκις ὕψει, καὶ κατορθώματι· καὶ, τὸ κυριώτατον, ὡς εἴ τις ἐκλέξας τὰ Ομήρου, τὰ Δημοσθένους, τὰ Πλάτωνος, τὰ τῶν ἄλλων, ὅσοι δὴ μέγιστοι, παραπλώμαλα πάντα ὁμόσε συναθροίσκειν, ἐλάχιστον ἂν τι, μᾶλλον δ' ὕδὲ πολλοσημόριον ἂν εἴρεθείη τῇ ἐκείνοις ἰοῖς ἥρωσι πάντῃ κατορθωμάτων. διὰ ταῦθ' ὁ πᾶς αὐτοῖς αἰὼν καὶ βίος, εἰ δυνάμενος ὑπὸ τῷ φθόνῳ παρανοίας ἀλῶναι, φέρων ἀπέδωκε τὰ νικητήρια, καὶ ἄχρι νῦν ἀναφαίρετα φυλάττει, καὶ ἔοικε τηρήσειν. Εἰς τ' ἂν ὕδωρ τε ῥέη, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλη.

Πρὸς μέντοι γε τὸν γράφοιλα, ὡς ὁ Κολοσσὸς ὁ ἡμαρ-
 τημένος ἔκρεϊτλων ἢ ὁ Πολυκλείτης Δορυφόρος, πα-
 ράκειται πρὸς πολλοῖς εἰπεῖν· ὅτι ἐπὶ μὲν τέχ-
 νης θαυμάζεται τὸ ἀκριβέστατον, ἐπὶ δὲ τῷ φυσι-
 κῶν ἔργων τὸ μέγεθος. φύσει δὲ λογικὸν ὁ ἄνθρωπος·
 καὶ πὶ μὲν ἀνδριάντων ζητεῖται τὸ ὅμοιον ἀνθρώπῳ,
 ἐπὶ δὲ λόγῳ τὸ ὑπεράνθρωπον, ὡς ἔφην, τὰ ἀνθρώπινα.
 προσήκει δ' ὅμως (ἀνακάμπει γὰρ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἡ-
 μῖν τῆς ὑπομνήματος ἢ παραμένεσις), ἐπειδὴ τὸ μὲν
 ἀδιάπλωτον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τέχνης ἐστὶ κατόρθωμα,
 τὸ δ' ἐν ὑπεροχῇ, πλὴν ἔχ' ὁμότονον, μεγαλοφυΐας,
 βοήθημα τῇ φύσει παντὶ πορίζεσθαι τὴν τέχνην· ἢ
 γὰρ ἀλληλεχία τούτων ἴσως γήροισι ἂν τὸ τέλειον.
 τοσαῦτα ἦν ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῶν προτεθέντων ἐπικρί-
 ναι (κεμμάτων· χαίρετω δ' ἕκαστος, οἷς ἤδετα).

37. Ταῖς δὲ μέλαφοαῖς γειτνιῶσιν (ἐπανιτέον γὰρ)
 αἱ παραβολαὶ καὶ εἰκόνες, ἐκείνη μόνον παραλλάττε-
 σαι, * * * *

38. * * σοι καὶ αἱ τοιαῦτα, 'εἰ μὴ τὸν ἐλκέ-
 'φαλον ἐν ταῖς πτέρυγαις καταπεπατημένον φορεῖ-
 'τε.' δίοπερ εἶδέναι χρὴ τὸ μέχρι πῶς παροριζέον
 ἕκαστον· τὸ γὰρ ἐνίστε περατέρῳ περικρίπτειν ἀναρρεῖ
 τὴν ὑπερβολὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπερτεινόμενα χα-
 λᾶται· ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ εἰς ὑπερανλιώσεις ἀντιπεριίῃσιν).

ὁ γὰρ Ἰσοκράτης, ὅκ οἷδ' ὅπως, παρὰ τὸν πρᾶγμα ἔ-
 παθεν, διὰ τὴν τῶ πάντα αὐξητικῶς ἐθέλειν λέγειν
 φιλοτιμίαν· ἔστι μὲν γὰρ ὑπόθεσις αὐτῷ τῶ Πανηλυ-
 ρικῶ λόγῳ, ὡς ἡ Αθηναίων πόλις ταῖς εἰς τὰς Ελ-
 ληνας εὐεργεσίαις ὑπερβάλλει τὴν Λακεδαιμονίων·
 ὁ δ' εὐθύς ἐν τῇ εἰσβολῇ ταῦτα τίθησιν· ‘ἐπειθ' οἱ
 ‘ λόγοι τοσαύτην ἔχουσι δύναμιν, ὥστ' οἷόν τ' εἶναι καὶ
 ‘ τὰ μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς περι-
 ‘ θεῖναι μέγεθος, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς εἰπεῖν, καὶ πε-
 ‘ ρὶ τῶ νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως διελθεῖν· οὐκ ἔν,
 φησὶ τις, Ἰσόκρατες, ὅτως μέλλεις καὶ τὰ περὶ Λακε-
 δαιμονίων καὶ Αθηναίων ἐναλλάττειν; χεδὸν γὰρ τὸ τῶ
 λόγων ἐγκώμιον ἀπιστίας τῆς καθ' αὐτῶ τοῖς ἀκέραι
 παράγγελμα καὶ παροίμιον ἐξέθηκε. μήποτ' ἐν ἄρισ-
 ται τῶν ὑπερβολῶν (ὡς καὶ ἐπὶ τῶ χρημάτων παροί-
 μοι) αἰ αὐτὸ τῶτο διαλανθάνουσαι, ὅτι εἰσὶν ὑπερ-
 βολαί. γίνεται δὲ τοιόνδε, ἐπειδὴν ὑπὸ ἐκπαθείας
 μεγέθει τινὶ συνεκφωνῶνται περιστάσεως· ὅπερ ὁ Θυ-
 κυδίδης ἐπὶ τῶ ἐν Σικελίᾳ φθειρομένων ποιεῖ. ‘οἱ
 ‘ τε γὰρ Συρακόσιοι, φησὶν, ἐπικαταβάντες τὰς ἐν τῷ
 ‘ ποταμῷ μάλισα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ εὐθύς διέφ-
 ‘ θαρτο· ἀλλ' ὅδεν ἥσων ἐπίνετο ὁμῶ τῷ πηλῷ ἢ
 ‘ μάλωμον, καὶ τοῖς πολλοῖς ἔτι ἦν περιμάχητον·
 αἶμα καὶ πηλὸν πινόμενα ὁμῶς εἶναι περιμάχητα ἔτι,

ποιεῖ πῖσιν ἢ τῷ πάθους ὑπεροχὴ καὶ περισσας. καὶ τὸ
 Ηροδότειον ἐπὶ τῆς ἐν Θερμοπύλαις ὁμοιον· ἐν τῷ-
 τῷ (φησὶν) ἀλεξομύους μαχαίρησιν (ὅσοις αὐτῶν
 ἔτι ἐτύλχανον περιῖσαι) καὶ χερσὶ καὶ σώμασι, κατέ-
 χωσαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες. ἐνταῦθα οἷόν ἐστι τὸ
 καὶ σώμασι μάχεσθαι πρὸς ὀπλισμένους, καὶ ὁποῖόν
 τι τὸ κατακεχῶσθαι βέλεσιν, ἑρεῖς; πλὴν ὁμοίως ἔ-
 χει πῖσιν· ὅτι τὸ πρᾶγμα ἕνεκα τῆς ὑπερβολῆς
 παραλαμβάνεται δοκεῖ, ἢ ὑπερβολὴ δ' εὐλόγως γη-
 νᾶσθαι πρὸς τῷ πρᾶγματος. ἔστι γὰρ (ὡς ὁ διαλείπω
 λέγων) παντὸς τολμήματος λεκτικῶς λύσεις καὶ πανά-
 κειά τις τὰ ἐγγύς ἐκστάσεως ἔργα καὶ πάθη. ὅθεν καὶ
 τὰ κωμικὰ, καί τοι γ' εἰς ἀπιστίαν ἐκπίπλοντα, πιθανά
 διὰ τὸ γελοῖον.

Αγρὸν ἔχ' ἐλάττω γῆν ἔχοντ' ἄρ' ἐπισολῆς

Λακωνικῆς.

Καὶ γὰρ ὁ γελῶς πάθος ἐν ἡδονῇ. Αἱ δ' ὑπερβολαὶ
 καθάπερ ἐπὶ τὸ μείζον, ἔτω καὶ ἐπὶ τέλαττον· ἐπει-
 δὴ κοινὸν ἀμφοῖν ἢ ἐπίτασις, καὶ πῶς ὁ διασυρμὸς τα-
 πεινότητός ἐστιν αὐξήσις.

39. Ἡ πέμπτη μοῖρα τῶν συνελκυστῶν εἰς τὸ ὕψ-
 ος, ὧν γε ἐν ἀρχῇ πρᾶθόμεθα, ἔθ' ἡμῖν λείπεται, ὧ
 κράτιστε, ἢ διὰ τῆς λόγων αὐτῇ ποιεῖται σύνθεσις· ὑπὲρ
 ἧς ἐν δυσὶν ἀποχρῶντως ἀποδεδωκότες συντάγμασιν ὁ-

σα γε τῆς θεωρίας ἦν ἡμῖν ἐφικτὰ, τοσούτον ἐξ ἀνάγκης
 θεωρήματα ἂν εἰς τὴν παρῶσαν ὑπόθεσιν· ὥς ἔ-
 μόνον ἐστὶ πειθεῖς καὶ ἡδονῆς ἢ ἀρμονία φυσικὸν ἀνθρώ-
 ποις ἐνέργημα, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐλθευρίας καὶ πάθος
 θαυμαστὸν τι ὄργανον. οὐ γὰρ αὐτὸς μὲν ἐπιτίθησιν
 τινα πάθη τοῖς ἀκροωμένοις, καὶ οἷον ἐκφρονας καὶ κο-
 ρυθαλισμῶ πλήρεις ἀπολελεῖ, καὶ βάσιν ἐνδύς τινα
 ῥυθμῶ πρὸς ταύτην ἀναγκάζει βαίνειν ἐν ῥυθμῶ, καὶ
 συνεξομοιοῦσθαι τῷ μέλει τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἄμβροτος
 ἢ παντράπασι; καὶ νῦν Δία φθόγγοι κιθάρας, ἔδεν ἀπλῶς
 σημαίνοντες, ταῦς τῶν ἡχῶν μεταβολαῖς, καὶ τῇ πρὸς
 ἀλλήλους κρήσει καὶ μίξει τῆς συμφωνίας θαυμαστὸν ἐπά-
 γουσι πολλάκις, ὥς ἐπίσασιν, θέλγητρον· καί τοι ταῦτα
 τὰ εἶδωλα καὶ μιμήματα νόθα ἐστὶ πειθεῖς, ἔχῃ τῆς ἀν-
 θρωπείας φύσεως, ὥς ἔφην, ἐνεργήματα γνήσια; οὐκ
 οἴομεθα δ' ἄρα τὴν σύνθεσιν, ἀρμονίαν τινὰ ἔσαν λό-
 γων ἀνθρώποις ἐμφύτων, καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔχῃ
 τῆς ἀκοῆς μόνης ἐφαπτομένων, ποιικίλας κινῶσαν ιδέ-
 ας ὀνομάτων, νοήσεων, πραγμάτων, κάλλους, εὐμε-
 λείας, πάντων ἡμῖν ἐντρόφων καὶ συγγενῶν, καὶ ἅμα τῇ
 μίξει καὶ πολυμορφίᾳ τῶν ἐαυτῆς φθόγγων τὸ παρυσ-
 τὼς τῷ λέγοντι πάθος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πέλας
 παρεισάγουσαν, καὶ εἰς μετυσίαν αὐτῶν τὰς ἀκρόντας
 αἰεὶ καθιστᾶσαν, τῇ τε τῶν λέξεων ἐποικοδομήσει τὰ

μεγέθει συναρμόζουσιν, δι' αὐτῆς τῶν κηλεῖν τε ὁμῶς,
 καὶ πρὸς ὅλκον τε, καὶ ἀξίωμα, καὶ ὕψος, καὶ πᾶν, ὃ ἐν
 αὐτῇ περιλαμβάνει, ἡμᾶς ἐκάστοτε συνδιατιθέναί,
 πανοίως ἡμῶς τῆς διανοίας ἐπικρατῶσαν; ἀλλ' εἰ-
 κε μανία τὸ περὶ τῆς ἔτις ὁμολογεμῶν διαπορεῖν
 ἀποχρῶσα γὰρ ἡ πείρα πῶς. ὕψηλόν γε τῆτο δοκεῖ
 νόημα, καὶ ἐστὶ τῷ ὄντι θαυμάσιον, ὃ τῷ ψήφισματι ὁ
 Δημοσθένης ἐπιφέρει· τῆτο τὸ ψήφισμα τὸν τότε τῇ
 'πόλει περιστάντα κίνδυνον παρελθεῖν ἐποίησεν, ὥσπερ
 'νέφος.' ἀλλ' αὐτῆς τῆς διανοίας ἐκ ἑλαττον τῇ ἁρ-
 μονίᾳ πεφῶνται· ὅλον τε γὰρ ἐπὶ τῆς δακτυλικῶν εἰ-
 ρηται ῥυθμῶς, εὐχρησταί δ' ἔστωι καὶ μεγεθοποιοί· διὸ
 καὶ τὸ ἡρῶν, ὡς ἴσμεν κάλλιστον, μέτρον συνιστᾷ· τό-
 τε * * ἐπείτοιγε ἐκ τῆς ἰδίας αὐτὸ χώρας μελά-
 θες, ὅποι δὴ ἐθέλεις, 'τῆτο τὸ ψήφισμα, ὥσπερ νέφος,
 'ἐποίησε τὸν τότε κίνδυνον παρελθεῖν,' ἢ νῦν Δία μί-
 αν ἀπέκοψον συλλαβὴν μόνον, 'ἐποίησε παρελθεῖν
 'ὡς νέφος,' καὶ εἴη πόσον ἡ ἁρμονία τῷ ὕψει συνεχεῖ.
 αὐτὸ γὰρ τὸ, 'ὥσπερ νέφος,' ἐπὶ μακρῶς τῶ πρώτῳ ῥυθ-
 μῷ βέβηκε τέτρασι καλαμετρῶν χρόνοις· ἐξαρε-
 θείσης δὲ τῆς μιᾶς συλλαβῆς, 'ὡς νέφος,' εὐθύς ἀκρω-
 τηριάζει τῇ συσκοπῇ τὸ μέγεθος. ὡς ἔμπαν, εἰάν
 ἐπεκλείνης, 'παρελθεῖν ἐποίησεν, ὥσπερ νέφος,' τὸ
 αὐτὸ σημαίνει, καὶ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτι προσίπλει· ὅτι

τῷ μήκει τῶν ἄκρων χρόνων συνεκλύεται καὶ διαχα-
λᾶται τὸ ὕψος τὸ ἀπότομον.

40. Εν δὲ τοῖς μάλιστα μεγεθοποιεῖ τὰ λεγόμενα,
καθάπερ τὰ σώματα, ἢ τῶν μελῶν ἐπισύνθεσις· ὧν
ἐν μὲν ἕδεν, τμηθὲν ἀφ' ἑτέρου, καθ' ἑαυτὸ ἀξιόλογον
ἔχει, πάντα δὲ μετ' ἀλλήλων ἐκπληροῖ τέλειον σύσ-
τημα· ὥτως τὰ μεγάλα, σκεδασθέντα μὲν ἀπ' ἀλλή-
λων ἄλλο ἄλλη, ἅμα ἑαυτοῖς συνδιαφορεῖ καὶ τὸ ὕψος·
σωματοποιούμενα δὲ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ἔτι τῷ δεσμῷ
τῆς ἁρμονίας περικλειόμενα, αὐτῷ τῷ κύκλῳ φωνή-
εντα γίνεται· καὶ σχεδὸν ἐν ταῖς περιόδοις ἕρανός ἐστι
πλήθους τὰ μεγέθη. ἀλλὰ μὲν, ὅτι τε πολλοὶ καὶ συλ-
γραφέων καὶ ποιητῶν, ἕκ ὅντες ὑψηλοὶ φύσει, μήποτε
δὲ καὶ ἀμεγέθεις, ὅμως κοινοῖς καὶ δημῶδεσι τοῖς ὀνό-
μασι, καὶ ἕδεν ἐπαγομένοις περιττὸν ὡς τὰ πολλὰ
συνχρώμενοι, διὰ μόνον τῆς συνθεῖναι καὶ ἁρμόσαι
ταῦτα, ὅμως ὄλκον καὶ διάστημα, καὶ τὸ μὴ ταπεινοὶ
δοκεῖν εἶναι, περιεβάλλοντο, (καθάπερ ἄλλοι τε πολ-
λοὶ, καὶ Φίλιππος, Αἰριοφάνης ἐν τισιν, ἐν τοῖς πλείστοις
Εὐριπίδης), ἱκανῶς ἡμῖν δεδήλωται. μετὰ γέ τοι τὴν
τεκνοκλονίαν Ηρακλῆς φησι,

Γέμω κακῶν δὴ, κακέτ' ἔσθ' ὅπη τεθῆ·

Σφόδρα δημῶδες τὸ λεγόμενον, ἀλλὰ γέγονεν ὑψηλὸν
τῇ πλάσει ἀναλογεῖν· εἰ δ' ἄλλως αὐτὸ συναρμόσεις,

φανήσεται σοι, διότι τῆς συνθέσεως ποιητῆς ὁ Εὐριπίδης μᾶλλον ἐστίν, ἢ τῷ νῦ. ἐπὶ δὲ τῆς συρομένης ὑπὸ τῷ ταῦτα Δίρκης,

————— Εἰ δέ πο

Τύχοι, πέριζ' ἐλίξας, εἴλχ' ὁμῶ λαβὼν

Γυνᾶκα, πέτραν, δρυῖν, μελαλλάσων αἰεί.

Εστὶ μὲν γυνᾶκον τὸ λῆμμα, ἀδρότερον δὲ γέγονε τῷ τὴν ἀρμονίαν μὴ καλεσπεῦσθαι, μηδ' οἷον μὲν ἀποκυλίσματι φέρεσθαι· ἀλλὰ σπριγμὲς τε ἔχειν πρὸς ἀλλήλα τὰ ὀνόματα, καὶ ἐξερείσματα τῶν χρόνων, πρὸς ἐδράκον διαβεβηκότα μέγεθος.

41. Μικροποιῶν δ' ἔδεν ἕτως ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, ὡς ῥυθμὸς κεκλασμένος λόγῳ καὶ λυσιτελεῖς, οἷον δὴ πυρρίχιοι καὶ τροχαῖοι καὶ διχόρειοι, τέλεον εἰς ὀρχησικὸν συνεκπίπλοντες· εὐθύς γὰρ πάντα φαίνεσθαι τὰ καλὰ ῥυθμα κομψὰ, καὶ μικροχαρῆ, καὶ ἀπαθεία, διὰ τῆς ὁμοειδίας ἐπιπολάζοντα. καὶ ἔτι τέτων τὸ χεῖρις, ὅπως, ὥσπερ τὰ ὠδάρια τῆς ἀκροατικῆς ἀπὸ τῷ πρᾶγμα ἄφελκει καὶ ἐπ' αὐτὰ βιάζεται· ἕτως καὶ τὰ κατεῖναι ῥυθμισμένα τῶν λεγομένων καὶ τὸ τῷ λόγῳ πάθος ἐνδίδωσι τοῖς ἀκράτοις, τὸ δὲ τῷ ῥυθμῷ· ὡς ἐνίοτε πρᾶξις εἰδότας τὰς ὀφειλομένας καλαλήξεις αὐτὰς ὑποκρίνειν τοῖς λέγουσι, καὶ φθάνοντας, ὡς ἐν χορῷ τινι, πρᾶξις ἀποδιδόναι τὴν βάσιν.

Ομοίως δὲ ἀμεγέθη καὶ τὰ λίαν συλκείμῃνα, καὶ εἰς μικρὰ καὶ βραχυσύλλαβα συλκεκομμένα, καὶ ὥσανεὶ γόμφοις τισὶν ἐπαλλήλοις κατ' ἐλκοπὰς καὶ συληρότητας ἐπισυνδεδεμένα.

42. Ἐτι γε μὴν ὕψος μειωτικὸν καὶ ἡ ἄγαν τῆς φράσεως συλκοπή· πηροῖ γὰρ τὸ μέγεθος, ὅταν εἰς λίαν συνάγῃται βραχύ. ἀκνέωθω δὲ νῦν μὴ τὰ δεόντως συνεστραμμένα, ἀλλ' ὅσα ἀνέλικτος μικρὰ καὶ κατακεκερμαλισμένα· συλκοπή μὲν γὰρ κωλύει τὸν νῦν, συντομία δ' ἐπ' εὐθύ [ἄγει.] δῆλον δ' ὡς ἔμπαιν τὰ ἐκτάδην ἀπόφυχα, τὰ γὰρ ἀκαμρον μῆκος ἀνακαλέμῃνα.

43. Δεινὴ δ' ἀρχύουσι τὰ μεγέθη καὶ ἡ μικρότης τῶν ὀνομάτων· παρὰ γὰρ τῷ Ηροδότῳ καλὰ μὲν τὰ λήμματα δαυμονίως ὁ χειμὼν πέφρασαι, τινὰ δὲ νῆ Δία περιέχει τῆς ὕλης ἀδοξότερα, καὶ τῆτο μὲν ἴσως, 'ζεσάσης δὲ τῆς θαλάσσης.' ὡς τὸ 'ζεσάσης' πολὺ τὸ ὕψος περιπαῖ διὰ τὸ κακόσομον. ἅμ', 'ὁ ἄνεμος, φησὶν, ἐκοπίασε.' καὶ, τὰς περὶ τὸ ναυάγιον δραστομένους ἐξεδέχετο 'τέλος ἄχαρι.' ἄσεμνον γὰρ τὸ 'κοπιάσαι' καὶ ἰδιωτικόν· τὸ δ' 'ἄχαρι' τηλικύτῃ πάθους ἀνοίκειον. ὁμοίως καὶ ὁ Θεόπομπος, ὑπερφυῶς σκιάσας τὴν τῆ Πέρσης κατάβασιν ἐπ' Αἴγυπτον, ὀνοματίοις τισὶ τὰ ὅλα διέβαλεν. 'ποῖα γὰρ

ὧς, ἢ ποῖον ἔθνος τῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐκ ἐ-
 πρεσβέετο πρὸς βασιλέα; τί δὲ τῷ ἐκ τῆς γῆς
 ἡγεωμένων, ἢ τῷ κατὰ τέχνην ἐπιτελεσμένων, κα-
 λῶν ἢ τιμίων, ἐκ ἐκομίοθη δῶρον ὡς αὐτόν; ἢ πολ-
 λαὶ μὲν καὶ πολυτελεῖς σρωμένα καὶ χλανίδες, τὰ μὲν
 ἀλουργεῖς, τὰ δὲ ποικιλταί, τὰ δὲ λευκαί; πολλὰ
 δὲ σκηναὶ χρυσαῖ, καλῶς κεικασμένα παντοῖς τοῖς χρη-
 σίμοις; πολλὰ δὲ καὶ ξυσίδες, καὶ κλῖναι πολυτελεῖς;
 ἔτι δὲ καὶ κοῖλος ἄργυρος καὶ χρυσὸς ἀπειργασμένος
 καὶ ἐκπώμαλα καὶ κρᾶνῆρες, ὧν τὰς μὲν λιθοκολλήτης,
 τὰς δ' ἄλλας ἀκριβῶς καὶ πολυτελῶς εἶδες ἂν ἐκ-
 πεποιημένους; πρὸς δὲ τέτοις ἀναρίθμητοι μὲν ὄ-
 πλων μυριάδες, τῷ μὲν Ἑλληνικῶν, τῷ δὲ βαρβαρι-
 κῶν· ὑπερβάλλοντα δὲ τὸ πλῆθος ὑποζύγια, καὶ
 πρὸς κατακοπὴν ἱερεῖα εἰς ταῦτα· καὶ πολλοὶ μὲν
 ἀρτυμάτων μέδιμνοι, πολλοὶ δ' οἱ θυλάκοι καὶ σάκ-
 κοι καὶ χάρται βιβλίων, καὶ τῷ ἄλλων ἀπάντων χρη-
 σίμων. τοσαῦτα δὲ κρέα τεταριχάμενα παντο-
 δαπῶν ἱερείων, ὡς σωρὸς αὐτῷ ἡγέσθαι τηλικύτης,
 ὥστε τὰς περσιόνας πόρρωθεν ὑπολαμβάνειν ὅχ-
 θος εἶναι καὶ λόφος ἀνλωθμένους· ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων
 ἐπὶ τὰ ταπεινότερα ἀποδιδράσκει, δέον ποιήσασ-
 θαι τὴν αὔξησιν ἔμπαλιν· ἅμα τῇ θαυμαστῇ τῆς ὅ-
 λης παρασκαῆς ἀγγελίᾳ παραμίζας τὰς θυλάκους

καὶ τὰ ἀρτύματα καὶ τὰ σακκία, μαγειρεῖς τινὰ φαν-
 τασίαν ἐποίησεν ὥστε γὰρ, εἴ τις ἐπ' αὐτῶν ἐκείνων
 τῶν θεοκοσμημάτων, μεταξὺ τῶν χρυσίων καὶ λιθο-
 κολλήτων κρατήρων, καὶ ἀργύρεα κοίλα, σκηνῶν τε ὀλο-
 χύσων, καὶ ἐκπωμάτων, φέρων μέσα ἔθηκε θυλακία
 καὶ σακκία, ἀπρεπὲς ἂν ἦν τῇ θεοσόφει τὸ ἔργον· ἔτω
 καὶ τῆς ἐρμηνείας τὰ τοιαῦτα ὀνόματα ἀΐχη, καὶ οἰο-
 νεῖ σίγμαλα καθίσταται, παρὰ καμρὸν ἐγκαίτατλό-
 μβα. παρέκειτο δ' ὡς ὀλοχερῶς ἐπελθεῖν καὶ ὅς ὄχ-
 θος λέγει συμβεβλήσθαι, καὶ περὶ τῆς ἄλλης παρα-
 σκεδῆς ἔτως ἀλλάζας εἰπεῖν, 'Καμήλες, καὶ πλῆθος
 ' ὑποζυγίων φορταγωγόντων πάνλα τὰ πρὸς τρυ-
 ' φὴν καὶ ἀπόλαυσιν τραπεζῶν χορηγήματα' ἢ 'σω-
 ' ρὲς ὀνομάσαι πάνλοίων σπερμάτων, καὶ τῶν ἅπερ δια-
 ' φέρει πρὸς ὀφοποιῖας καὶ ἡδυπαθείας' ἢ (εἴπερ πάν-
 τα, ὡς ἐβέλετο, αὐτάρκη ἔτως θεῖναι) καὶ 'ὅσα τρα-
 ' πεζοκόμων, εἰπεῖν, καὶ ὀφοποιῶν ἡδύσμαλα.' ἔ γάρ
 δεῖ καίανλᾶν ἐν τοῖς ὕψεσιν εἰς τὰ ῥυπαρά καὶ ἐξυβρις-
 μένα, ἂν μὴ σφόδρα ὑπὸ τινος ἀνάγκης συνδιωκώμε-
 θα· ἀλλὰ τῷ πραγματῶν πρέποι ἂν καὶ τὰς φωνὰς
 ἔχειν ἀξίας, καὶ μιμεῖσθαι τὴν δημιουργήσασαν φύσιν
 τὸν ἄνθρωπον, ἥ τις ἐν ἡμῖν τὰ μέρη τὰ ἀπόρρητα ἐκ
 ἔθηκεν ἐν προσώπῳ, ἔδὲ τὰ τῷ παντὸς ὄγκῳ περιη-
 θήματα· ἀπεκρύφαλο δὲ, ὡς ἐνῆν, καὶ, κατὰ τὸν Ξενο-

φῶντα, ‘ τὸς τέτων ὅτι πορρώλῳ ὀχέλῳ ἀπέ-
 ‘ σρεψεν,’ ὁδαμῇ καλαγχύνασα τὸ τῷ ὅλῳ ζῶε κάλ-
 λος.

Αλλὰ γὰρ ἐκ ἐπ’ εἶδὸς δεῖ τὰ μικροποιὰ διαριθ-
 μῆν· προὔποδεδειγμένων γὰρ τῶν ὅσα εὐγυεῖς καὶ ὑψ-
 ηλὸς ἐργάζεται τὸς λόγους, δῆλον ὡς τὰ ἐναντία τέ-
 των ταπεινὸς ποιήσει κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἀχρή-
 μονας.

44. Εκείνο μέντοι λοιπὸν, ἕνεκα τῆς σῆς χρυσο-
 μαθείας, ἐκ ὀκνήσομαι ἐπιπροθεῖναι, καὶ διασαφῆσαι,
 Τερεντίαν ἐφίλτατε, ὅπερ ἐζήτησέ τις τῶν φιλοσόφων
 πρὸς ἑναλχὸς, Θαῦμά μ’ ἔχει, λέγων, ὡς ἀμέλει καὶ ἐ-
 τέρας πολλὰς, πῶς ποτε καλὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα
 πιθανὰ μὲν ἐπ’ ἄκρον καὶ πολιτικά, δριμύει τε καὶ
 ἐντραχεῖς, καὶ μάλιστὰ πρὸς ἡδονὰς λόγων εὐφοροὶ, ὑψ-
 ηλὰ δὲ λίσαν καὶ ὑπερμεγέθεις, πλὴν εἰ μή τι σπάνι-
 ον, ἐκέτι γίνοιντο φύσεις· τοσαύτη λόγων κοσμική τις
 ἐπέχει τὸν βίον ἀφορία. ἢ νὴ Δί’, ἔφη, πικρὸν ἐ-
 κείνῳ τῷ θρυλλημένῳ, ὡς ἡ δημοκρατία τῶν μεγά-
 λων ἀγαθὴ τιθηνός, ἢ μόνη χεδὸν καὶ συνήκμασαν οἱ
 περὶ λόγους δεινοὶ καὶ συνάπιδανον; θρέψαι τε γὰρ
 φησὶν, ἱκανὴ τὰ φρονήματα τῶν μεγαλοφρόνων ἢ ἐ-
 λλθερία καὶ ἐπελπίσαι, καὶ ἅμα διελθεῖν τὸ πρῶτον
 τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐρίδος καὶ τῆς περὶ τὰ πρῶτα

φιλοτιμίας. ἔτι γε μὴν διὰ τὰ περικείμενα ἐν ταῖς
πολιτείαις ἐπαθλα ἐκάστοτε τὰ ψυχικὰ προτερήμα-
τα τῶν ῥητόρων μελετώμενα ἀκονᾶται, καὶ οἷον ἐκρί-
βει), καὶ τοῖς πράγμασι κατὰ τὸ εἶδος ἐλδ'δερα (υν-
εκλάμπει. οἱ δὲ νῦν ἐοίκαμεν, ἔφη, παιδομαθεῖς εἶ-
ναι δαλείας δικαίας, τοῖς αὐτῆς ἔδεσι καὶ ἐπιτηδάλμα-
σιν ἐξ ἀπαλῶν ἔτι φρονημάτων μονονῆκ ἐνεσπαργα-
νωμένοι, καὶ ἄγαστοι καλλίστ' καὶ γονιμώτα λόγων γά-
ματος, τὴν ἐλδ'δερίαν, ἔφη, λέγω· διόπερ ὕδεν ὅτι μὴ
κόλακες ἐκβαίνοντες μεγαλοφυεῖς. διὰ τῆτο τὰς μὲν
ἄλλας ἔξεις καὶ εἰς οἰκέτας πίπτειν ἔφασκεν, δῆλον
δὲ μηδὲνα γίνεσθαι ῥήτορα· εὐθύς γὰρ ἀναζεῖ τὸ ἀπαρ-
ρησίασον, καὶ οἷον ἔμφρετον ὑπὸ (υνηθείας αἰεὶ κεκον-
δυλισμένον· ἥμισυ γὰρ τ' ἀρετῆς, καὶ τὸν Ὀμηρον,
' ἀποσύνει) — δῆλιον ἡμαρ· ὥσπερ ἔν (εἰ γε, φη-
σὶ, τῆτο πεισὸν ἐσιν, ὃ ἀκῶ) τὰ γλωτλόκομα, ἐν οἷς
οἱ Πυγμαῖοι, καλὲς μὲν δὲ νάνοι, τρέφον), ὁ μόνον
κωλύει τῶν ἐγκεκλεισμένων τὰς αὐξήσεις, ἀλλὰ καὶ
(υνάρει διὰ τὸν περικείμενον τοῖς σώμασι θεσμόν· ὅ-
τως ἅπασαν δαλείαν, καὶ ἢ δικαιοσύνην, ψυχῆς γλωτ-
λόκομον καὶ κοινὸν δὴ τις ἀποφήνατο δεσμώτηριον.

Εγὼ μέντοι γε ὑπολαμβάνω, Ράδιον (ἔφη, ὃ βέλ-
τιστε) καὶ ἴδιον ἀνθρώπου, τὸ καλαμέμφεσθαι τὰ αἰεὶ
παρόντα. ὅρα δὲ μήποτε καὶ ἡ τῆς οἰκευμένης εἰρήνη

διαφθείρει τὰς μεγάλας φύσεις· πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ
 καλέχων ἡμῶν τὰς ἐπιθυμίας ἀπεριόριστος ὕψος πό-
 λεμος, καὶ νῆ Δία πρὸς τέτοις τὰ φρεσὶν τὸν νῦν
 βίον, καὶ κατ' ἄκρας ἄγωνα καὶ φέροντα ταυτὶ πάθη· ἢ
 γὰρ φιλοχρημαλία, πρὸς ἣν ἅπαντες ἀπλήτως ἡδη-
 νοῦμεν, καὶ ἡ φιληδονία δελατωγῆσι, μᾶλλον δὲ (ὥς
 ἂν εἴποι τις) καλαβυθίζουσιν αὐτάνδρους ἡδη τὰς βίους·
 φιλαργυρία μὲν νόσημα μικροποιὸν, φιληδονία δ' ἀ-
 γνέστατον· ὃ δὴ ἔχω λογιζόμενος εἶρεν, ὥς οἶόν τε
 πλεοντον ἀόριστον ἐκλιμήσαντας, τὸ δ' ἀληθέστερον εἰπεῖν,
 ἐκθειάσαντας, τὰ συμφυῇ τέτρω κακὰ εἰς τὰς ψυ-
 χὰς ἡμῶν ἐπεισιόνη μὴ παραδέχεσθαι· ἀκολουθεῖ γὰρ
 τῷ ἀμέτρῳ πλεοντῷ καὶ ἀκολάστῳ (νημῶν καὶ ἴσα (φα-
 σὶ) βαίνουσα πολυτέλεια, καὶ ἅμα ἀνοίγοντος ἐκείνου
 τῶν πόλεων καὶ οἰκῶν τὰς εἰσόδους, εἰς αὐτὴν ἐμβαίνει, καὶ
 (συνοικίζει)· χρονίσαντα δὲ ταῦτα ἐν τοῖς βίοις, νεο-
 λοποιεῖται (κατὰ τὰς σοφὰς), καὶ ταχέως γνόμενα
 περὶ τεκνοποιῖαν ἀνάλεξον ἐν τι γνῶσι καὶ τύφον καὶ
 τρυφὴν, ὃ νόθα ἐαυτῶν γνήματα, ἀλλὰ καὶ πάν-
 γνήσια· εἰάν δὲ καὶ τέτρες τις τῶ πλεοντῷ τὰς ἐκγόνους εἰς
 ἡλικίαν ἐλθεῖν ἐάσῃ, ταχέως δεσπότας ταῖς ψυχαῖς
 ἐνλίκευσιν ἀπαραλήτους, ὕβριν καὶ παρανομίαν καὶ ἀνα-
 χυρίαν· ταῦτα γὰρ ὅπως ἀνάγκη γίνεσθαι, καὶ μηκέ-
 τι τὰς ἀνθρώπους ἀναβλέπειν, μηδὲ πέρα φήμης εἶναι

τινα λόγον· ἀλλὰ τοιούτων ἐν κύκλῳ τελεσιργεῖσθαι
 κατ' ὀλίγον τῷ βίῳ τὴν διαφθοράν, φθίνειν δὲ καὶ κα-
 ταμαρτύνεσθαι τὰ ψυχικὰ μεγέθη, καὶ ἄζηλα γίνεσ-
 θαι, ἥνίκα τὰ θνητὰ ἑαυτῷ μέρη κἀνόνηλα ἐκθαυ-
 μάζοιεν, παρέντες αὖξιν τ' ἀθάνατα. ὃ γὰρ ἐπὶ κρίσει
 μὲν τις δεκαθεὶς, ὃκ' ἂν ἐπὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν ἐ-
 λθέρος καὶ ὑγιῆς ἂν κρίνῃς γήροιο· ἀνάγκη γὰρ τῷ δω-
 ροδόκῳ τὰ οἰκεῖα μὲν φαίνεσθαι καλὰ καὶ δίκαια. ὅπως
 δὲ ἡμῶν ἐκάστου τῆς ὅλης ἡδὴ βίης δεκάσμοι βραβεύ-
 σι, καὶ ἀλλοτρίων θῆρας θανάτων, καὶ ἐνεδραὶ διαθηκῶν,
 τὸ δ' ἐκ τῆς παντὸς κερδαίνειν ὠνέμεθα τῆς ψυχῆς,
 ἕκαστος πρὸς τῆς [φιλοχρημαλίας] ἡνδραποδισμῶσι,
 ἄρα δὴ ἐν τῇ τοσαύτῃ λοιμικῇ τῆς βίης διαφθορᾷ δοκῶ-
 μεν ἔτι ἐλθέρον τινα κριτὴν τῶν μεγάλων, ἢ διη-
 κόνων πρὸς τὸν αἰῶνα, καὶ δέκαστον ἀπολελεῖσθαι, καὶ
 μὴ κατὰρχαυρεσιάζεσθαι πρὸς τῆς τῆς πλεονεκτεῖν ἐ-
 πιθυμίας; ἀλλὰ μήποτε τοῖς τοιούτοις, οἰοί περ ἐσ-
 μὲν ἡμεῖς, ἄμεινον ἄρχεσθαι ἢ ἐλθέροισι εἶναι· ἐπεί-
 τοι γε ἀφεθεῖσαι τὸ σύνολον, ὥς ἐξ εἰρκῆς ἀφελοί,
 καλὰ τῶν πλεονεξίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ καὶ ἐπικαύσειαν
 τοῖς κακοῖς τὴν οἰκονομίαν. ὅπως καὶ δαπανὸν ἔφην
 εἶναι τῶν νῦν γυναικῶν φύσεων τὴν ῥαθυμίαν, ἢ,
 πλὴν ὀλίγων, πάντες ἐγκαταβιῶμεν, ὃκ' ἄλλως πο-
 νήσιν ἢ ἀναλαμβάνοντες, εἰ μὴ ἐπάγνῃ καὶ ἡδονῆς ἐνε-

κα, ἀλλὰ μὴ τῆς ζήλῃς ἢ τιμῆς ἀξίας ποτὲ ὠφελείας.

Κράτιστον δ' εἰκῇ ταῦτ' εἶναι, ἐπὶ δὲ τὰ συνεχῇ χωρεῖν· ἦν δὲ ταῦτα τὰ Πάθη, περὶ ὧν ἐν ἰδίῳ προηβ-
μαρτύως ὑπεχόμεθα γράφειν ὑπομνήματι, τὴν τε τῶν
ἄλλων λόγῃς ἢ αὐτῶν τῶν ἑψῶς μοῖραν ἐπεχόντων, ὡς
ἡμῖν δοκεῖ, [ἐκ ἐλαχίστην.]

DIONYSII

LONGINI

K

FRAGMENTA

1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 25

Крестовъ 3-й и 4-й въ 1812 году

2. In der That ist die Sache nicht so einfach, wie es scheint.

27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 10

၁၃။ နေပြည်တော် မြို့နယ်၊ ရွှေနားကျေးရွာ၊ အရှင်မိတ်ဆရာတော်ကြီး၏ ကျောင်းအတွင်းရှိ စာပေများကို စုစည်းရန်

[...], [...]

...the ... of the ...

DIONYSII LONGINI

FRAGMENTA.

DIONYSII

LONGINI

FRAGMENTA.

FRAGMENTA.
DIONYSII
LONGINI

DIONYSII LONGINI

FRAGMENTA.

I. E Cod. MSto. Vat.

Κορωνίς δ' ἔσω λόγῳ πάντος καὶ φρονήματος Ελ-
ληνικῆς Δημοοθένης, Λυσίας, Αἰχίνης, Αρισ-
τείδης, Ἰσαῶς, Τίμαρχος, Ἰσοκράτης, Δημοοθένης ὁ
καὶ Κρίθινος, Ξενοφῶν, πρὸς τέτοις Παῦλος ὁ Ταρ-
σῆς, ὃν τινα καὶ πρῶτόν φημι περὶ ἀμφοτέρων δόγματος
ἀναποδείκναι.

II. E Cod. MS. Par.

Προῆλθε δὲ τὸ μέτρον ἐκ Θεῶ, μέτρῳ τὰ τε
ἐράνεια καὶ ἐπίγεια κεκοσμηκότος· ἀρμονία
γάρ τις ἐστὶ καὶ τοῖς ἐπερανίοις καὶ ἐπιγείοις. ἢ πῶς ἂν
ἄλλως συνέστη τόδε τὸ πᾶν, εἰ μὴ ῥυθμῷ τινι καὶ τάξ-
ει διεκεκόσμητο; καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν δὲ κατασκευαζόμενα
ὄργανα μέτρῳ πάντα γίνονται. Εἰ δὲ πάντα, πολ-
λῶν γε μᾶλλον ὁ λόγος, ἅτε καὶ περιεκτικὸς ἀπάντων
ᾧ· ἐστὶ μὲν γὰρ καὶ τῷ περὶ ἀρμονία τις· καὶ δῆλον ἐξ
ᾧ τῷ μὲν ὁ λόγος ἐστὶν εὐρυθμότερος, τῷ δὲ ὄ. μᾶλ-
λον δὲ περὶ τῷ ποιητικῷ, πάθεσι πλείστοις χρω-

μῦθῳ καὶ λέξεσι, καὶ δὴ καὶ μύθοις καὶ πλάσμασι, δι' ὧν
 ἁρμονία καλῶς κἀκάζεται. ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ παλαμοὶ
 ἐμμέτρους μᾶλλον τῶς οἰκείας ἐποίουν λόγους, ἢ πεζούς·
 καὶ μὴν τῷ μέτρῳ πρόσθεσιν ἁρμονία, ἢ δ' ἁρμονία μου-
 σικὴ τυγχάνει· τῆς μουσικῆς δὲ ὅσον κλέος ἐστίν, εἴδεις
 ἀγνοεῖ· ὥςτε καὶ τὸ μέτρον ἐν τῇ ἀρίστων, ὑπὸ τὴν μου-
 σικὴν ὄν, ἥς τὸ κλέος (ὥς Ομηρος ἔφη)

————— Οἶον ἀκρόμυ, εἴδ' ἐτι ἰδμυ.

III. E Cod. MS. Par.

Τὰ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ εἰς τὸ τῷ Ηφαισίου,
 Εἰς χειρίδιον.

Α'. **Α**ΛΛ' εἴτε νέα τῇ μέτρων ἢ θεωρία, εἴτε Μυ-
 σης δ' ῥεμα παλαμᾶς, ἐκάτερον ἔξει καλῶς·
 ἀρχαία μὲν γὰρ ἔσα ἐκ τῆς παλαμότητος ἔξει τὴν Σεμ-
 νότην, νέα δὲ ἔσα ποθεινότερα κατ' Ομηρον,

Τὴν γὰρ αἰοιδὴν πάντες ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,

Ἡ τις ἀκρόνισσι νεωτάτη ἀμφιπέλη).

Μέτρον δὲ παλὴρ ῥυθμὸς καὶ θεός· ἀπὸ ῥυθμοῦ γὰρ ἔσ-
 χον τὴν ἀρχὴν, θεὸς δὲ τὸ μέτρον ἀπεφθέγγετο.

Β'. Τῷ δὲ περὶ μέτρων λόγῳ πολλοὶ πολλαχῶς
 ἤρξαντο· οἱ μὲν ἀπὸ στοιχείων, ὥς Φιλόξενος, οἱ δὲ ἀ-

πρὸ τῶ μέτρων ὅρα, ὡς Ηλιοδώρος· ἡμεῖς δὲ Ηφαισί-
ωνι καλακολεθήσομεν ἀπὸ Συλλαβῆς ἀρξάμενοι·
πρῶτον δὲ ὀλίγα περὶ πείν δίκαιον.

γ'. Τεκμήριον μέτρον ἀκοή· ἐνιοὶ γὰρ ἔτι ὥς ὠρί-
σαντο· μέτρον ἐστὶ ποδῶν ἢ βάσεων συντάξις, ἀσθί-
σει τῇ δι' ἀκοῆς παραλαμβανομένη· εἰ δὲ τὸ κρίνον
ἐστὶν ἀκοή, τὸ κοσμεῖν ἐστὶ φωνή· ὡς γὰρ τὸν ἦχον τῆς
ἀρρυθμίας ἐκλείνυσσά τε καὶ συτέλλουσα φωνὴ χημαλίζει
τὰς Συλλαβὰς, ἔτι εἰσδεξαμένη κρίνει ἢ ἀκοή.

δ'. Διὰ τῆτο πολλὰ τῶ μέτρων συμβέβηκεν ἀ-
ποκρύπτεσθαι σιωπώμενα ἐν τῇ καλᾷ περὶ ῥήσει καὶ
αὐτὰ πάλιν πολλὰς πλώσεις ἔχει πρὸς ἄλλα μέτρα.
εὗροι γὰρ ἂν τις παρὰ Δημοσθένει τῷ ῥήτορι σίχον
ἠρωϊκὸν κεκρυμμένον, ὃς ἠδυνήθη λαθεῖν διὰ τὸ πε-
ρὶ τὴν ῥῆσιν τὴν περφορὰν συναρπάσαι τῷ λόγῳ τὴν ἀ-
κοήν· φησὶ γὰρ,

Τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ελάτει-
αν

ἦλθε Φίλιππος·
σίχος ἐστὶν ἠρώος· ἀλλὰ μὴν καὶ Ἰωνικόν, ὅταν λέ-
γῃ,

Πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ'
ὑμῖν.

οὗτο γὰρ ἁνθικρὺς Ἰωνικόν ἐστὶν ἀπὸ μείζονος, ὅμοιον τῷ,

Εὐμορφότερα Μνασιδίκᾳ τὰς ἀπαλὰς Γυρίνῳ.
τὰς δὲ τῶν μέτρων Συνεμπλώσεις ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπιδείξ-
ομεν.

ε'. Διαφέρει δὲ μέτρον ῥυθμῷ, ὅλη μὲν γὰρ τοῖς
μέτροις ἢ συλλαβῇ, καὶ χωρὶς συλλαβῆς ἔκ ἂν γένοι-
το μέτρον· ὁ γὰρ ῥυθμὸς γίνεται μὲν καὶ ἐν συλλαβαῖς,
γίνεται δὲ καὶ χωρὶς συλλαβῆς· καὶ γὰρ ἐν κρότῳ. ὅταν
μὲν γὰρ τὸς χαλκίας ἰδωμεν τὰς σφύρας καλαφέ-
ροντας, ἅμα τινὰ καὶ ῥυθμὸν ἀκούομεν· καὶ ἵππων δὲ
πορείᾳ ῥυθμὸς ἐνομιάθη, καὶ κίνησις δακτύλων, καὶ με-
λῶν καὶ χήματα, καὶ χορδῶν κινήματα, καὶ τῶν ὀρνίθων
τὰ πτερίσματά· μέτρον δὲ ἔκ ἂν γένοιτο χωρὶς λέξ-
εως ποιᾶς καὶ ποσῆς.

Ἐτι τοίνυν διαφέρει ῥυθμῷ τὸ μέτρον, ἢ τὸ μὲν
μέτρον πεπηγότας ἔχει τὸς χρόνους, μακρόν τε καὶ
βραχὺν, καὶ τὸν μὲν αὐτὸν, τὸν κοινὸν καλέομεν, ὃς
καὶ αὐτὸς πάντως μακρὸς ἐστὶ καὶ βραχὺς, ὁ δὲ ῥυθμὸς
ὡς βέλειται ἔλκει τὸς χρόνους· πολλάκις γὰρ καὶ τὸν
βραχὺν χρόνον ποιεῖ μακρόν. ὅτι δὲ τῷτο ἔτως ἔ-
χει, καὶ τὴν διαφορὰν ἴσασιν οἱ ποιηταί. λάβωμεν πα-
ραδείγματα παιζέσης κωμωδίας ἐν σπυδαζέσῃ φιλο-
σοφίᾳ· ὁ γὰρ Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς Νεφέλαις· φησὶ Σω-
κράτης, εἰ καὶ τωθάξει Ἀριστοφάνης, ‘πότερον περὶ
‘μέτρων, ἢ περὶ ἐπῶν, ἢ περὶ ῥυθμῶν;’ ἀντιδιέσειλε

γ' ἐκείνος ἀπὸ ρυθμῶν τὰ μέτρα· εἰς ἐκάτερον γὰρ τὸ παράδειγμα σημειώλεον, ὅτι τε ρυθμὸς μέτρα διαφέρει, καὶ ὅτι ἴσασιν ἐν διδασκαλίᾳ οἱ παλαγοὶ τὴν τῶν μέτρων θεωρίαν.

δ'. Τὸ δὲ μέτρον λέγεται πολλαχῶς· καὶ γὰρ τὴν εὐμετρίαν μέτρον προσαγορεύομεν, ὡς ὁ εἰπὼν, ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ· εἴτε σοφὸν ἀπόφθεγμα, εἴτε θεῖον ἀνάθημα, Απόλλωνι μὲν γὰρ ἀρμοδιώτατον, ἐπεὶ καὶ μέτρων ἀρετῆς. λέγεται δὲ μέτρον καὶ αὐτὸ τὸ μετρεῖν, καὶ τὸ μετρεῖσθαι· ὡς ὅταν εἰπωμεν τὸν μέδιμνον μέτρον, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ μετρηθὲν μέτρον, ἀμφότερα δὲ καλεῖται μέδιμνος· καὶ αὖ πάλιν εἰ εἴποιμι χόα τὸ σκεῦος, ἐν ᾧ μετρεῖται ποσότης τίνα· καὶ αὖ πάλιν αὐτὴν τὴν ποσότην χόα προσαγορεύομεν· [καὶ αὖ πάλιν αὐτὸ τὸ ξύλον, ὃ μόνον ἔχει πῆχυν, πῆχυν προσαγορεύομεν.]

ε'. Οὕτω μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς θεωρίας πολλαχόθεν λέγεται μέτρον. μέτρον τε γὰρ καλεῖσθαι πᾶν τὸ μὴ πεζόν· ὅταν εἰπω τὰ μὲν Πλάτωνος πεζὰ, τὰ δὲ Ομήρου μέτρα. μέτρον καλεῖται καὶ εἶδος ἐκάστω· ὡς ὅταν εἰπω, μέτρον Ἰωνικόν, καὶ μέτρον Ἰαμβικόν, καὶ μέτρον Τροχαϊκόν. μέτρον καλεῖται καὶ σίχος ἕκαστος· ὡς ὅταν εἰπω, ἡ πρώτη Ομήρου ῥαψωδία μέτρα ἔχει χ. τὸτο δὲ Οδυσσεὺς ὁ μετρικὸς ἐσημειώσα-

10. εἰ τοίνυν μέτρον καλῶμεν τὴν συζυγίαν, τέλει τὴν διποδίαν, ὅταν τὸ Ιαμβικόν, τὸ ἀπὸ ἑξ ποδῶν συλκεῖμεν, τρίμετρον καλῶμεν. μέτρον καλῶμεν καὶ τὸν χρόνον, ὃν τινες τῆς ῥυθμικῶν σημείων προσαγορεύουσιν· ὅτι δὲ τῆτο ὅτως ἔχει, παράδειγμα τεθήσεται, ὃ τινες μὲν Ορφέως, τινὲς δὲ τῆς Πυθίας παραλαμβάνουσι· περί γ' τῆς ἐπῶν λέγων, ἢ λέγουσα,

Ορθιον, ἑξαμερὲς, τετόρων καὶ εἴκοσι μέτρων· καὶ ταῦτα ὅτως ἔχει, ὥπερ εἴρηκα· μέτρον δὲ καὶ τὸ μετρῶν καὶ τὸ μετρέμενον. ὅτω καὶ ἐπὶ τῆς προειρημένων αὐτὸ τὸ μέτρον, τέλει τὸ ποίημα, μέτρον προσαγορεύεται, [καὶ ἕκαστον τῆς μετρῶν τῆς ὁμοίας τελεύχηκεν ὀνομασίας· χρόνος γ' συλλαβὴν ποιεῖ, συλλαβὴ δὲ πόδα, πούς δὲ συζυγίαν, συζυγία δὲ σίχον, σίχος δὲ ποίημα· πάντα ἔν ἐικότως μέτρα προσαγορεύεται.]

η'. Γέγονε δὲ ἀπὸ τῆς μείρω ῥήματος, ὃ ἐστὶ μερίζω· ἀφ' ἧς παρὰ τῷ ποιήῃ,

Ἰσον ἐμοὶ βασίλῃ, καὶ ἡμισυ μείρεο τιμῆς.
ὥς δὲ παρὰ τὸ σείω σείετον γινέει, καὶ παρὰ τὸ δέρω δέρτρον, καὶ παρὰ τὸ φέρω φέρτρον, ὅτω καὶ παρὰ τὸ μείρω μέτρον ὄνομα γένεσι, καὶ ἐκ τῆς ἐτυμολογίας, τῆς μερισμῆς.

θ'. Περί δὲ ὅρων μέτρα νῦν εἰπεῖν ἔκ ἀναγκαῖον·

αὐτὸς γ' ὁ Ηφαισίων ἀγτιάει τὸν Ηλιόδωρον, ὅτι τοῖς ἐπαρχομένοις γράφει τοῖς γ' ἀπείροις, καὶ τοῖς μήπω τῆς μέτροποιίας Γελαμένοις, ἀδύνατον νοῆσαι τὸν ὅρον.

ι'. Επιγέγραπται δὲ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ, ἔχ' (ὥς τινες ᾤκησαν) διὰ τὸ ξίφος, ἀλλὰ διὰ τὸ ὀξύνειν τῷ μετιόντων τὰς ψυχὰς, καὶ διὰ τὸ ἐν χερσὶν ἔχειν τὰς βυλομετρούς τὰ κεφάλαια τῷ μετρικῶν παραγυελμάτων· ὅτι δὲ ταῦτα ἔτως ἔχει, Ηλιόδωρος τῷ ΕΓχειριδίῳ ἀρχόμενος ἔτω λέγει, 'τοῖς βυλομετροῖς ἐν χερσὶν ἔχειν τὰ κεφαλαιωδέερα τῆς μετρικῆς γέγραπται τὸ βιβλίον τῆτο.'

ια'. Ἡρξάτο δὲ αὐτῷ ὁ Ηφαισίων, ὡς ἔφην, ἀπὸ Συλλαβῆς, ὅλη γ' τοῖς μέτροις ἡ Συλλαβὴ, καὶ ἀνὰ ταύτης ἐκ ἅν συστήναι τὸ μέτρον· τὸ ποιεῖν περὶ τῆ ποιητέουτος, ὅθεν ἄρξασθαι δίκαιον. οὐκ ἀπὸ τῆ γένεος δὲ ἡρξάτο, ἀλλ' ἀπὸ τῆ εἶδους· διαφέρει δὲ εἶδος καὶ γένος, ἡ γένος μὲν ἐστὶ τὸ πρῶτότυπον εἰς εἶδη διαμεθῆναι δυνάμενον, εἶδος δὲ τὸ ἀπὸ τῆ γένεος διηρημένον· οἷον εἰ τις λέγοι ζῶον γένος, εἶδη δὲ αὐτῷ, ἄνθρωπον, ἵππον, καὶ τὰ λοιπά. οὐκ ἔν γένος μὲν ἐστὶν ἡ Συλλαβὴ, εἶδη δὲ αὐτῆς βραχεῖα καὶ μακρά, καὶ κοινὴ καλεσμένη. ἐκ ἑδοξεν ἔν αὐτῷ ἀπὸ τῆ γένεος ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν· τεχνικὸς γ' ἔστω ὁ λόγος, καὶ ἔπειτα πάνυ τοῖς μέτροις συμβάλλεται, ὅτε ὁρῶ τὴν Συλ-

λαβὴν περιλαβεῖν, ὅτε τὸν περὶ αὐτῆς εἰπεῖν λόγον
τῆς ἐτυμολογίας· καὶ τοι ἐν τοῖς τεχνικοῖς ἔλεγχον
ἔχεν ὁ ὅρος.

ιβ'. Εἰν ἡ συλλαβὴ

ιγ'. Εἰτι ἡ συλλαβὴ παρὰ τῆτο ὠνόμασαι, παρὰ
τὸ ποσότητα σοιχείων εἰς ταύτην συλλαμβάνειν, ὧν
ἔξεσιν ὑφ' ἑνα φθόγγον παραλαβεῖν, ἂν μὴ εἴποι τις
τὰς μονογραμμάτας· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ζητεῖτῶσαν
οἱ τεχνικοί.

ιδ'. Εἰν δὲ τοῖς μετρικοῖς εἰδέναι δεῖ, ὅτι πᾶσα
βραχεῖα ἴση, καὶ πᾶσα μακρὰ ἴση· καθόλου γὰρ αἱ μὲν
εἰσι, δίχρονοι, αἱ δὲ μονόχρονοι· ἐνλεῦθεν τὸν μὲν
Δάκτυλον καλῶμεν τείραχρονον, τὸν δὲ Πυρρίχιον
δίχρονον, καὶ πολυπραγμονῶντες τῆς ποιητικῆς λέξεως
ἡ συλλαβῆς τὰ σοιχεῖα, καὶ ἐν ποσότητι καλαριθμῶν-
τες τὰς χρόνας, ἀλλὰ ἐν δυνάμει τῆς ποσότητος.

IV. E Cod. MS. Par.

Αρκιλέον δὲ ἀπὸ βραχείας· ὅτω τοίνυν ὁ Ηφα-
ίστιον αὐτὴν ὀρίζειται, 'βραχεῖα εἰς συλλαβὴν
' ἢ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν ἢ βραχυνόμῳ, μὴ ἐπὶ τέ-

λυς λέξεως, ὅτως ὡς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆ ἐν τῇ ἐξ-
 ῆς συλλαβῇ φωνήεντος μὴ ὑπάρχειν σύμφωνα πλεί-
 ονα ἑνὸς ἀπλῶ, ἀλλ' ἦτοι ἓν, ἢ μηδὲ ἓν.

Πάνυ ἓν ἐπάμνε ἄξιος ὁ ὅρος, ὡς πάντῃ ἔχων ὅ-
 σα δὲ ὑγιῇ ὅρον ἔχειν. ὅρος καὶ τοῖς φιλοσόφοις εἶναι,
 ὁ μηδὲν ἔξωθεν τῆς ὀριζομένης συμπεριλαμβάνων, ἢ
 ὁ μηδὲν τῆς ὀριζομένης καταλιπὼν, ὅς ἀνίστρεφει πρὸς
 τὸ κεφαλαῖον· ταῦτέστιν ἐὰν ἀλλήλων ὑπάρχουσιν
 οἱ ὅροι αὐτός τε ὁ ὅρος καὶ τὸ ὀριζόμενον, ὅτως ὡς ἐπὶ
 τοιαύτῃ παραδείγματι· ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶν λογικόν,
 θνητόν, νῦν καὶ ἐπισήμης δεκτικόν· εἴ τι ἓν ἐστὶ ζῶον λο-
 γικόν, θνητόν, νῦν καὶ ἐπισήμης δεκτικόν, ταῦτό ἐστιν ἄν-
 θρωπος πάντως. καὶ αὖ πάλιν φωνή ἐστιν ἀῆρ πε-
 πληγμένος· εἴ τι ἓν ἐστιν ἀῆρ πεπληγμένος, ταῦτο φωνή
 πάντως. ὅτως ἓν καὶ ἐπὶ τῆ προκειμένης ὅρου, εἰδωμεν
 τὸ ἀνίστρεφον· εἴ τι ἐστὶ βραχὺ φωνήεν, μὴ ἐπὶ τέ-
 λυς λέξεως κείμενον, μετὰ τῆς ἄλλης συλλαβῆς ἔκ-
 ῆχον σύμφωνα ἑνὸς πλείονα, ταῦτο πάντως ἐστὶ συλ-
 λαβὴ βραχεῖα. προεῖρηται δὲ τὸ μὴ ἐπὶ τέλυς λέ-
 ξεως κείμενον, διὰ τὴν κοινὴν λεγομένην· [ἐάνπερ εἰς
 μέρος ἀπαρίζη λόγος, τῷ τῆς κοινῆς ὑποπίπτει λό-
 γος· οἷον ὅταν συλλαβὴ βραχεῖα ἐστὶν ἐπὶ τέλυς λέξε-
 ως κειμένη, ἐνομιάζη ποτὲ μακρά, ὡς ἢ παρὰ τῷ
 ποιητῇ, ‘τὰ περὶ καλὰ ῥέεθρα.’ καὶ αὖ πάλιν ἢ

‘πρὸς’ συλλαβὴν βραχεῖα ἐσὶν, ἀλλ’ ἐν τόπῳ κεῖται μακρᾶς, ὅταν Ομηρος εἴπῃ, ‘πρὸς οἶκον Πηλεΐος’ απονδῆιον γὰρ δεῖ εἶναι τὸν πόδα.] εἰ δὲ φησὶ μὴ ἔχει σύμφωνον μεταξὺ ἐν, διὰ τὴν μακράν· εἰ γὰρ συμβαίῃ βραχεῖ ἢ βραχυνομήνῳ φωνήεντι δύο σύμφωνα ἐπενεχθῆναι, μακράν ποιήσει τὴν συλλαβήν· οἷον ἢ μὲν συλλαβὴ ἐστὶ βραχεῖα, ἀλλ’ ἐὰν δύο σύμφωνα ἐπενεχθῇ, ὡς ἐν τῷ ‘Εκίωρ,’ μακράν ποιήσει τὴν συλλαβήν. Διὰ τῆτο προέθηκε, μὴ δεῖν ὑπάρχειν σύμφωνα δύο, ἀλλ’ ἐν ἀπλῶν, ἢ μηδὲ ἐν· καὶ γὰρ ἐὰν διπλῶν προεπενεχθῇ, μακράν ποιήσει τὴν συλλαβήν, ὡς ἐν τῷ ‘ἄζω ἐλών.’

V. Ex Porphyrio de vita Plotini, p. 13.

Edit. Basil.

Πολλῶν καθ’ ἡμᾶς, ὧ Μάρκελλε, γενηνημεύων Φιλοσόφων ἔχ’ ἥκιστα παρὰ τῆς πρώτης τῆς ἡλικίας ἡμῶν χρόνους, (ὁ μὲν γὰρ νῦν καιρὸς, ὃς εἰπεῖν ἐστὶν, ὅσῃν σπάνιν ἔχθηκε τῷ πράγματι), ἔτι δὲ μεираκίων ὄντων ἡμῶν, καὶ ὀλίγοι τῶν ἐν Φιλοσοφίᾳ λόγων προέσκησαν, ὥς ἀπάντας μὲν ὑπῆρξεν ἰδεῖν ἡμῖν διὰ τὴν ἐκ παιδῶν ἐπὶ πολλὰς τόπους ἅμα τοῖς γονεῦσιν ἐπιδημίαν, συζητῆσθαι δὲ αὐτῶν τοῖς ἐπιβιώσασιν κατὰ ταυτὸ, συχνοῖς ἔθνεσι καὶ πόλεσιν ἐπι-

μίξαντας· οἱ μὲν καὶ διὰ γραφῆς ἐπεχείρησαν τὰ δο-
 κῆντα σφίσι πραγματῶσθαι, καὶ ἀλιπόντες τοῖς ἐπι-
 γιγνομένοις τῆς παρ' αὐτῶν ὀφειλίας μεταχειρῶν· οἱ
 δὲ ἀποχρῆναι σφίσιν ἠγάσαντο τὰς συνόνας προ-
 βιβάζειν εἰς τὴν τῶν ἀρεσκόντων ἐαυτοῖς κατὰληψιν.
 ὧν τὰ μὲν πρότερα γεγονότασι τρόπων Πλατωνικοὶ μὲν,
 Εὐκλείδης, καὶ Δημόκριτος, καὶ Προκλῆνος, ὁ περὶ τὴν
 Τρωάδα διαίριψας, οἳ τε μέχρι νῦν ἐν τῇ Ρώμῃ δη-
 μοσιδόντες, Πλωτῖνος, καὶ Γενίλιανὸς Ἀμέλιος, ὁ τῶν τε
 γνώριμος· Στωϊκῶν δὲ Θεμισοκλῆς, καὶ Φοιβίων, οἳ τε
 μέχρι πρῶτον ἀκμάσαντες, Ἀννίος τε καὶ Μήδιος· Πε-
 रिπαθητικῶν δὲ ὁ Ἀλεξανδρῶς Ἡλιόδωρος. τὰ δὲ δε-
 ύτερα Πλατωνικοὶ μὲν Ἀμμώνιος καὶ Ωριγῆνης, οἷς ἡμεῖς
 τὸ πλεῖστον τῶν χρόνων προσεφοιτήσαμεν, ἀνδράσιν ἐκ
 ὀλίγου τῶν καθ' ἐαυτοὺς εἰς ῥύεσιν διενεγκῶσιν· οἳ τε Ἀ-
 θήνησι διάδοχοι Διόδωρος καὶ Εὐβελος. καὶ γὰρ εἴτι τέ-
 των γέγραπται τισιν, ὥστε Ωριγῆνι μὲν τὸ ΠΕΡΙ
 ΔΑΙΜΟΝΩΝ, Εὐβέλῳ δὲ τὸ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΙΛΗ-
 ΒΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΟΡΓΙΟΥ, καὶ τῶν Ἀριστοτέλει
 ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ἀνει-
 ρημένων, ἔτι ἐχέσθαι πρὸς τὸ μετὰ τῶν ἐξειργασ-
 μένων τὸν λόγον αὐτὰς ἀριθμεῖν ἂν ἡγοίτο, παρέρ-
 γω τῇ τοιαύτῃ χρησαμένων περὶ, καὶ μὴ προηβ-
 μῆν περὶ τῶν γράφειν ὁρμὴν λαβόντων. τῶν δὲ Στω-

ἱκῶν Ερμῖνος καὶ Λυσίμαχος, οἷτε ἐν ᾧσει καλαβιώ-
 σαντες Αθηνᾶιος καὶ Μυσώνιος· καὶ Περιπαθητικῶν Αμ-
 μώνιος καὶ Πτολεμαῖος, φιλολογώτατοι μὲντοι τῶν
 καθ' αὐτὰς ἀμφω γρόμενοι, καὶ μάλιστα ὁ Αμμώνιος,
 (ὅς γ' ἐστίν, ὅσις ἐκείνῳ γέγονεν εἰς πολυμαθεῖαν πα-
 ραπλήσιος), καὶ μὴν καὶ γράφαντες γε τεχνικὸν ἔδεν,
 ἀλλὰ ποιήματα καὶ λόγους ἐπιδεικτικούς, ἅπερ ἔν καὶ Ὡ-
 θῆναι, τῶν ἀνδρῶν τέτων ἔχ' ἐκόντων, οἶμαι· μὴ γὰρ
 ἂν αὐτὰς δόξαοιαι διὰ τοιούτων βιβλίων ὕστερον γνέσ-
 θαι γνωρίμους, ἀφέντας σπουδαίοις συνγράμμασι τὴν
 ἑαυτῶν ἀποθησαυρίσαι διάνοιαν. τῶν δ' ἔν γραφάν-
 των οἱ μὲν ἔδεν πλέον ἢ συναγωγὴν, καὶ μεταγραφὴν
 τῶν τοῖς πρεσβυτέροις συνιδέντων ἐποίησαν, καθά-
 περ Εὐκλείδης, καὶ Δημόκριτος, καὶ Προκλῆτος· οἱ δὲ,
 μικρὰ κομιδῇ πράγματα τῆς τῶν παλαιῶν ἱστορίας
 ἀπομνημονεύσαντες, εἰς τὰς αὐτὰς τόπους ἐκείνοις ἐ-
 πεχείρησαν συνιδέσθαι βιβλία, καθάπερ Αννίος τε καὶ
 Μήδιος, καὶ Φοιβίων· ἔτος μὲν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ λέξει
 καλασκάδης γνωρίζεσθαι μᾶλλον, ἢ τῆς ἐν τῇ διανοίᾳ
 συνθέσεως ἀξιῶν. οἷς καὶ τὸν Ηλιοδώρον συνκατανείμειέ
 τις ἂν, ὅς ἐκείνον παρὰ τὰ τοῖς πρεσβυτέροις ἐν ταῖς
 ἀκροάσεσιν εἰρημένα πλέον τε συμβαλλόμενον εἰς τὴν
 τῷ λόγῳ διάρθρωσιν. οἱ δὲ καὶ πλήθει προβλημά-
 των, ἃ μετεχειρίσαντο, τὴν σπουδὴν τοῦ γράφειν ἀπο-

δείξάμενοι, καὶ τρώπῳ θεωρίας ἰδίῳ χρησάμενοι, Πλω-
 τῖνός εἰσι καὶ Γενίλιανὸς Αμέλιος· ὁ μὲν τὰς Πυθαγο-
 ρείας ἀρχὰς καὶ Πλατωνικάς, ὡς ἐδόκει, πρὸς Σαφεσ-
 γέραν τῷ πρὸ αὐτῶ καλασθησάμενος ἐξήγησιν, (ἐδὲ
 γὰρ ἔδεν ἐγγύς τι τὰ Νεμηνίῃ καὶ Κρονίῃ, καὶ Μοδεράτῃ,
 καὶ Θρασύλλῃ, τοῖς Πλωτίνῃ περὶ τῷ αὐτῷ Συγγράμ-
 ματι εἰς ἀκρίβειαν)· ὁ δὲ Αμέλιος καὶ ἵχνη μὲν τέ-
 τε βαδίζειν θεωρήμενος, καὶ τὰ πολλὰ μὲν τῷ αὐ-
 τῷ δογμάτων ἐχόμενος, τῇ δὲ ἐξεργασίᾳ πολὺς ὢν,
 καὶ τῇ τῆς ἐρμηνείας περιβολῇ πρὸς τὸν ἐναντίον ἐκεί-
 νῳ ζῆλον ὑπαγόμενος. ὢν καὶ μόνων ἡμεῖς ἄξιον εἶναι
 νομίζομεν ἐπισκοπεῖσθαι τὰ Συγγράμματα· τὰς μὲν
 γὰρ λοιπὰς τί τις ἀνικεῖν οἶοιτο δεῖν, ἀφείς ἐξετάζ-
 ειν ἐκείνας, παρ' ὧν ταῦτα λαβόντες ἔτοι γεγράφα-
 σιν; ἔδεν αὐτοὶ παρ' αὐτῷ θεωρήτες, ἔχ' ὅτι τῷ
 κεφαλαίων, ἀλλ' ἔδὲ τῷ ἐπιχειρημάτων, ἔδ' ἐν ἡ
 Συναγωγῇ τῷ παρὰ τοῖς πλείοσιν, ἢ κρίσεως τοῦ
 βελτίονος ἐπιμεληθέντες. ἤδη μὲν ἐν καὶ δι' ἄλλων τε-
 τι πεποιήκαμεν, ὥσπερ καὶ τῷ μὲν Γενίλιανῷ ΠΕΡΙ
 ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΠΛΑΤΩΝΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ἀν-
 λειπόντες, τῷ δὲ Πλωτίνῃ τὸ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ
 ἐπισκεψάμενοι. τὸν μὲν γὰρ κοινὸν ἡμῶν τε καὶ ἐκείνων
 ἑταῖρον ὄντα Βασιλέα τὸν Τύριον, ἔδ' αὐτὸν ὀλίγα πε-
 πραγμαζόμενον κατὰ τὴν τῷ Πλωτίνῃ μίμησιν, (ὃν

ἀποδεξάμενος μᾶλλον τῆς παρ' ἡμῖν ἀβωγῆς, ἐπεχείρησε διὰ συγγράμματος ἀποδείξαι, βελτίω δόξαν περὶ τῆς ἰδεῶν τῆς ἡμῖν ἀρεσκύσης ἔχοντα), μετρίως ἀντιγραφῇ διελέγξαι δοκῶμεν, ἔκ εὖ παλινωδήσαντα· καὶ τούτοις ἔκ ὀλίγας τῆς ἀνδρῶν τέτων κεκνηκότες δόξας, ὥσπερ καὶ ἐν ΤΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΕΛΙΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ, μέγεθος μὲν ἔχουσα συγγράμματος, ἀποκρινομένη δὲ πρὸς ἅτλα τῆς ὑπ' αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς Ρώμης ἀπεσταλμένων, ἦν αὐτὸς μὲν ἐπιστολὴν ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΤΗΣ ΠΛΩΤΙΝΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ἔγραψεν. ἡμεῖς δὲ αὐτὸ μόνον περὶ κηρύττειν, τῇ κοινῇ τῆς συγγράμματος ἐπιγραφῇ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΜΕΛΙΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ αὐτὸ προσαγορεύσαντες.

VI. Ex Porphyrio in vita Plotini, p. 12.

Edit. Basil.

ΚΑΙ σὺ μὲν ταυτὰ τε βιβλία πέμπειν, ὅταν σοι δοκῇ· μᾶλλον δὲ κομίζειν. οὐ γὰρ ἂν ἀποσάην τῆς πολλάκις δεῖσθαι σε τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁδὸν τῆς ἐτέρωσε περὶ κηρύττειν, καὶ εἰ μηδὲν δι' ἄλλο (τί γὰρ ἂν καὶ σοφὸν παρ' ἡμῶν περὶ δοκῶν ἀφίκοιο;) τὴν τε παλαιὰν συνήθειαν, καὶ τὸν αἶρα, μετριώτατον ὄντα, πρὸς ἡν λέγεις ῥώματος ἀδένειαν. καὶ ἄλλό τι τύχης οἰηθεῖς,

παρ' ἐμῷ δὲ μηδὲν προσδοκᾶν καμνότερον, μηδ' ἐν τῇ
 παλαῶν, ὅσα φῆς ἀπολωλεκέναι· τῇ γ' γραφάν-
 των τοσαύτη σπάνις ἐνλαῦθα καθέστηκεν, ὥστε, νῆ τὰς
 θεάς, πάντα τὸν χρόνον τῆτον τὰ λειψόμενα τῇ
 Πλωρίνῃ καίλασκαδάζων, μόλις αὐτῇ ἐπεκράτησα τὸν
 ὑπογραφέα, τῶν μὲν εἰωθότων ἀπάγων ἔργων, πρὸς
 ἐνὶ δὲ τῷ τάξας ἡμέρας. καὶ κέκλημαι μὲν ὅσα δο-
 κεῖν πάντα καὶ τὰ νῦν ὑπὸ σὺ πεμφθέντα· κέκλημαι
 δὲ ἡμιτελῶς, ὅ γ' μερίως ἦν διημαρτημένα. καίτοι
 τὸν ἐταῖρον Αμέλιον ὥμην ἀναλήψεσθαι τὰ τῇ Γρα-
 φέων πλάσμα· τῷ δ' ἦν ἄλλα πρῶργιαίτερα τῆς
 τοιαύτης προσεδρίας. οὐκ ἐν ἔχω τίνα χρὴ τρόπον
 αὐτοῖς ὁμιλῆσαι, καίπερ ὑπερεπιθυμῶ τάτε ΠΕ-
 ΡΙ ΨΥΧΗΣ καὶ τὰ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ ἐπισκέψ-
 ασθαι· ταῦτα γ' ἐν καὶ μάλιστα διημάρηται. καὶ πάν-
 τε βυλοίμην ἂν ἐλθεῖν μοι παρὰ σε τὰ μετ' ἀκριβείας
 γεγραμμένα, τῷ παραλῶνα μόνον, εἴτα ἀποπέμ-
 ψαι πάλιν. αὐτίς δὲ τὸν αὐτὸν ἐρῶ λόγον· ὅτι μὴ
 πέμπειν, ἀλλ' αὐτὸν ἡκεῖν ἔχοντα, μᾶλλον ἀξιῶ,
 ταῦτά τε, καὶ τῶν λοιπῶν εἴτι διαπέφραγε τὸν Αμέλι-
 ον· ἃ μὲν γ' ἡγάγην, ἅπαντα διὰ σπουδῆς ἐκλήσάμην.
 πῶς δ' οὐκ ἐμελλον ἀνδρὸς ὑπομνήματα πάσης αἰδῆς
 ἀξια καὶ τιμῆς κλήσεσθαι; τῆτο γ' ἐν καὶ παρόντι σοι,
 καὶ μακρὰν ἀπόντι, καὶ περὶ τὴν Τύρον διαλρίβοντι, τυφ-

χάνω δήπρθεν ἐπεσαλικώς, ὅτι τῶν μὲν ὑποθέσεων
 ἔμπανυ μετὰς πολλὰς προσιέσθαι συμβέβηκε· τὸν
 δὲ τύπον τῆς γραφῆς, καὶ τῶν ἐννοιῶν τᾶνδρος τὴν
 πυκνότηλα, καὶ τὸ φιλόσοφον τῆς τῶν ζήτημάτων δια-
 θέσεως ὑπερβαλλόντως ἄγαμαι καὶ φιλῶ, καὶ μετὰ τῶν
 ἐλλογιμωτάτων ἄγειν τὰ τέτα βιβλία φαίην ἂν δεῖν
 τὰς ζητηλικάς.

VII. Ex Eusebii Praeparatione Evangelica,

lib. 15. p. 822. Edit. Paris.

Συνελόντι δ' εἰπεῖν, πόρρω μοι δοκῶσιν ἀφρηκί-
 ναί τε τὰ δέοντα λογίζεσθαι πάντες ἐφεξῆς, ὅ-
 πόσοι τὴν ψυχὴν σῶμα ἀπεφῆναντο. πῶς γ' ὅλως
 ἐλχωρεῖ παραπλήσιον εἶναι τινὶ τῶν σοιχείων τὸ καλὸν
 αὐτὴν θεῖναι; πῶς δὲ ἐπὶ τὰς κράσεις καὶ μίξεις ἀνενε-
 κῆν; αἱ καὶ πολλὰς γινόμεναι τρόπους, ἄλλων μὲν
 ἀμυθήτων ιδέας σωμάτων ἀποθνήσκων πεφύκασιν· ἐν
 οἷς, εἴ καὶ μὴ συνεχῶς, ἀλλ' ἐν πόρρωθεν ἰδεῖν ἐνὶ τῶν
 σοιχείων αἰτίαν, καὶ τὴν πρὸς τὰ δάτετρα καὶ τρίτα
 τῶν πρώτων ἀφορμὴν. τῶν δὲ περὶ ψυχὴν ἵχνος
 ἔδεν, ἔδεν τεκμήριον ἐν τοῖς σώμασιν ἄρίσκεται· καὶ
 εἰ φιλοτιμοῖτό τις, ὥς Επίκτετος καὶ Χρύσιππος, ἁ-
 παντα λίθον κινεῖν, καὶ πᾶσαν ἐρδανὰν δύναμιν σώμα-
 τος, εἰς ἡμέσιν τῶν περὶ ψυχῆς πράξεων. τί γὰρ

ἢ τῷ πνέματι ἡμῖν λεπτότης πρὸ ἔργου ἕξοιτ' ἂν
 εἰς φαντασίας καὶ λογισμούς; τί δὲ τῶν ἀτόμων χῆμα
 τοσαύτην παρὰ τὰ ἄλλα ἔχει δύναμιν καὶ τροπὴν,
 ὥστε φρόνησιν ἕξοιεν, ὅταν εἰς ἑτέρου πλάσιν ἐγκατα-
 μιχθῇ σώματος; οἶμαι μὲν ὡς (ὅδ' εἰ τῶν Ηφαίστου τις
 ἂν τύχοι τριπόδων καὶ θεραπαινῶν, ὧν φησιν Ὀμηρος
 τὰς μὲν αὐτομάτας εἰς ἴον ἀγῶνα χωρεῖν, τὰς δὲ
 συνεργάζεσθαι τῷ δεσπότῃ, καὶ μηδενὸς, οἷων ζῶντες ἔ-
 χουσι, πλεονεκλήματων ἀπολείπεσθαι), μή τι γε δὴ
 τῶν ἐκ ταυλομάτων ψηγμάτων, καὶ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ἀγ-
 γιῶν προσέοικε λίθοις εἰς τὸ δύνασθαι τι περιτρί-
 βον ποιεῖν πρὸς ἀλλήλους. Ζήνωνι μὲν γὰρ καὶ Κλεάνθει
 νεμεσησεῖ τις ἂν δικαίως, ἔγωγε σφόδρα ὑβριστικῶς πε-
 ρὶ αὐτῆς διαλεχθεῖσι, καὶ ταυτὸν ἄμφω τῷ Σερεῦ σώ-
 ματος εἶναι τὴν ψυχὴν ἀναθυμιάσιν φήσασιν. τί γὰρ,
 ὦ πρὸς θεῶν, κοινὸν ὅλως ἀναθυμιάσει καὶ ψυχῇ; πῶς
 δὲ ἐλχωρεῖ, νομίσαντας τὴν πρὸς προσεοικέναι τήνθ' ἡ-
 μέραν, καὶ τὴν τῶν ἄλλων ζώων ἕσιν, τὸ μὲν
 φαντασίας καὶ μνήμας οἷας τε εἶναι σώζειν διαρκεῖς, τῷ-
 λο δὲ ὀρμαὶ καὶ βελήσεις τῶν λυσιτελέων εἰς σύνεσιν
 πραγμάτων; ἢ τ' ἄρα καὶ τὰς θεάς, καὶ τὸν διὰ πάντων
 παρήκοινα ὁμοίως ἐπιγείων τε καὶ ἑραινίων, εἰς ἀναθυ-
 μιάσιν καὶ καπνὸν καὶ τοιαύτην φλυαρίαν καταθήσομεν;
 καὶ ἔδὲ τὰς ποιητὰς ἀχυνέμεθα, οἵ, καίπερ ἀκριβῆ

σύνεσιν τῶν θεῶν ἔκ ἔχοντες, ὅμως τὰ μὲν ἐκ τῆς
κοινῆς ἐπινοίας τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ ἐξ ἐπιπνοίας
τῶν Μουσῶν, ἢ κινεῖν αὐτὰς ἐπὶ ταῦτα πέφυκε, σεμ-
νότερα εἰρήκασι περὶ αὐτῶν, καὶ ἔκ ἀναδυμιάσας,
καὶ ἀέρας, καὶ πνεύματα, καὶ λήρας —————

VIII. Ex Anonymi Comment. in Hermog.

p. 380 Edit. Ald.

ΟΣΑ χήματα τῶν ἐννοιῶν ὠνόμασα, οἷον προ-
διόρθωσις, ἐπιδιόρθωσις, ἀποσιώπησις, παρά-
ληψις, εἰρωνεία, ἡθοποιΐα, ἀπάνια ταῦτα καὶ μοι δο-
κῶσι δικαίως χήματα καλεῖσθαι, ἀλλ' ἐννοιαί, καὶ ἐν-
δυμήματα, καὶ λογισμοὶ τὰ πιθανὰ χωρὶς, καὶ πίστεως
εἶδη. τὰ μὲν γὰρ προσιμίων ἔχει δύναμιν, ἐπιδιόρθω-
σίς τε καὶ προδιόρθωσις, (ἡ δὲ παράληψις τὸ ἀξιό-
πιστον ἐνδείκνυται), καὶ μέρη ἂν εἴη τῆς παθηλικῆς τε καὶ
ἡθικῆς ἀποδείξεως, τῇ τῆς ὑποκρίσεως ἀρετῇ πρέ-
ποντα.

Τ Ε Λ Ο Σ.

DIONYSII LONGINI

DE SUBLIMITATE

COMMENTARIUS.

CECILII libellum, quem de sublimitate composuit, perpendentibus nobis (ut scis) unà, Posthumi Terentiane charissime, humilioris stili esse visus est quam *postularet* argumenti materia, et praecipuas res minime attingere, neque multum utilitatis (quam maximè debet scriptor petere) legentibus afferre. deinde cum in omni artis *alicujus* tractatione duae res requiruntur; prior quidem, ut ostendas quid sit subiectum; secunda verò (quoad ordinem *secunda*, at quoad vim potior) *ut ostendas* quomodo et quibus rationibus hoc ipsum sit a nobis acquirendum; nihilominus Cecilius, quid sit Sublimitas, innumeris exemplis *Lectores*, velut ignorantes, conatur docere; hoc autem, *sc.* qua ratione nostra ingenia excitare possimus ad *faciendos* magnos in sublimitate progressus, nescio quomodo, velut rem minime necessariam praeteriit. sed fortasse hunc hominem non tam ob ea, quae omissa sunt, culpare aequum est, quam ob ipsam *ejus* cogitationem studiumque laudare. quoniam vero iussisti etiam Nos aliquid de Sublimitate, tui omninò gratiâ, commentari; age, si quid sanè videamur civilibus viris utile animadvertisse, inspiciamus: ipse autem nobiscum, Amice, de singulis *hujus commentarii* partibus verissimè (ut natura comparatus es et te decet) judica: bene enim ille, qui declaravit quid Diis simile haberemus, ‘beneficientiam, dixit, et ‘veritatem.’ cum autem scribo ad te, charissime, literarum studiis eruditum, prope liberatus sum *necessitate* pluribus *verbis* praemittendi; quòd Sublimia sunt summum quiddam et excellens in scriptis; quòdque maximi et poëtae et prosaïci scriptores non aliunde quàm hinc primas obtinuerunt,

suasque laudes immortales fecerunt: Sublimia enim non persuadent, sed extra se rapiunt auditores; et ubique id, quod admirabile est, attonitum animum faciendo, superat suadellae et delectationi serviens *genus orationis*. est quidem id, quod persuasibile est, plerumque in nostrâ potestate *eône afficiamur, necne*; haec verò, *sc. Sublimia*, quae afferunt vim et impetum inexpugnabilem, se erigunt supra omnem auditorem. praeterea videmus peritiam Inventionis et ordinem dispositionemque rerum non ex uno *verbo*, neque ex duobus, sed ex totâ verborum structurâ vix apparentem; sublime vero, tempestivè prolatum, res omnes instar fulminis *quasi jam* disjecit, unoque ictu Rhetoris multiplicem patefecit vim: *liberatus sum prope, inquam, necessitate haec praemittendi*; haec enim, puto, et similia tu, mi suavissime Terentiane, potes etiam ipse *alios* ex eo, quod expertus es, docere.

2. Nobis vero hoc imprimis exquirendum est, utrum ulla sit Sublimitatis sive Altitudinis ars; quoniam nonnulli sentiunt illos omnino deceptos esse, qui hujusmodi res legibus Artis subjiciunt: ‘ nascuntur enim (inquit *aliquis*) Sublimia, non sunt docenda: et sola ars consequendi ea est, ut iis nati simus; operaque Naturae fiunt pejora (ut putant) et omnino infirmiora, cum artis praeceptiunculis excarnificentur.’ ego vero dico probatum iri hoc se aliter habere, si quis cogitaverit, quòd Natura, ut plerumque in scriptis, quae pathetici sunt Sublimisque generis, sui juris est, sic non solet esse temerarium quiddam et omnino expers methodi: et *siquis cogitaverit*, quòd haec *sc. Natura* primum quiddam et originale elementum *existentiae Sublimitatis*, in omnibus *hominibus* fuit; methodus autem potest definire quousque progrediendum sit, quodque sit tempus cujusve *Sublimitatis*, et praeterea afferre usum ejus exercitationemque tutissimam: et *siquis cogitaverit*, quod Sublimia sunt periculis magis exposita, si sine *sui regendi* scientiâ instabilia et nullo pondere firmata sibi ipsa permittantur, soli *suo* impetui et indoctae audaciae relicta; nam, ut illis calcari saepe, sic etiam fraeno opus est. quod enim Demosthenes pronuntiat de communi hominum vitâ (‘ maximum quidem esse bonorum, feli-

‘cem esse, proximum vero et id non minus, bene institueret
 ‘consilia; quod *postremum*, quibus non adfuerit, tollit pror-
 ‘sus et illud alterum):’ hoc ipsum etiam de scriptis possu-
 mus dicere; nempe, quod Natura quidem obtinet locum fe-
 licitatis, Ars autem consilii bene instituti. et, id quod prae-
 cipuum est, *si quis cogitaverit*, quod id ipsum, *sc.* quaedam ex
 iis, quae sunt in scriptis, Naturae soli *relicta* esse, non possu-
 mus aliunde discere, quam ex Arte: si haec (ut dixi) singu-
 latim cogitaverit is, qui praecepta utilia dantes reprehен-
 dit, non amplius (mihi videtur) putarit commentationem
 de rebus propositis *institutam* supervacaneam esse et inuti-
 lem.

3.

* * * * *

*Et camini reprimant longissime prosilientem lucem, sive
 flammam;*

Si quem enim domus custodem videro solum,

*Unum immittens cincinnum flammae, instar torrentis vo-
 lutum,*

Tectum incendam, et prunis operiam:

Nunc vero nondum insonui generosum canticum.

Non sunt tragica haec, sed plus quam tragica; nempe, ‘cin-
 ‘cinni,’ et ‘evomere in coelum,’ et facere Boream ‘fistu-
 ‘latorem,’ aliaque quae *illuc* sequuntur. obscurantur enim
 Dictione, et conturbantur Visionibus potius, quam inten-
 duntur: et si unumquodque eorum ad lumen suspicias, ex
 eo, quod terribile *primo videtur* abit in id quod ridiculum
 est: cum verò in Tragoediâ, re naturaliter grandi ampul-
 lasque admittente, tamen immodicus tumor res est non ig-
 noscenda, vix ille, opinor, veris scriptis convenerit: ob hoc
 ridentur etiam verba Leontini Gorgiae scribentis ‘Xerxes
 ‘ille Persarum Jupiter,’ et ‘vultures viva sepulchra;’ et
 quaedam Callisthenis, quae sunt non Sublimia, sed nimis
 alta: et adhuc magis illa Clitarchi; hic enim vir inutilis est,
 spiratque, juxta Sophoclem, ‘non parvis quidem tibiis,—
 ‘——— sed sine capistro.’ ea sanè, quae dicit Amphicra-
 tès, et Hegesias, et Matris, sunt hujusmodi; saepe enim

cum sibi videantur instincti esse, non bacchantur, sed ineptiunt: tumor autem omnino videtur res esse, inter ea quae maxime, difficillime, cavenda: omnes enim, qui sunt Sublimitatis cupidi, reprehensionemque infirmitatis et siccitatis fugiunt, naturâ ad hoc, nescio quomodo, feruntur, hoc dictum secuti, 'magnis tamen excidere, generosum est peccatum.' vitiosa autem sunt, et in corporibus et in scriptis, Grandia, quae inflata falsaque sunt, et ex quibus periculum est ne circumagamur in contrarium; 'nihil enim (inquiunt) siccius est homine hydropico.'

Sed Tumor vult altius insurgere quam Sublimia; id autem vitium, quod Puerile appellatur, plane oppositum est Sublimibus; humile enim est omnino et parvi opus animi, reverâque vitium ignobilissimum: quid igitur est Puerile? sit manifestum, id esse sensum scholasticum, prae supervacuâ operositate in Frigidum aliquid abeuntem: in hoc autem genus labuntur ii, qui cupiunt aliquid eximium et elaboratum, praecipue vero dulce dicere; sed qui impingunt in genus humile et in malam affectationem.

Huic vicinum est tertium quoddam genus vitii, nempe in scriptis patheticis, quod Theodorus Parenthyrsus vocabat: est autem hoc affectus intempestivus et inanis, ubi affectu non opus est; aut immodicus, ubi mediocri opus est: plerumque enim velut ebrietatis vi, quidam ad affectus, qui non in re positi sunt, sibi proprios et scholasticos abripiuntur: deinde merito ignominiae notam subeunt coram auditoribus nihil perturbationis passis: quippe qui commoti sunt coram non commotis: sed de scriptis patheticis alius nobis est locus.

4. Altero vero eorum, de quibus mentionem fecimus (dico autem Frigido), plenus est Timaeus; vir in aliis fatis peritus virtutibus scribendi, et nonnunquam in Sublimitate scriptorum, non sterilis, eruditus, sensibus abundans; sed maximus alienorum vitiorum insectator, ad sua vero non attendens: quique prae studio semper concipiendi novos et peregrinos sensus saepe incidit in id quod maxime Puerile est: proferam vero huius viri unum aut duo exempla, quia

Cecilius pleraque ante occupavit: laudans Alexandrum magnum, dicit, ' qui totam Asiam intra pauciores annos subegit, quam Panegyricum orationem de bello contra Persas gerendo Isocrates conscripsit.' egregia scilicet Macedonis illius cum Sophistâ comparatio. manifestum est enim, O Timae, quod Lacedaemonios hoc nomine multum Isocrates strenuitate excellebat; quoniam illi quidem triginta annos in expugnanda Messene consumserunt, hic autem in Panegyricâ suâ oratione componendâ solos decem. porro Atheniensibus in Siciliâ captis quo more insultat? dicit eos, ' propterea quod impiè se gessissent in Hermem, et mutilassent ejus statuas, ob hoc poenas dedisse; praecipuè per unum hominem, qui ex paterno genere fuit oriundus ab illo Deo violato, Hermocratem filium Hermonis.' adeo ut mirer equidem, suavissime Terentiane, cur non in tyrannum Dionysium scribat; ' quoniam enim impius fuit in Dia (sive Jovem) et Herculem, ob hoc Dion et Heraclides eum tyrannide spoliarent.' quid verò opus est de Timaeo loqui? quum etiam illi Heroes (Xenophontem dico et Platonem), quanquam ex Socratica erant Palaestrâ, tamen, ob sensus tam abjectos, sui ipsorum aliquando obliviscuntur. ille quidem (sc. Xenophon) in libro de republica Lacedaemoniorum scribit; ' illorum sanè vocem minus posses audire, quam lapidearum statuarum, oculos minus flectere quam aerearum: verecundiores autem illos putares etiam ipsis, quae in oculis sunt, virginibus: ' Amphicratem, non Xenophontem, decuit pupillas, quae sunt in oculis nostris, appellare ' virgines verecundas.' quale autem mehercule est, persuasum habere omnium pupillas sine discrimine verecundas fuisse, cum vulgo dicunt nulla in re impudentiam quorundam tam declarari quam in oculis? vocat aliquis (sc. Homerus) hominem impudentem, ' O temulente, caninos oculos habens.' Timaeus quidem, ut qui furtivum aliquod attigerit, ne hoc frigidum dictum Xenophonti reliquit: nempe dicit de Agathocle etiam hoc, ' illum consobrinam alteri in conjugio datam ab ipsis muneribus nuptialibus abripuisse, et abiisse: quod quis fecisset, qui in oculis virgines,

‘ non scorta, haberet? ’ quid autem *facit* Plato in aliis rebus *scriptor* divinus? cum velit dicere libros, ‘ postquam (inquit) scripserint, in templis deponent cupressea monumenta: ’ rursusque ‘ quod ad muros attinet, O Megille, ego assentiar Spartae, uti dormire sinamus muros humi jacentes, et non exfuscitemus. ’ et illud Herodoti non procul est à *frigido*, nempe vocare ‘ formosas mulieres dolores oculorum: ’ quanquam habet quandam excusationem; ii enim, qui apud ipsum hoc dicunt, barbari sunt et ebrii: sed neque sub talibus personis aequum est in aeternum abjecti animi notâ inuri.

5. Omnia quidem, quae sunt adeo indecora, innascuntur scriptis unâ ex causâ, *nempe* ex studio novitatis in sensibus *proferendis*, (quâ in re praesertim hodierni *scriptores* insanunt): a quibus enim bona, ab his prope ipsis etiam mala solent nobis provenire: unde et ornamenta Elocutionis, et Sublimitates, et praeterea Suavitates *sunt* id, quod fert *homines* ad libros recte scribendos; et *tamen* haec ipsa sunt principia causaeque, ut felicitatis *in scriptis*, ita etiam contrariorum. tale quidem *sunt* et Hyperbolae, et Pluralia: ostendemus autem in iis, quae sequuntur, periculum, quod videntur habere. quare necessarium est jam inquirere et statuere, quo modo illa vitia, quae Sublimibus commixta sunt, fugere possimus.

Hoc autem fit, O Amice, si quam claram verae Sublimitatis scientiam, et iudicium imprimis comparaverimus: quanquam res est ad consequendum difficilis; nam de scriptis iudicium est multae experientiae ultimus foetus. veruntamen, si loquar per praeceptum, hinc forsitan non impossibile est iudicium de iis consequi.

7. Oportet scire, charissime, quod quemadmodum etiam in communi vitâ nihil est magnum, quod contemnere magnum est: velut Divitiae, Honores, Dignitates, Imperia, et quaecunque alia multum tragici fastus extra *apparentis* habent, non possunt videri sapienti esse bona praestantia, quorum contemptus ipse non mediocre bonum est; quippe illi, qui iis fruuntur, minus admirationi sunt quam illi, qui

possunt habere, et *tamen* contemnunt propter animi magnitudinem: eodem modo etiam de iis quae Sublimia sunt in poematibus et *solutis* orationibus, videndum est, ne nonnulla habeant hanc magnitudinis speciem, (cui multum adhaeret temere affectum); explicata verò deinde inveniantur tumida *fuisse*, quae despicere generosius est quam admirari. naturaliter enim animus noster vera Sublimitate elevatur, recipiensque superbam quandam erectionem impletur gaudio et gloriatione, tanquam ipse produxisset id quod *solum* audivit, quando igitur aliquid, saepius auditum ab homine intelligente et in scriptis versato, animum ejus non celsiorem faciat, neque relinquat in animo plus cogitatione conceptum quam verbis expressum; cadat autem, si tu illud assidue contempleris, in id quod *exile* et minutum est; non potest *illud* esse Sublimitas vera, quod non ultra auditum perdurat. hoc enim reverà magnum est, quod multum mente concipiendum efficit, cui autem difficile, potius vero impossibile est resistere; cujus denique recordatio firma est et vix extinguenda. omnino vero ea arbitrare esse pulchra et vera Sublimia, quae semper et omnibus placent; cum enim iis omnibus, qui differunt moribus, vitae generibus, studiis, et aetatibus, unum aliquid idemque simul de iisdem scriptis v. deatur, tunc illa, quae fit ex discordibus, quasi mixtio et consensus fidem ei, quod in admiratione est, validam indubitataque acquirit.

8. Quoniam vero quinque (ut ita dicam) fontes sunt foecundissimi Sublimitatis, (substratâ prius, quasi communi quodam fundamento, his quinque formis facultate dicendi, sine quâ omnino nihil est); primum quidem et valentissimum est felix in sensibus audacia, ut etiam in illis, quae de Xenophonte scripsimus, definivimus: secundum vero est vehemens et quasi numinis afflatu conceptus Affectus; sed hae duae res, quae constituunt Sublimitatem, maximâ sui parte sunt ingenitae *hominibus*; quae vero jam sequuntur, etiam ex arte *veniunt*: nempe, et (quae est fons tertius) certa quaedam figurarum conformatio; (duplices autem hae *figurae* sunt, aliae sententiae, aliae dictionis): et praeterea splen-

didā Elocutio (*quae quartus est fons*), cujus rursus partes sunt et delectus verborum, et dictio tropis plena atque facta: quinta vero causa Sublimitatis, eaque quae concludit omnia ante se *nominata*, est magnifica elataque compositio; *quoniam, inquam, hi quinque sunt fontes Sublimitatis*, agendum inspiciamus ea, quae inhaerent in unoquoque harum rerum genere, hoc unum praefati, Ceciliū omisisse quasdam ex his quinque partibus, ut, verbi gratia, eum de affectibus locum: sed si haec duo, *nempe* et Sublime et Patheticum, velut una quaedam res, etiam viderentur illi omnino secum invicem connata et coexistentia esse, in errore est; etenim quidam Affectus inveniuntur distincti a Sublimitate et humiles, velut lamentationes, dolores, metus: et rursus multa sunt Sublimia sine Affectu *ullo*, velut (praeter innumera alia) etiam illa, quae de Aloïdis à Poëtâ sunt audaciâ *felici* dicta,

*Ossam Olympo conati sunt imponere, et Ossae
Pelium frondosum, ut coelum scansile esset.*

Et, illud quod insuper his majus additum est,

Et sane perfecissent, &c.

Apud Rhetoras quidem laudationes, et ea quae ad pompam ostentationemque componuntur, amplitudinem et Sublimitatem ex omni parte *in se* continent, plerumque autem Affectu carent: unde ex Rhetoribus illi qui in Affectibus *concitandis* valent, minime ad laudationes facti sunt; vel rursus illi, qui in laudando valent, minime apti sunt Affectibus *concitandis*. quod si iterum omnino censuit Cecilius, id, quod Patheticum est, nihil ad Sublimia conferre, et si propterea illud non putavit mentione dignum, prorsus deceptus est: fidenter enim affirmaverim nihil tam magnificum esse quam Affectum vehementem, ubi opus est, *adhibiturum*. cum velut furore aliquo spirituque divinitus spiret, et scripta quasi plena Phoebō efficiat.

9, Veruntamen, quoniam primum *genus* (dico autem id quod ex animi magnitudine venit) partem obtinet inter caeteras praestantissimam, oportet etiam hic, (sit licet *haec* res potius dono *naturae* accipienda quam *labore* acquirenda),

tamen, quantum possumus, animos nostros ad Sublimia alere et tanquam gravidos amplitudine *quadam* nobili semper efficere. quo, dicet *aliquis*, modo? scripsi in alio etiam loco, quod hujusmodi Sublimitas est Echo magnitudinis animi: unde etiam sine voce admirationi aliquando est nudus per se sensus ob eam ipsam, *quam ostendat*, magnanimitatem; velut silentium Ajacis in libro, qui *inscribitur De manibus*, magnum est et omni sermone Sublimius. primo igitur in loco omnino necessarium est ante oculos *Lectoris* constituere id, ex quo nascitur; *nempe* quod verus Orator debet habere animum non humilem et abjectum: neque enim fieri potest, ut illi qui per omnem vitam suam cogitant curantque parva et servilia, proferant aliquid admirandum omni-que aetate dignum: magna vero *sunt* scripta horum *hominum*, uti par est, quorum cogitationes sunt feliciter audaces: eodem modo etiam ea, quae maxime Sublimia sunt, cadunt in illos qui maxime elatis sunt animis: illud enim, quod Parmenioni dicenti, 'ego quidem contentus essem' [*conditionibus oblatis*, si essem Alexander,] respondit Alexander, dicens, 'et ego quidem, si essem Parmenio,' ipsius animi magnitudinem ostendit: ut etiam in illo, quod de Discordia dicit Homerus,

In coelo stabilivit caput suum, et humi graditur.

Homerici ingenii Sublimitatem determinat] distantia a terrâ ad coelum; et hanc aliquis dicat non potius mensuram Discordiae quam Homeri. cui dissimile est illud Hesiodi de Tristitia, si quidem statuendum sit etiam *poëma illud dictum* Scutum esse Hesiodi,

Ejus ex naribus humores fluebant.

neque enim fecit imaginem terribilem, sed odiosam. ille autem *sc. Homerus* quomodo Sublimia reddit ea, quae de Diis fingit?

Quantum verò aëris-per-horizontem-extensi spatium homo videt oculis,

Sedens in speculâ, prospectans in nigricantem pontum,

Tantum saltu conficiunt deorum altisoni equi.

motum eorum celerem mundi spatio metitur: quis igitur

non ob excellentiam *hujus* Sublimitatis jure dixerit, si bis eodem modo ad saltandum se concitent Deorum equi, eos non amplius inventuros in mundo locum? valde Sublimes sunt etiam illae de pugna Deorum imagines,

Circum autem insonuit magnum coelum Olympusque,

Timuit etiam subtus rex inferorum Pluto :

Territusque solio exiliit, et exclamavit, nè ei desuper

Terram rescinderet Neptunus quassator-terrae ;

Domusque mortalibus et immortalibus apparerent

Visu terribiles, situ sentae, quasque horrent ipsi Dii.

videſne, amice, quomodo, diſrupta quidem ex ſuis ſedibus terra, ipſoque nudato tartaro, et toto mundo ſubverſo diſſipatoque, omnia ſimul, Coelum, Orcus, mortalia, immortalia cum pugna, *quae tunc fuit*, conſiſtantur et periculum una ſubeunt? ſed haec, *quae ſunt* terribila quidem, niſi allegorice accipiantur, omnino ſunt impia, nec ſervantia decorum : Homerus enim mihi videtur, cum *literis* tradit Deorum vulnera, diſſidia, ultiones, lacrymas, vincula, eaque omnis generis, quae patiuntur, mala, Homines, qui rebus Iliacis *interfuerunt*, Deos, quantum potuerit, feciſſe ; Deos vero Homines. ſed nos quidem, ſi infelices ſimus, manet mors, malorum portus : Deorum vero non naturam ſolum, ſed infortunium fecit aeternum. multo autem meliora iis, quae de pugnis Deorum *ab illo dicuntur*, ſunt illa, quaecunque repraeſentant Numen, ut *revera eſt*, intaminatum, et magnum, et purum ; qualia ſunt (a multis autem ante nos hic locus tractatus eſt) illa, quae de Neptuno *dicuntur*,

——Tremebant autem montes ſpatioſi, et ſylva,

Et vertices, et Trojanorum urbs, et naves Achivorum

Sub pedibus immortalibus Neptuni incedentis :

Tendebatque ire per undas : exultabant autem balaenae ſub ipſo

Undique è latebris, neque ignorabant Regem :

Cum laetitia etiam mare ſe dividebat ; hi vero volabant &c.

Ad hunc modum etiam ille Judaeorum legiſſator, vir minime vulgaris, poſtquam potentiam Numinis pro dignitate ejus mente concepit, etiam declaravit ; ſtatim in principio le-

gum *suarum* scribens, 'dixit Deus,' inquit: quid? 'sit lux,
' et fuit; sit terra, et fuit.' non molestus fortasse videar,
amice, si unum amplius *locum* Poetae sc. Homeri de iis, quae
ad homines pertinent, proponam, ut discas quomodo assue-
faciat *nos* secum una ingredi in Sublimia heroïca. caligo re-
pente et nox ignava apud illum inhibet pugnam Graecorum:
hîc Ajax incertus consilii,

*At tu, Jupiter, (inquit), libera à caligine filios Achivo-
rum:*

Et fac serenitatem, daque oculis videre;

In luce vero vel perde.

Est reverà affectus Ajacis; non enim optat vivere, (haec
enim petitio esset abjectior quàm decet heroa): sed, cum in
tenebris ignavis non potuit *sua* fortitudine ad generosum
ullum facinus uti, propterea indignans se ad pugnam inuti-
lem esse, lucem quàm primum *oriri* precatur, tanquam om-
nino *in eâ* inventurus funus dignum virtute *sua*, etiam si
Jupiter se illi opponat. sed enim Homerus hîc, *velut* ven-
tus secundus, unà adspirat certaminibus, et non aliud ipse
passus est quàm heroës, vel (*ut ejus verbis utar*)

*Furit, ut cum Mars hastam vibrans, aut ignis pernicio-
sus*

In montibus furit, profundae in densis recessibus Sylvae:

Spuma autem est circum os ejus.

ostendit tamen in Odyssêa (etenim haec, quae sequuntur, plu-
ribus de causis sunt observanda), magni ingenii, cum jam
declinet, proprium esse in senectute amorem fabularum. il-
lum enim composuisse hoc argumentum secundo in loco
constat ex multis aliis *rebus*, sed et ex eo quod reliquias I-
liacorum laborum in Odyssêa, tanquam Trojani belli partes
adventitias, adduxerit; et mehercule ex eo quòd lamenta-
tiones et dolores, ut quos olim antea cognôssent heroës,
illic enarraverit: Odyssêa enim nihil aliud est quam epilo-
gus Iliadis:

Illic quidem Ajax jacet martius, illic etiam Achilles,

Illic verò Patroclus, diis similis consiliarius:

Illic etiam meus carus filius.

Ex eadem causa, opinor, totum corpusculum Iliadis, quae scripta fuit in vigore *ejus* spiritus, actione et certaminibus plenum fecit: Odysseae autem *corpusculum* maxima ex parte narratione plenum, quod proprium est senectutis. unde in Odysseâ comparare potest aliquis Homerum soli occidenti, cuius sine vehementia *ardoris* permanet magnitudo: neque enim amplius hîc conservat intentionem *animi* parem poematibus illis Iliacis, neque Sublimitates ubique (*ut ibi*) aequales et nusquam *quasi* subsidendo se remittentes, neque idem illud sibi semper supervenientium affectuum flumen, neque versatile *illud dicendi genus* et concertatorium, visionibus a veritate *ductis* cumulâtè repletum: sed, velut oceani recedentis in se et a suis finibus relictî, *ita Homeri in Odysseâ* deinceps apparent Sublimitatis recessus etiam in illis fabulosis et incredibilibus divagationibus. cum vero haec dico, non oblitus sum earum, quae in Odysseâ describuntur, tempestatum, et eorum quae ad Cyclopem attinent, et aliorum quorundam: sed haec appello senectutem, senectutem tamen Homeri. Imò in omnibus his et singulis plus est fabulae, quàm actionis. digressus sum vero ad haec, ut dixi, ostendendî causâ quàm facillimè Sublimia ingenia, cum vigor *eorum* se remiserit, ad nugas nonnunquam deflectuntur; cuiusmodi sunt ea, quae *fiuntur* de utre; et de iis, qui porcorum more a Circe pasti erant, (quos Zoilus vocavit porcellos flentes) et de Jove, pulli instar, à columbis nutrito; et de illo, qui in naufragio inedia decem dierum sustinuit; et ea, quae de procorum caede *fiuntur*, incredibilia: quid enim aliud possimus haec dicere, quàm reverà Jovis somnia? secundam autem ob causam memorentur haec de Odysseâ; *nempe*, ut tibi notum sit, quomodo remissio vigoris Affectuum in magnis prosae scriptoribus et poëtis in moratum dicendi genus dissolvatur: talia enim, quae de Ulyssis domo moratè ab illo vitam *procorum* describentia narrantur, sunt instar comoediae cuiusdam mores hominum exprimentis.

10. Agedum nunc, videamus si quid aliud habeamus, quod possit scripta efficere Sublimia. nam, cum in omnibus rebus naturaliter insident quaedam particulae cum ipsâ ma-

teriâ unâ natae, necessario *hoc* nobis esset Sublimitatis causa, si possemus semper eligere praecipua ex iis, quae inde exoriuntur, et haec conjunctione inter se factâ quasi unum quoddam corpus efficere : partim enim Sublimitas efficitur delectu circumstantiarum summarum, partim autem constipatione electarum. qualiter Sappho eas, quae accidunt furoribus amatoriiis, perpeffiones ex circumstantiis, et ex ipsâ veritate undique ducit : ubi autem hanc excellentiam ostendit? *nempe* quando egregia est in eligendis praecipuis earum circumstantiarum altissimisque, et in iis inter se connectendis :

Videtur mihi ille aequalis Diis

Esse vir, qui oppositus tibi

Sedet, et prope te dulce loquentem audit.

Et rides amabiliter : quae res mihi

Cor in pectoribus tremere fecit:

Cum enim videam te, repente ad me vocis

Nihil amplius venit ;

Sed lingua quidem fracta est : subtilisque

Statim cutem ignis subiit,

Et oculis nihil video, tinniunt

et aures mihi:

Et sudor gelidus manat, tremorque

Totam occupat, pallidiorque herbâ

Sum, et à moriendo parum abfore

Videor exanimis:

Sed tamen omne est audendum, quoniam pauperem &c.

Nonne miraris, quomodo sub idem tempus animam, corpus, aures, linguam, oculos, colorem, omnia haec dilapsa, velut aliena ab ipsâ essent, requirat? et quomodo per vices sibi oppositas simul friget, uritur, ratione caret, sapienter se habet? vel enim exanimata, vel prope mortua est, adeò ut non unus aliquis Affectus in ipsâ appareat, sed Affectuum coetus. omnia quidem hujusmodi amantibus eveniunt: sed delectus (ut dixi) summarum circumstantiarum et earum consociatio in unum efformavit Sublimitatem. quo more,

opinor, et in tempestatibus *describendis* ille Poeta sc. *Homerus* excerpit maximè terribiles circumstantias: ille enim, *ui fecit poëma dictum Arimaspa*, haec censet grandia esse,

Admirationi nobis hoc magnae fuit et animis nostris.

Homines aquam incolunt procul à terrâ in mari:

Infelix genus sunt hominum; subeunt enim labores impro-
bos:

Oculos in astris fixos, animam vero in ponto habent.

Sanè multum Diis suas manus tendentes

Precantur visceribus turpiter rejectis.

Unicuique, puto, manifestum est, haec, quae dicta sunt suaviter, potius habere flosculum, quam *Sublimitatem*. *Homerus* autem quomodo hanc rem depingit? unum enim exemplum de multis proferatur.

Incidit autem, veluti cum fluctus velocem in navem ingruerit

Rapidus à nubibus, ventis auctus: haec etenim tota

Spumâ operta est, venti vero gravis flatus

In velo fremit, trepidantque animo nautae

Timentes, parvo enim spatio à morte subvehuntur.

Tentavit et *Aratus* hoc idem ab *Homero* ad suum poëma transferre,

—— parvum autem lignum prohibet mortem.

Sed exile hoc fecit et venustum vice terribilis: praeterea terminos periculo constituit dicendo, *lignum prohibet mortem*: ergo arcet. ille vero Poëta sc. *Homerus* ne semel terminos constituit ei, quod terribile est; sed repraesentat homines semper et paenè ad singulos fluctus saepe pereuntes: et quidem praepositiones, quae conjungi non possunt, cogens contra ipsarum naturam, alteramque in alteram vi urgens, ὅτ' ἐκ θανάτου, tormento affecit versum ad similitudinem incidentis nautis tempestatis; et violentiâ verbi adhibitâ id, quod in tempestate patiuntur, magnificè effinxit, et tantum non impressit dictioni ipsam periculi naturam, ὅτ' ἐκ θανάτου φέρονται. Non aliter *Archilocus* in naufragio fecit, et *Demosthenes* in nuntii expositione: erat enim diei vespera, inquit, &c. sed praecipuas circumstantias, cum optimates

(si ita loqui liceat) eduxerint, connectebant, nihil futile, aut vile, aut è schola petatum in medio infercientes: haec enim, veluti ramenta aut frustula *lapidum*, omnino laedunt ea, quae efficiunt ut Sublimitates sint una dispositae, et mutua inter se affectione constructae.

11. Vicina est etiam iis, quas jam tractavimus, virtus, quam vocant Incrementum; *scilicet* cum (admittentibus Rebus et Contentionibus multa initia multasque clausulas in periodis) illa, quae *per se* magna sunt, alia aliis ingesta, continua serie insurgant ascendendo. hoc autem sive per *communis* loci tractationem fiat, sive per exaggerationem, vel probationum corroborationem, sive per factorum aut affectuum alterius post alterum dispositionem, (innumera enim genera possunt esse Incrementorum), oportet tamen oratorem cognoscere, quod nihil ex his *per se* sine Sublimitate constituat *aliquid* perfectum, nisi in miserationibus *movendis* meherculè, aut in rebus extenuandis. caeterarum vero rerum Incrementum facientium cuicumque id, quod Sublime est, detraxeris, detrahes tanquam animam corpori; statim enim se remittit et evanescit id, quod efficax in iis est, cum non sit suffultum Sublimitatibus. quomodo sanè differant ab illo, quod nuper diximus, haec de quibus nunc praeceptum damus, (illud enim erat comprehensio quaedam summarum circumstantiarum et in unum collocatio); et quomodo in universum Sublimia discrepent ab Incrementis, breviter, ut res clarius percipi possit, definitione exponendum est.

12. Definitio igitur Scriptorum Artis mihi non placet: Incrementum est, inquiunt, oratio subjectam materiam magnitudine vestiens. haec enim potest aequè esse communis definitio et Sublimitatis et Affectus et Troporum, quoniam et hae res orationem vestiunt certà quâdam magnitudine: haec autem mihi videntur inter se discrepare in eo, quod Sublimitas quidem consistat in elatione *orationis*, Incrementum autem etiam in multitudine: quare illa quidem saepe extat etiam in uno sensu, hoc autem semper cum abundantia quâdam et copiâ. et Incrementum (ut *id* definiendo ex-

primam) est oratio completa omnibus, quae in rebus continentur, particulis ac locis; addens ei, quod probatur, vim diutius inhaerendo: in hoc differens à Probatione, quod haec demonstrat eam rem, de quâ quaestio instituitur, * * * *
 * * * abundantissime, velut mare quoddam, passim in late patentem (*Plato*) effusus est magnitudinem. unde, puto, in oratione Rhetor hic, *sc. Demosthenes*, ut qui in Affectibus commovendis potentior est, multum habet inflammatum, et quasi irâ accensum: ille autem (*sc. Plato*), elationem et magnificam gravitatem habens, non quidem frigidus fuit, sed non pari modo *fulminis instar* contortus est. non autem in aliis quàm his rebus, ut mihi videtur, charissime Terentiane, (addo autem, si nos etiam, utpote Graeci, possimus aliquid scire *de scriptoribus Latinis*) etiam Cicero differt a Demosthene in sublimitatibus. hic enim abundat plerumque Sublimitate praecisâ, Cicero autem diffusâ: et ille noster, quia violentiâ, et item celeritate, robore, vehementia omnia quasi et urat simul et abripiat, comparari potest turbini procelloso, aut fulmini: Cicero autem, velut latè patens quoddam incendium, (opinor), ubique depascitur et volutatur, multam habens semperque manentem inflammandi vim, et variis in locis vario modo apud ipsum distributam, alterâque *materiâ* alteri succedente enutritam: sed de his Vos *Latini* melius potestis judicare: tempus autem Demosthenicae Sublimitatis *generisque dicendi* elati maximè, est et in exaggerationibus et in vehementibus Affectibus, et ubi oportet auditorem omnino commovere: *tempus* autem *Ciceroniani* fusi *dicendi* generis est, ubi oportet eum demulcere; communis enim loci *alicujus* tractationibus, et epilogis plerumque, et digressionibus, et omnibus, quae narrationem aut ostentationem habent, historiisque, et rerum naturalium expositionibus, et non paucis aliis partibus orationis est aptum.

13. Quod Plato quidem (redeo enim) tali quodam flumine sine strepitu decurrens non minus tamen Sublimem se praestat, tu, qui legisti ea quae in *ejus* republicâ continentur, non ignoras. ' qui quidem sapientiae et virtutis exper-

tes, conviviis vero et hujusmodi rebus semper indulgentes, deorsum (uti par est) feruntur, atque ita per vitam vagantur: ad veritatem autem neque suspexerunt unquam, neque assurrexerunt, neque stabilem *ullam* et puram voluptatem gustaverunt: sed, pecudum instar, deorsum semper intuentes, deflexique ad terram et ad mensas explent se epulis et venere; et causâ cupiditatis harum rerum calcitrantes et arietantes se ferreis cornibus ungulisque interficiunt ex insatiabili desiderio.

Ostendit autem nobis hic vir, si nolumus *illum* negligere, aliam etiam esse quandam, praeter eas quas tractavimus, viam, quae ad sublimia ducit: qualis autem, et quaenam est haec? *nempe* imitatio aemulatioque magnorum scriptorum prosaïcorum et poëtarum, qui ante nos vixerunt. et ad hunc scopum, charissime, *oculos*, diligenter intendamus; multi enim *quasi* divinitus feruntur vi alieni spiritus eodem modo, quo rumor est etiam Pythiam, cum tripodi appropinquet, (ubi, ut dicunt, 'hiatus est terrae spirans halitum 'divinum'), illinc quasi gravidam factam vi divinâ statim per inflatum oracula edere: similiter ab illa veterum animi magnitudine ad animos imitantium feruntur quaedam, velut à sacris spiraculis, effluvia; quibus inflati etiam ii, qui *naturâ* non valdè sunt Deo pleni, ab aliorum magnitudine concitantur. solusne Herodotus est magnus Homeri imitator? Stesichorus etiam ante *eum idem fuit*, et Archilochus: plus autem, quam hi omnes, Plato *fuit*, qui ab Homericò illo fonte innumeros rivulos ad se deduxit. et forsitan nobis opus fuisset exemplis, nisi ea sigillatim etiam Ammonius eligens in *suis* scriptis notâisset. haec vero res non est furtum *ullum*, sed (ut a bonis moribus *fieri potest*) sive simulacrorum sive operum expressa effigies. et videtur mihi, quod non vigere fecisset ille quaedam hujusmodi in dogmatibus philosophiae, neque multis in locis ingressus esset in poëticas tam materias, quam dictiones, nisi cum Homero toto animo mehercule de primis concertâisset, (tanquam athleta juvenis cum eo, quem jam omnes admirantur), fortasse quidem contentionis cupidius *quàm par fuit*, et velut hasta e-

um petens, non inutiliter tamen: nam (secundum Hesiodum)

— *haec contentio utilis est mortalibus,*
et reverà hoc certamen de gloria et praemium est pulchrum dignumque victorià; in quo certamine vinci quidem nos a majoribus non inglorium est.

14. Ergo et nos decet, cum molimur aliquid, quod Sublimitatem et animi altitudinem exigat, animis effingere quomodo forsitan Homerus hoc idem dixisset; et quomodo id Plato, vel Demosthenes, vel in historia Thucydides Sublime effecisset: illae enim personae, ex imitatione nobis occurrentes et velut praelucentes, animos *nostros* efferent ad illos *Sublimitatis* terminos, quorum imaginem ob oculos posuimus. tum vero magis, si illud quoque cogitationi representemus, quomodo hoc, quod a me dicitur, auditum accepisset Homerus, si adesset, aut Demosthenes; vel quomodo hoc affecti essent: reverà enim magnum est certamen, tale constituere nostrorum scriptorum tribunal theatrumque, et apud tantos heroas, iudicesque *simul* et testes, in ratione scriptorum reddendâ exerceri. majus autem his incitamentum *est*, si addideris, quomodo de me, qui haec scripserim, judicabit omne sequens saeculum? si quis autem ipso scribendi tempore vereatur, ne non pronunciet aliquid, quod suae vitae temporique superfit, necesse est ut etiam ea, quae illius mente concipiuntur, imperfecta et caeca quasi abortum patiantur, omnino non perducta ad tempus famae apud posteros *vigentis*.

15. Praeterea, juvenis, Sublimitatis, et magnitudinis, et vis actuosae maxime effectrices sunt etiam Visiones (vel Imagines); quippe sic nonnulli appellant ipsas imaginum fictiones: vocatur enim generaliter Visio, quidvis mente conceptum orationem generans, quomodocunque adsit; jam vero in his nomen valuit, cum ea, quae dicis, divino quodam furore et Affectu cernere videaris, eaque ob oculos audientium ponas. quod vero aliud quiddam velit rhetorum Visio, et aliud ille poetarum, non potest te latere; neque quod Visionis in poësi finis sit terror, ejus autem in oratio-

nibus solutis evidentia; utraeque res tamen hoc quaerant, nempe commotionem animi.

*O mater, obsecro te, ne contra me excites
Sanguinoculas et anguicomas virgines;
Ipsae enim, ipsae prope me insiliunt.*
et,

Hei mihi! interficiet me: quo fugiam?

Hic poëta ipse vidit furias; et id, quod imaginatus est, coëgit auditores quoque propemodum videre. est igitur quidem Euripides imprimis studiosus tragicè exprimendi duos hos Affectus, furoresque et amores, et in his *Affectibus* (ut nescio an in ullis aliis) felicissimus: veruntamen non inaudax est ad alias quoque Visiones aggrediendas: sane cum minime naturâ Sublimi esset, tamen ipse suam naturam coëgit in multis locis tragicam et erectam fieri, et ubique in sublimibus (ut dicit Poëta ille)

Caudâ et latera et lumbos utrinque

Ferit, seque ipse concitat ad pugnandum.

Phaëthonti igitur Sol cum tradidisset habenas, apud illum sic dicit,

Age verò, neque Libycum aërem ingressus;

Temperiem enim humidam non habens, tuum currum

Deorsum transmittet.

Deinde postea,

I verò ad septem Pleiadas tenens cursum:

Tot cum audiisset, deinde corripuit habenas;

Quatensque scuticâ latus equarum alatarum, cum curribus

Dimisit eas; illae autem volabant ad aetheris convexa:

Pater vero ponè tergum equi astrici conscendens

Equitavit, admonens filium, Illac age,

Hâc verte currum, et hâc &c.

Annon possis dicere, animum scribentis simul cum Phaëthonte conscendere currum, et in eodem versatum periculo unâ cum equis volare? neque enim, nisi ferretur cursu aequali factis illis coelestibus, talia unquam imaginari potu-

isset. Similia sunt etiam illa, quae apud ipsum de Cassandra dicuntur,

Sed, O Troës pugnis equestribus gaudentes &c.

Et cum Æschylus audax sit in concipiendis Visionibus maxime heroïcis, (ut apud ipsum *Tragoedia vocata septem ad Thebas* dicit

Viri septem, bellicosi agminum ductores,

Taurum maclantes super nigro scuto,

Tangentesque manibus taurinum sanguinem,

Martemque, Bellonam, et sanguine gaudentem Metum

Jurârunt &c.

in suam ipsorum mortem invicem sine ulla sui miseratione conjurati), nonnunquam vero afferat sensus rudes, et quasi impexos parumque subactos, tamen se ipse Euripides prae aemulatione cogit ad illa ipsa propius accedere pericula. et apud Æschylum palatia Lycurgi, cum appareat Bacchus, mirabiliter sacro furore commoventur,

Numine afflatur jam domus, bacchatur tectum:

Euripides autem alio modo hoc idem suavius reddens expressit,

Totus autem simul bacchatus est mons.

Sublimi autem modo etiam Sophocles de Oedipo moriente seque cum prodigiosâ tempestate sepeliente imagines concepit; et (cum discederent Graeci) de Achille apparente super tumulo iis, qui reditum parabant. quod quidem visum nescio an quis evidentius, quam Simonides, repraesentaverit: sed omnia exempla Visionum apponere, difficile est. veruntamen ea, quae sunt apud poëtas, habent excessum fabulosiorem, ut dixi, et ubique id, quod credibile est, superantem: quod vero ad rhetoricam Visionem attinet, id semper pulcherrimum est, quod ex re et veritate ductum est. Sublimesque transitiones in Rhetoribus sunt etiam alienae, cum forma orationis sit poëtica et fabulosa, et incidat in omne id quod impossibile est: ut jam etiam illi, qui Sublimes (si Diis placet) apud nos rhetores sunt, eodem more, quo tragœdi, vident furias: et ne hoc illi magnanimi scilicet possunt discere, quod, cum dicit Orestes,

Dimitte me, tu quae es una mearum Furiarum:

Medium me ulnis amplecteris, ut jacias in tartarum,
 imaginatur haec, quia insanit. quid igitur rhetorica Visio
 potest *facere?* orationibus quidem etiam multa forsitan *po-*
test alia afferre, quae in se vim contentionis et Affectus ha-
 bent: sane immixta argumentationibus negotialibus non
 tantum persuadet auditori, sed etiam dominatur. ‘ et sane
 ‘ si quis (dicit *Demosthenes*) derepente clamorem ante tri-
 bunalia magnum audiat; deinde nunciet aliquis apertum
 ‘ esse carcerem, vinctosque fugere; nemo, sive senex sive ju-
 ‘ venis, tam negligens est ut non auxilium, quantum po-
 ‘ terit, ferat: si quis vero superveniens dicat, quod qui illos
 ‘ emisit, hic est, statim, ne impetrata *pro se* dicendi venia,
 ‘ periret.’ ut mehercule etiam Hyperides accusatus, quod
 servos post cladem *acceptam* liberos esse decreverit, ‘ hanc
 ‘ rogationem (dixit) non rhetor tulit, sed Chaeronensis
 ‘ pugna:’ simul enim cum argumentatione negotiali rhe-
 tor Visionem effecit; quare et persuasionis terminum trans-
 ivit *illâ* circumstantiâ *ex re ductâ*. naturaliter autem quo-
 dammodo in omnibus hujusmodi rebus semper audimus *et*
attendimus ad id, quod melius est: unde ab eo, quod demon-
 strativum est, abducimur ad id, quod Visione nos commo-
 vet; in quo occultatur magna luce circumdata pars illa,
 quae negotialis est. et hoc non praeter rationem patimur;
 nam, cum duae res collocatae sunt in unum, semper melior
 vim alterius ad se trahit.

Haec sufficient *dicta* de Sublimibus, quae ad sensus atti-
 nent, et quae *vel* ab animi Magnitudine, *vel praecipuarum*
circumstantiarum Delectu et Congerie, vel Incremento, vel
Imitatione, vel Visione nascuntur.

16. Illic porrò etiam de Figuris in ordine assignatus est
 locus; etenim hae, si adhibeantur eo quo debent modo,
 possunt esse (ut dixi) minime vulgaris pars Sublimitatis:
 veruntamen, quoniam omnes eas accurate in praesens trac-
 tare multi laboris esset, seu potius infiniti, ex his paucas,
 quae Sublimitatem efficiunt, confirmandi id quod à nobis po-
 situm est causâ percurreremus. probationem *Demosthenes*

affert de iis, quae à se in administratione urbis gesta erant: Quinam autem esset naturalis ejus probationis usus? nempe hic, ' non malè fecistis, O vos, qui certamen iniistis pro libertate Graecorum; habetis autem domestica hujus exempli; neque enim male fecerunt illi, qui ad Marathona depugnarunt, neque qui ad Salamina, neque qui ad Plataeas.' sed, quum (velut numine repente afflatus et quasi Phoebus percitus) jusjurandum illud per propugnatores Graecorum edidit, ' non male fecistis; non, juro per eos, qui in Marathone antea periclitati sunt,' videtur hanc unam jurisjurandi figuram, quam hic Apostrophem appello, majores suos Deos effecisse, (docendo, quod oporteat per eos, qui sic e vita excefferint, tanquam per Deos jurare); iudicibus autem animi magnitudinem eorum, qui illic olim periculum subierant, insinuasse; et probationis naturam convertisse in eximiam Sublimitatem et affectum et in eam fidem, quae merito tribuenda esset novi excellentisque generis juramenti; simulque infudisse in animos audientium opinionem quandam medicam et dolores propulsantem; ut illi elati laudibus docerentur non minores animos habere ob pugnam cum Philippo commissam, quam ob victorias Marathone et Salamini reportatas: quibus omnibus auditores vi hujus Figuræ secum abripiens incessit. dicunt quidem semen hujus juramenti inventum esse apud Eupolidem,

Non enim, juro per meam ad Marathona pugnam,

Gaudens aliquis eorum meum cor dolore afficiet.

At non quovis aliquem jurare modo, magnum est: sed ubi, et quomodo, et quo tempore, et cujus rei causa juremus, considerandum est. illic autem nihil aliud est quam merum juramentum, idque ad Athenienses factum, cum adhuc prospere res suas agerent, et consolatione non indigerent; porro Poëta juravit, non homines immortalitate donando, ut audientibus infereret rationem dignam illorum virtute; sed ab iis, qui antea periclitati erant, male delapsus est ad rem inaniam, nempe ad pugnam: apud Demosthenem vero rem habuit cum victis juramentum, ut Chaeroneia non amplius videretur Atheniensibus fuisse infortunium, et hoc (ut dixi)

eodem tempore probatio est *illos* nihil male fecisse, exemplum, juramenti fides, laudatio, cohortatio. et quoniam Rhetori *in animo* occurrebat *hoc*, 'tu qui Remp. administrasti loqueris de clade, deinde juras per victorias;' propterea in iis, quae sequuntur, ad normam explorat, et per tutum iter verba quoque ducit, docens necesse esse etiam in ipsis furoribus, sobrium se praestare; 'per illos (inquit) ex majoribus *nostris*, qui antea periclitati sunt in Marathone, et illos qui ad Salamina et ad Artemisium navali proelio dimicârunt, et illos qui ad Plataeas acie steterunt instructa:' nusquam dixit 'qui vicerunt,' sed omnino quasi furto removit eventus nomen, quia fortunatus fuit, iisque rebus, quae ad Chaeroneam *gestae sunt*, contrarius: quare et auditorem praeveniens statim subjicit, 'quos omnes (inquit) publice sepeliit civitas, Æschine, non eos solos, qui feliciter rem gesserint.'

17. Non autem decet hoc in loco, charissime, praetermittere unum quoddam ex iis, quae a nobis observata sunt, (erit vero brevissimum): *nempe*, quod figurae naturâ quodammodo auxilium ferunt Sublimitati, rursusque mirifice accipiunt ab illa. Sed ubi et quâ *hoc fit*, exponam. omnia per Figuras tractare, imprimis est res suspiciosa, et quae adducit opinionem insidiarum, doli, fraudis: idque cum oratio habetur coram Judice, ex cujus arbitrio causa pendet, (praesertim vero coram Tyrannis, Regibus, Imperatoribus summâ potestate utentibus); indignatur enim statim, si, velut puer insipiens, ab artifice Rhetore Figuris decipiatur: putansque ratiocinationem falsam esse contemptum sui, nonnunquam omnino efferus est, et, si contineat iram, *tamen*, quo minus verbis persuadeatur, totum se opponit: quare et tunc Figura optima videtur, cum eam ipsam non appareat Figuram esse. Sublimitas igitur et Affectus contra suspicionem, quae ex Figurarum usu veniat, remedium et admirabile quoddam auxilium est: et artificium *illud* omnia vafrè agendi *per Figuras*, cum adhibitum fuerit iis, quae pulchra et Sublimia sunt, deinceps latuit, omnemque suspicionem evitavit. Idoneum autem argumentum *hujus rei* est id quod antea ci-

tavimus, 'juro per eos, qui in Marathone,' &c. quomodo enim rhetor hîc figuram celavit? manifestum est, quod *hoc ipsâ luce fecit*: ferè enim, quemadmodum lumina debilia obscurantur undique Sole illustrata, ita sublimitas ubique circumfusa abscondit Rhetoricae artificia: et non diversum forte ab hoc quiddam in pictura evenit: nam cum umbra et lux, coloribus depictae, in eadem tabellae planitie parallelae jaceant, tamen lux prius oculos ferit, neque solum eminere, sed et multo propius esse videtur. quare etiam Affectus et Sublimitates scriptorum, cum animis nostris jaceant propinquiores tum ob naturalem quandam cognationem tum ob *suum* splendorem, semper ante conspiciuntur quam Figurae, artificiumque istarum *Figurarum* obumbrant et quasi occultum asservant.

18. Quid vero de illis dicemus, *nempe* de Interrogationibus et Percontationibus? annon his *Figurarum* conformationibus *idem ille Rhetor Demosthenes* laborat efficere ea, quae dicit, multo magis actiosa et magnifica? 'num vultis' (inquit), dic mihi, *quisquis es*, circum cursitantes alii alios 'percontari, Diciturne aliquid novi? quid enim potest esse' magis novum quàm vir Macedo bello aggrediens Graeciam? Mortuusne est Philippus? non per Jovem, sed aegrotat: quid autem vestrâ interest? si enim moriatur ille, brevi vos alium Philippum *vobis* facietis.' et rursus dicit, 'navigemus in Macedoniam: sed quo appellemus? roget aliquis: bellum ipsum inveniet ea, quae debilia sunt in rebus Philippi.' esset autem haec res, si simpliciter diceretur, omnino abjectior *quam decuit*: nunc autem concitata vis velocitasque Interrogationis et responsionis, et ille sibiipsum velut alteri *objicienti* occurrendi modus, Figurae ope non solum Sublimius fecit id quod dictum est, sed et credibilius; Pathetica enim tunc magis commovent, cum ea videatur non elaborare ipse Orator, sed generare Occasio: ad se autem *directa* Interrogatio et *facta* Responsio imitatur Affectum ex occasione natum. fere enim, quemadmodum illi, qui ab aliis *quid* Interrogati sunt, subito se exacuentes, ei, quod dicitur, concitate atque ex ipsâ veritate respondent;

sic Figura Interrogationis et Responsionis auditorem, ut ei videatur unumquodque eorum, quae meditata sunt, extempore concipi dicique, adducendo etiam fallit *eum*. porro (nam hoc Herodoti creditum est unum esse ex maxime Sublimibus), si sic * * * * *

19. * * * * * ea, quae dicuntur, non ligata proveniunt, et quasi profunduntur, fere praevenientia etiam ipsum dicentem: ‘et confligentes clypeos (dicit Xenophon) ‘impellebantur, pugnabant, caedebant, moriebantur:’ et illa Eurylochi apud Homerum,

Ivimus, ut jussisti, per sylvas, inclyte Ulysse,

Vidimus in vallibus extructas aedes pulchras..

Haec enim, ab se invicem abscissa et nihilominus accelerata, exhibent repraesentationem efficaciae *cujusdam* eodem tempore et nonnihil impedientis *cursum orationis*, et tamen ordinantis. talia Poëta ille protulit per Dissoluta.

20. Summopere autem Figurarum quoque in unum Coacervatio solet commovere: quando duae vel tres, quasi per munerum societatem commixtae, sibi invicem robur, suadellam, pulchritudinem conferunt. qualia sunt et illa in Midiam Dissoluta, permixta simul cum Repetitionibus et cum *eâ Figurâ*, quae vocatur sub oculos Subjectio. ‘multa enim ‘possit facere is, qui *aliquem* verberat, (ex quibus nonnulla ‘ille, qui patitur, ne referre quidem alii potest) gestu, vultu, voce.’ Deinde, ut oratio non in iisdem rebus incedere perseveret, (in perseverantiâ enim est quies, in ordinis vero defectu inest Affectus, quoniam impetus animi et commotio est), statim ad alia transiliit Dissoluta, et ad *alias* Repetitiones, ‘gestu, vultu, voce; quum ut insultans, quum ut ‘inimicus, quum pugno, cum in malam.’ nihil aliud hic efficit Rhetor, quam is qui verberat: sc. mentes judicum repetito impetu percutit. deinde hinc, procellarum instar, rursus aliam *judicibus* faciens aggressionem, ‘quum pugno, ‘cum in malam (inquit): haec perturbant, haec extra se ‘rapiunt homines non assuetos injurias pati: nemo est, qui ‘haec referens potest acerbitalatem eorum ob oculos ponere.’ ergo naturam Repetitionum et Dissolutorum ubique perpe-

tuâ variatione custodit: sic apud illum etiam ordo confusum quid, rursusque ordinis defectus certum quendam in se continet ordinem.

21. Age igitur, adde *his* copulas, si vis, ut faciunt Iſocratis imitatores, ‘et ne hoc quidem oportet omittere, quod multa possit facere is qui verberat &c. primum quidem gestu, deinde vultu, postremò autem ipsâ voce,’ et senties (sic in iis, quae sequuntur, addendo) id, quod Affectus in se habet concitatum et asperum, si copulis ita complanes ut laeve sit, aculeo carens subsidere, et statim extinguì. ut enim, si quis colligaverit corpora currentium, abstulit impetum eorum; sic etiam Affectus a copulis aliisque additamentis impeditus indignatur; prohibet enim, quo minus libere currat *Affectus*, et velut e machinâ quâdam contorqueatur.

22. Statuendum est verò Hyperbata ejusdem esse speciei: sunt autem *Hyperbata* ordo verborum vel sensuum ex eo, quo naturâ res se sequuntur, mutatus, certissimusque velut character Affectus actiuosi. ut enim illi, qui revera irascuntur, vel timent, vel indignantur, vel qui prae invidiâ aliove quodam *affectu* (multi enim et infiniti sunt affectus, et eorum numerum nemo potest recensere) ubique incurfantes, alia proponentes saepe ad alia transiliunt, quaedam in medio contra rationem ponentes; deinde rursus ad prima quasi circulo revertentes, et omnino animi impetu (velut vento instabili) huc et illuc subitâ mutatione in alium *locum* trahentes verba et sensus, ordinem ex naturali serie quomodocunque in plurimos flexus immutant: sic apud optimos scriptores vi Hyperbatorum imitatio *eos* ducit ad ea, quae sunt Naturae opera; (tunc enim Ars perfecta est, cum videatur esse Natura; e contrario verò Natura *tunc* voti compos est, cum latentem in se Artem contineat): ut dicit apud Herodotum Dionysius Phocaënsis. ‘in acie enim novaculae res sunt nobis, Iones, ut liberi simus, aut servi, iique quasi fugitivi. nunc igitur, vos si quidem velitis labores suscipere, in praesens vobis labor erit; sed poteritis hostes superare.’ ordo hîc erat. ‘O Iones, nunc tempus est la-

‘borum vobis suscipiendorum; in acie enim novaculae res sunt nobis:’ ille autem hoc, ‘O Iones,’ *ex suo loco* in alium transtulit: initium igitur fecit statim metu incutiendo, ut qui omnino non compellârit auditores propter imminentem timorem: deinde etiam ordinem sensuum evertit; antea enim, quam dicit oportere eos laborare (hoc enim est id ad quod *eos* hortatur), coram reddit rationem, ob quam laborare necesse est, dicens, ‘in acie novaculae res nobis sunt:’ ita ut videatur dicere non meditata, sed ea, quae ipsa rerum necessitas expressit. praeterea Thucydides peritissimus est in iis, quae omnino unita sunt naturâ et non divisibilia, tamen a se divellendis vi Hyperbatorum: Demosthenes autem non adeo nimis creber est ac ille: omnium vero in hoc genere Figurarum abundantissimus ad satietatem usque: et speciem multae vehementiae atque etiam mehercule extempore dicendi, verba ex suis locis transferendo, prae se fert; secumque praeterea trahit Auditores in periculum, quod ex longioribus Hyperbatis *oritur*. saepe enim suspensâ sententia, quam inchoaverat dicere; et interim (tanquam in ordinem alieni generis et dissimilem) alia aliis in medio et extrinsecus *arcessita* ingerens; incutiens item auditori metum, ac si oratio omnino aberrâisset; cogensque *eum* prae sollicitudine simul periclitari cum dicente; deinde inopinatò longo post tempore id, quod jam diu desiderabatur, feliciter ad finem perducens, multo magis *eum* audaci illâ et periculosâ utendi Hyperbatis viâ percellit. sed omittantur exempla propter *eorum* multitudinem.

23. Illa quidem, quae appellantur Polyptota, *sive varie desinentia*, Coacervationes, et Commutationes, et Gradationes, omnino (uti nosti) contentioni inserviunt, et efficiunt ornatum, omnisque generis Sublimitatem et affectum. quid vero? mutationes Casuum, Temporum, Personarum, Numerorum, Generum quomodo exornant elevantque Elocutionem?

Dico sane ex iis *Figuris*, quae ad numeros attinent, non solas has ornatum *orationi* afferre, quae, cum sint quoad for-

mas earum Singularis numeri, potestate, si contempleris, Plurales deprehenduntur.

——— *Statim (inquit) populus infinitus*

Ruebant, et in litoribus stantes insonabant.

Sed illae, quae Plurales sunt, potius observatu dignae sunt, quia aliquando Pluralia cadunt magis magnifica, et specie grandia prae ipsâ multitudine numeri: talia sunt apud Sophoclem ea, quae in fabulâ Oedipi dicuntur,

——— *O nuptiae, nuptiae!*

Genuistis nos, et, cum genuistis, rursus

Reddidistis idem semen, et ostendistis

Patres, Fratres, Filios, sanguinem cognatum,

Sponsas, uxores, matresque, et quaecunque

Foedissima inter mortales opera fiunt.

Omnia enim haec sunt unum nomen, hinc Oedipus, ex altera autem parte Jocasta. sed tamen numerus, diffusus in Pluralia, multiplicavit etiam infortunia; et, ut illa, sic augetur hoc,

Exierunt Hectorisque et Sarpedones.

Item illud Platonis (quod et alibi adduximus) de Atheniensibus, ‘neque enim Pelopes, neque Cadmi, neque Aegyptii et Danai, neque alii multi origine Barbari una nobiscum habitant; sed nos ipsi Hellenes, non cum Barbaris commixti, habitamus,’ et ea quae sequuntur; naturaliter enim audientibus videntur res esse magis Sublimes, cum nomina sic gregatim accumuluntur. at oportet non hoc facere in aliis, quam in iis, quorum subiecta materia recipit incrementum, vel multitudinem, vel hyperbolen, vel affectum, unum quiddam ex his, vel plura: quoniam tintinnabula ubi vis suspendi, valde sophistam sapit.

24. Sed et contra illa, quae ex Pluralibus in Singularia colliguntur, habent nonnunquam speciem maximam Sublimitatis. ‘deinde omnis Peloponnesus in factiones discescit,’ inquit: ‘et quum Phrynichus fabulam dictam Miletii excidium docuisset, effusum est in lacrymas Theatrum:’ conversio enim numeri ex iis, quae in plura divisa sunt, ad ea, quae unitate conjuncta sunt, quasi corporis molem prae

se magis fert. in utrisque vero causam ornatus eandem esse opinor: namque ubi vocabula sunt Singularia, ea Pluralia facere, ejus est, qui praeter expectationem afficitur; et ubi *vocabula sunt* Pluralia, collectio plurium in unum aliquid sonorum est, propter commutationem rerum in contrarium, res inopinata.

25. Quando sane ea, quae temporibus praeterita sunt, inducas quasi quae *nunc* fiant et adsint, orationem facies non jam narrationem, sed rem veritatem ipsam ob oculos ponentem. ‘ cum cecidisset quidam (inquit Xenophon) subter equum Cyri et proculcaretur, ferit equi ventrem gladio; ille autem aegrè ferens excutit Cyrum, hic verò decidit.’ talis in plerisque est Thucydides.

26. Rem quoque ipsam ob oculos ponit Personarum commutatio, et saepissime facit, ut auditor videatur in mediis periculis versari:

Diceres illos indefatigatos et indomitos sibi invicem

Occurrere in pugna; adeò concitatè pugnabant.

Et Aratus,

Ne in illo mense circumluare mari.

Sic etiam Herodotus: ‘ ab urbe verò Elephantinâ sursum navigabis, et deinde venies ad campum planum:— transiens autem hunc locum, iterum aliud navigium conscendens biduum navigabis, et postea venies ad magnam urbem, cui nomen est Meroë.’ vides, amice, quomodo *velut manu*prehendens animum tuum per loca ducit, faciens te videre ea quae audis: omnia autem hujusmodi, quae in ipsas incumbunt personas, faciunt auditorem iis ipsis rebus, quae aguntur, interesse. et, ubi loqueris velut non ad omnes, sed velut ad unum quendam,

Tydides verò inter quos esset, non potuisses cognoscere, commotioremque ipsum simul, et attentio-rem, plenumque re, quae cum contentione agitur, effeceris, quippe qui excitetur iis, quae ad ipsum factae sunt, allocutionibus.

27. Praeterea est ubi de *quâdam* persona narrans scriptor, repente abreptus in eandem illam personam se conver-

tit: et hujusmodi species *Figurarum* est eruptio quaedam irruentis Affectus,

*Hector verò Trojanos hortabatur, alta voce clamans,
Ut in naves irruerent, omitterentque spolia sanguinolenta:*

Quem autem ego seorsim à navibus lubenter manentem animadvertero,

Ibi ei mortem inferam. —————

Ergo narrationem, quippe quae illum decuit, Poëta sibi sumpsit, abruptam vero comminationem, nihil ante significans, subito tribuit fervori Ducis. frigida enim esset *comminatio*, si interposuisset ille, ‘dixit autem talia, et talia Hector:’ nunc vero praevenit ipsum celeriter transeuntem transitus orationis. quare et oportet uti hanc Figurâ tunc, cum brevitatis temporis non permittat scriptori cunctari, sed eum statim cogat transire a personis *aliis* ad *alias* personas. ut etiam apud Hecataeum, ‘Ceyx autem, haec moleste ferens, protinus jussit, ut Heraclidae, posterique, emigrarent: neque enim Nobis possum opem ferre: ut igitur non ipsique pareatis, et mihi damnum inferatis, ad aliam quendam populum abite.’ Demosthenes quidem alio quodam modo *in oratione* de Aristogitone plenam affectu reddidit hanc plurium personarum inductionem, celeremque *ab aliis ad alias* commutationem. ‘et nemo vestrum (inquit) invenietur irâ vel indignatione motus ob ea, quae impurus iste et impudens vi facit? qui (O omnium impurissime), cum praeccludatur tibi licentia non cancellis, neque januis, quas res fortè aliquis etiam aperire possit’ &c. in sententiâ nondum absolutâ subito mutans, unamque dictionem, irae impetu, tantum non in duas personas distrahens, ‘qui (O impurissime;’ deinde, cum sermonem, quo jam Aristogitonem allocutus fuerat, *ab illo* avertisset, *illumque* reliquisse videretur, tamen *ad illum* vi Affectus multo magis orationem convertit: non aliter quam Penelope, quae dicit,

Praeco, cur te praemisferunt Proci inclyti?

An ut diceret ancillis Ulyssis divini

Ut ab operibus suis cessarent, ipsis autem convivium appararent?

Utinam illi, quos vellem non nuptias ambiisse, alienaque in domo versatos fuisse,

Ultimo et postremo nunc hic coenent:

Qui simul congregati victum consumitis multum,

Bona Telemachi prudentis; neque unquam ex patribus

Vestris, qui ante vos erant, audistis, pueri cum essetis,

Qualis Ulysses fuerit.

28. Et sanè, sit necne Periphrasis effectrix Sublimitatis, nemo (opinor) potest dubitare. ut enim in Musicà illi, quos Paraphonos vocant, faciunt principem sonum dulciorum; sic Periphrasis saepe concinit cum proprietate verborum, et ad ornatum faciendum plurimum cum eà conspirat: praesertim si habeat aliquid non inflatum et absonum, sed suaviter attemperatum. potest autem hoc exemplo confirmare etiam Plato in initio Concionis Funebris: ‘revera hi à nobis habent ea, quae ipsis debita sunt, quibus potiti iter fato destinatum proficiscuntur: deducti publicè quidam à civitate, privatim vero unusquisque a suis necessariis.’ ergo mortem vocat ‘iter fato destinatum,’ et consequi ea quae justa sunt, vocat ‘deductionem quandam publicam factam à patriâ.’ num moderatè his extulit sensum? cui assumens nudam elocutionem, modulatus est eam; suavitate, quasi harmoniâ quâdam, ductâ ex Periphrasi eam circumfundens. et Xenophon inquit, ‘labores vero putatis duces ad jucunde vivendum: animos autem vestros instruxistis possessione omnium pulcherrimâ et bellatoribus aptissimâ; quippe qui laude magis, quam omnibus aliis rebus, gaudentis.’ vice ‘vultis laborare,’ dicendo, ‘labores putatis duces ad jucunde vivendum,’ aliaque similiter dilatando, inclusit in laudatione sua magnificum quendam sensum: et inimitabile est illud Herodoti, ‘iis vero Scythis, qui spoliaverunt templum, Dea immisit femineum morbum.’

29. Periphrasis sanè res est periculo magis obnoxia, quam aliae Figurae, nisi moderate ab aliquo usurpetur: statim enim id, quod imbecille est, languet, et inane quiddam

redolens et pinguiſſimum. unde et Platonem (multus enim ſemper eſt in Figurâ *utendâ*, et in quibuſdam *locis* inopportune *multis*) derident *quidam* dicentem in Legibus, quod ‘oportet permittere neque argenteas opes, neque aureas in urbe ſedes ſuas locantes habitare :’ adeo ut, ‘ſi oves et boves (dicit aliquis) vetuiſſet poſſidere, conſtet eum dicturum fuiſſe ovinas et bovinas opes.’ ſed enim ſatis de uſu Figurarum ad Sublimia *facienda* per digreſſionem haec dicta ſint, Terentiane chariſſime: omnia enim haec perficiunt ſcripta pleniora affectibus et commota: affectus autem tantum particeps eſt Sublimitatis, quantum morata oratio jucunditatis.

30. Quoniam ſenſus orationis et dictio plerumque a ſe invicem explicantur, agedum, ſi adhuc ſuperſint quaedam illius ipſius partis, quae ad dictionem attinet, ea conſideremus. *vereor, ne ſupervacaneum ſit iis, qui id ſciunt, dicere;* quod delectus quidem propriorum et illuſtrium ſimul verborum mirificè ducit et permulcet auditores: quodque *hujusmodi delectus* omnibus Rhetoribus et proſaïcis ſcriptoribus ſummum eſt ſtudium, quippe qui facit, ut per ſe innascentur ſcriptis, velut imaginibus pulcherrimis, Sublimitas ſimul, ornatus, antiquitatis color, pondus, vis, robur, aliaque adhuc ſi quae ſint; et qui velut inferit rebus animam quandam voce utentem, vereor (*inquam*), ne ſit etiam ſuperfluum iis, qui id ſciunt, *haec* exponere: ſplendida enim verba ſunt revera lux propria mentis.

Factus quidem illorum non eſt ubique utilis; quoniam res parvas veſtire magnis et nobilibus verbis, idem poſſit videri, ac ſi quis praegrandem perſonam tragicam infanti puero imponat. ſed in Poëſi quidem et * * * *

31. * * maxime vulgare, et *tamen* naturale eſt illud Anacreontis: ‘non amplius ad Thraciam me adverto.’ eodem modo etiam laudabile illud Theopompi videtur mihi ſignificantiffimè ſe habere, propterea quod *vocabulum rei* bene reſpondet: quod tamen Cecilius, nescio cur, criminatur. ‘cum Philippus, inquit, valeret res neceſſitate cogente devorare.’ eſt quidem verbum vulgare nonnunquam *verbo*

ornato multo significantius; illico enim ex communi vitâ cognoscitur, et id, quod usitatum est, *eo* est jam credibilius: ergo illud 'necessitate cogente res devorare' significantissime usurpatur de illo, qui foeda et sordida patienter jucundeque ambitionis causâ perfert. sic etiam se habent illa Herodoti: 'Cleomenes, inquit, insanus factus suam carnem ense minutim dissecuit, donec se totum rescindendo periit.' et 'Pythes eo usque in navi pugnavit, donec totus in frustra quurnis concisus est.' haec enim prope accedunt ad *sermonem* vulgarem, sed non vulgaria sunt significatione.

32. Quod ad multitudinem etiam Metaphorarum attinet, Cecilius quidem videtur assentiri iis, qui docent duas *tantum*, vel ad summum tres una ponendas esse: Demosthenes enim norma est etiam hujusmodi *rerum*; tempusque iis utendi est, ubi affectus torrentis inflar volvuntur, et secum rapiunt multitudinem earum, tanquam hic necessarium. 'homines, (inquit) impuri, et pestiferi, et adulatores, qui foedè lacerârunt suas unusquisque patrias, qui libertatem *suam* propinârunt prius Philippo, nunc vero Alexandro; qui metiuntur felicitatem ventre, iisque, quae foedissima sunt; quique everterunt libertatem et *conditionem* nullum dominum habendi, quae res prioribus Graecis fines normaeque erant bonorum.' hic multitudine Metaphorarum ira Rhetoris in proditores proruit. quare Aristoteles et Theophrastus dicunt haec esse quaedam lenimenta audacium Metaphorarum, scilicet, 'ut ita loquar,' et, 'quasi,' et, 'si hoc modo loqui liceat,' et, 'si oportet audacius dicere:' correctio enim, inquiunt, audacibus medetur. ego vero etiam haec probo, tamen dico (id quod dixi etiam de figuris) tempestive adhibitos vehementesque affectus, et egregiam Sublimitatem esse propria quaedam remedia multitudinis audaciaeque Metaphorarum: quia iis naturale est impetus *sui* vehementia omnia alia secum abripere et propellere, potius vero exigere audacia tanquam omnino necessaria; neque permittunt, ut auditori otium sit ad multitudinem Metaphorarum reprehendendam, propterea quod eodem, quo is qui dicit, sacro furore afflatur, atqui in *commu-*

nium locorum tractationibus et in descriptionibus nihil ali-
 ud tam significans est, quam frequentes sibi que instantes tro-
 pi: quibus et apud Xenophontem anatome humani corpo-
 ris magnifico more depingitur, et adhuc magis divino more
 apud Platonem: ' caput ejus dicit *Plato* esse arcem; collum
 ' vero inter *hoc* et pectus medium, *quasi* Isthmum, aedifica-
 ' tum esse; dicitque vertebrae ei suppositas esse velut cardi-
 ' nes; et voluptatem hominibus esse escam malorum, lin-
 ' guamque saporis indicem; cor vero esse nodum venarum
 ' fontemque sanguinis vehementi impetu circumfluentis,
 ' quod in bene custoditâ statione collocatum est: et meatuum
 ' transitus appellat angiportus: dicitque, quod *Dii* molien-
 ' tes auxilium subsultationi cordis, (*quae fit*, dum expectan-
 ' tur mala, ira que concitatur, postquam excanduit), *corpori*
 ' pulmonem inseruerunt mollem et exanguem, et *quasi* spon-
 ' giarum foramina intus habentem, quale est malagma; ut
 ' *cor*, cum ira in eo ferveat, in id quod cedit subsultans non
 ' laedatur: et sedem cupiditatum appellavit quasi conclave
 ' feminarum, sedem vero irae quasi conclave virorum; et lie-
 ' nem culinam eorum, quae intus sunt, unde, cum adimplea-
 ' tur purgamentis, magnus et molliter tumidus augetur: post
 ' haec autem, inquit, *Dii* carnibus omnia texerunt, praepo-
 ' nentes *iis* carnem, velut fascias, *ut fit* munimentum con-
 ' tra ea, quae extra sunt: sanguinem vero appellavit pabu-
 ' lum carni: alimentique causâ, inquit, *Dii* rivulos per
 ' corpus duxerunt, canales *ibi* tanquam in hortis secantes,
 ' ut ex flumine quodam perenni, cum sit meatus corporis
 ' angustus, latices venarum fluant: cum vero mors appro-
 ' pinquet, dicit solvi animae, non secus ac navis, rudentes,
 ' eamque liberam dimitti.' eadem et similia innumera sunt
 in iis, quae sequuntur: haec vero sufficiunt ostendentia, quod
 naturâ grandes sunt tropicae *distiones*, et quod Metapho-
 rae Sublimitatem efficiunt, quodque illi loci, qui affectus et
 narrationes *in se* habent, ut plurimum iis gaudent. Jam
 apparet (etiam si ego de hoc taceo) usum Troporum, quem-
 admodum alia omnia pulchra in orationibus, semper solere
 provehere *scriptores* ad id, quod nimis est, in his enim eti-

am Platonem *homines* non minime reprehendunt, quippe qui saepe, veluti quâdam bacchatione verborum abripitur in immodicas durasque Metaphoras, et in Allegoricum tumorem. ‘annon (inquit) facile intelligi potest, civitatem temperatam esse oportere instar poculi? in quo vinum, *Deus ille* furens, infusum fervet; castigatum vero ab alio Deo, qui sobrius est, pulchramque iniens *cum eo* societatem, bonum moderatumque potum exhibet:’ appellare enim, inquit, aquam ‘sobrium Deum,’ et commixtionem ‘castigationem,’ est poëtae cujusdam revera non sobrii: hujusmodi tamen defectibus *Platonis* Cecilius *quasi* manum injiciens, hoc in suis de *Lyfiâ* commentariis ausus est declarare, nempe, *Lyfiam* omnino meliorem esse *scriptorem* Platone, duobus usus affectibus judicio carentibus; amans enim *Lyfiam*, quantum nec ipse se, tamen omnino magis odio habet *Platonem*, quam amat *Lyfiam*. sed hic *vir* prae contentionis studio *hoc declaravit*; neque ea, quae ponit, sunt concessa, quemadmodum putavit: praefert enim illum *Rhetorem* Platoni, ac si ille vitio careret, purusque esset scriptor, hic autem saepius in vitium incideret: hoc vero non, imo ne pene, hujusmodi fuit.

33. Age dum, sumamus aliquem scriptorem reverà purum et inculpatum: nonne operae pretium est de hoc ipso in genere quaerere, utrum praestantior in poëmatibus et *solutis* scriptis sit Sublimitas inter quaedam, quae male se habent; an id quidem, quod mediocre est in iis, quae recte se habent, sanum vero omnino et vitio carens? et praeterea hercule, utrum plures virtutes in scriptis, an majores jure primas ferant? hae enim sunt propriae Sublimitatis disquisitiones, quaeque judicium omnino requirant. equidem non ignoro, valde Sublimia ingenia minime esse pura, (nam id, quod ubique accuratum est, in periculum humilitatis venit); et oportere in iis, quae sublimia sunt, velut in magnis opibus, ut sit aliquid, quod negligatur: *vide* autem, ne hoc etiam necessarium sit, humilia et mediocria ingenia, quia nunquam periculum subeant neque summa affectent, permanere plerumque vitio carentia et *aliis* tutiora; magna vero *ingenia* peri-

culis exposita esse propter eam ipsam, *quam habent*, Sublimitatem. enimvero neque illud secundum ignoro, naturaliter omnia humana *opera* ex eo, quod in iis est pejus, semper potius cognosci; memoriamque vitiorum non delendam permanere, virtutem vero celeriter excidere: ego autem, qui et ipse notavi non pauca vitia et Homeri et aliorum, quotquot sunt optimi *scriptores*, quique minimè laetor lapsibus *in dicendo*, (sed tamen qui non potius illa appello vitia voluntaria quam neglectiones ex incuria, temerè quidem et ut accidit, ab animi magnitudine inconsideratè in medium prolatas); ego, *inquam*, qui *hanc sententiã sum*, nihilo minus censeo majores virtutes (etsi non ubique sint aequales) semper potius primas tenere, si non propter *ullam* aliam rem unam, *tamen* propter ipsam Sublimitatem. quia etiam vitio caret Apollonius ille Argonauticorum scriptor, (et in Bucolicis *suis*, paucis quae sunt alterius argumenti exceptis, Theocritus est felicissimus), annon malis fuisse Homerus, quam Apollonius? quid vero? num Eratosthenes in Erigone (per omnia enim illud poëma est inculpatum) est major poëta, quam Archilochus, qui multa etiam nullum ordinem habentia praepostere trahit, eoque impetu divini spiritus, qui non facile legibus subjicitur? quid vero? in Lyricis malis esse Bacchylides, quam Pindarus? et in Tragoediã Ion Chius, quam mehercule Sophocles? quia illi quidem (*sc. Bacchylides et Ion*) vitio carent, et in florido *dicendi genere* ubique sunt elegantes: Pindarus autem et Sophocles nonnunquam omnia impetu quasi incendunt, saepe vero sine ratione extinguuntur, caduntque infelicissime; sanè nemo, qui sapit, in unum colligens *fabulas* Ionis, ex aequo *eas* aestimarit contra unam fabulam *Sophoclis*, Oedipum.

34. Si verò numero, non veritate, judicentur bene scripta, hoc modo etiam Hyperides omnino superior esset Demosthene. est enim *Hyperides* magis, quam ille, sonorus, et plures virtutes habet, et fere summo proximus est in omnibus, tanquam *aliquis* Quinquertio; adeo ut inferior est aliis certatoribus, qui primas tenent *singuli* in singulis generibus,

superior vero est iis, qui in eodem, quo ille, genere *certatores* sunt. Hyperides enim imitationi omnium Demosthenicarum virtutum (exceptâ compositione) etiam Lyfiae virtutes gratiasque copiosè adjunxit: etenim mollis est, ubi remissione opus est, neque omnia seriatim et unâ spiritus intentione (ut Demosthenes) dicit, habetque moratum *dicendi genus* cum suavitate jucundum, leniter dulcedine conditum: et innumerae sunt in illo urbanitates, nasus maxime forensis, festivitas liberalis, victrix in ironiis facilitas, joci non illepidi, et non arcessiti (quales apud illos Atticos solebant esse), sed rei inhaerentes, felixque Diasyrmus, et multa vis Comica, aculeusque cum joco scopum bene attingente, et non imitabilis (ut ita dicam) venustas in his omnibus: ad misericordiam etiam movendam naturâ aptus est maximè; item in fabulis narrandis fusus, summeque flexilis ad digrediendum cum molli *facilique* spiritu, quomodo (exempli gratiâ) illa, quae poëticè potius sunt de Latonâ dicta, orationemque funebrem, ut nescio an quivis alius, cum ostentatione composuit. Demosthenes vero in effingendis moribus *hominum infelix est*, parum fustum dicendi genus habet, minime flexilis est vel ostentationem prae se ferens, omnium denique antea dictorum plerumque est expers. ubi quidem vi conatur risu et urbanitate plenus esse, non potius risum movet, quam deridetur; quum vero velit ad festivitatem prope accedere, tunc ab eâ longius abest: si orationunculam ille (*sc. Demosthenes*) de Phryne vel de Athenogene scribendam suscepisset, multo magis Hyperidem insignem videri fecisset. sed quoniam alterius *sc. Hyperidis* virtutes, etsi multae, tamen sublimitate carent, ejusque sunt, qui (*ut in proverbio est*) corde sobrius est, et ignavae sunt, permittuntque ut auditor quietus sit; idcirco nemo Hyperidem legens commovetur: hic vero *sc. Demosthenes*, cum hinc sumpserit animi magnitudinem, virtutesque ad fastigium perductas, nempe Grandiloquentiae tonum, affectus animatos, abundantiam, versutiam, celeritatem; illinc autem (id quod huic proprium est) vehementiam, et vim *dicendi* tantam, quantam nemo consequi potest; cum haec, in-

quam, velut quaedam divinitus missa dona (neque enim fas est ea appellare humana), confertim ad se attraxerit, propterea iis virtutibus, quas habet, omnes semper vincit, et quod ad eas attinet, quas non habet, quasi tonitru fulgoreque percellit omnes omnis seculi Rhetoras; et facilius quis possit oculos suos contra fulmina immissa aperire, quam rectis oculis intueri sibi instantes ejus affectus.

35. De Platone vero alia quaedam est, ut dixi, differentia *inter eam et Lysiam*: cum enim non propter magnitudinem virtutum *solum*, sed et numerum multum inferior illo sit Lysias, hic quidem magis vitiis eum superat, quam virtutibus ab eo vincitur. quid igitur viderunt divini illi et affectantes maxime Sublimia in scriptis, negligentes vero accuratam in omnibus diligentiam? hoc inter multa alia, *nempe* quod Natura statuit Hominem esse animal neque humile neque ignobile; sed, velut in magnum quendam conventum, in vitam nos et in universum *terrarum* orbem inducens, ut essemus spectatores omnium ejus *sc. naturae* partium, et cupidissimi honoris certatores, statim nostris animis iniecit inexpugnabilem amorem omnis ejus quod semper magnum est, quodque, ut ad nos *refertur*, divinius est. quocirca ne totus mundus sufficit contemplationi agitationique humanae jaculationis *mentis*, sed cogitationes transgrediuntur saepe limites *omnis* ejus quod nos ambit: et si quis contempletur unde quaque vitam, quae in omnibus rebus magis eo abundat, quod excellens est et magnum et pulchrum, cito cognoscet quas ad res nati fuimus. inde naturâ ducti mehercule non admiramur parvos rivulos, etiam si pellucidi utilesque sint; sed Nilum, et Istrum, aut Rhenum, imo multo etiam magis Oceanum: neque admiramur hunc ignem a nobis accensum, quia puram *sine intermissione* servat lucem, magis quam coelestes *ignes*, quamvis saepe obscuratos: neque *hunc ignem* digniorem admiratione censemus quàm Crateras Aetnae, cujus fauces emittunt saxaque ex fundo et totos scopulos, et effundunt fluvios nonnunquam illius generis, et ipsius solius ignis. sed de omnibus hujusmodi rebus possumus hoc dicere; id, quod utile est, vel etiam necessarium, facile acquisitum esse, ab hominibus; ta-

men id, quod praeter expectationem videtur, semper esse admirationi.

36. Ergo de iis, qui in scriptis naturâ Sublimes sunt (in quos Sublimitas cadit non sine utilitate et commodo), oportet hîc considerare; licet hujusmodi homines longe absint a perfectione vitio carente, tamen illos omnino esse supra id, quod mortale est; et alia quidem probare eos, qui iis utuntur, homines esse, Sublimitatem vero tollere prope ad altitudinem Dei: et id, quod culpâ vacat, non vituperari; id vero, quod Sublime est, etiam admirationi esse. quid est, quod oportet jam his addere? *nempe* quod unusquisque illorum hominum omnes *suos* errores saepe possit redimere unâ Sublimitate et virtute; et quod (praecipuum hoc est maxime) si quis elegerit omnia errata Homeri, Demosthenis, Platonis, aliorumque, quotquot maximi *sunt scriptores*, et ea in unum coëgerit, minima, potius vero ne millesima inventa essent pars illorum, quae ab his Heroïbus ubique sunt praeclare dicta. quocirca omne saeculum aevumque, cum nequeat invidiae dementiâ decipi, illis tulit tributque victoriae praemia, et ad hoc usque tempus minime ab iis detrahenda custodit, et custoditurum videtur,

Dum et aqua currit, arboresque procerae virescunt.

Illi, qui scribit, Colossum vitium habentem non meliorem esse, quam Polycleti Doryphorum, in promptu est praeter multa *alia* hoc respondere: *nempe* quod in operibus artis id, quod accuratius est, admiratione excipitur; in operibus vero naturae id, quod Sublime est. quod autem homo est *animal* oratione praeditum, naturae debetur: et *idcirco* in statuis humanis quaeritur similitudo hominis; in oratione vero, quae naturae opus est, quaeritur id quod, ut dixi, excedit res humanas. convenit tamen (redit enim praeceptio nostra ad initium commentarii), quoniam vitio carens *dicendi* genus plerumque artis est virtus; id vero quod in Sublimitate positum est, sed non ubique aequale, *virtus est* animi magnitudinis, *convenit, inquam*, ubique acquirere artem in auxilium Naturae: forsitan enim cohaerentia harum mutua fuerit perfectio. haec de quaestionibus in medio positis ne-

cesse fuit statuere : sed unusquisque fruatur iis, quae ipsi placent.

37. Metaphoris (revertendum enim est) vicinae sunt Comparationes et Similitudines, illo tantum modo inter se differentes, * * * *

38. * * *vitiosae sunt* etiam hujusmodi *Hyperbolae*; ‘ si
 ‘ vos non cerebrum in plantis pedum proculcatum geratis.’
 quare oportet scire, quousque res unaquaeque extra limites
 ferenda sit: nonnunquam enim *valdè* modum excedere, e-
 vertit Hyperbolam, et hujusmodi res nimis intentae laxan-
 tur, aliquando etiam in contrarias commutantur. ergo I-
 socrates, nescio quomodo, pueriliter egit prae studio dicen-
 di omnia ampliore modo; apud illum enim argumentum est
 Panegyricae orationis, civitatem Atheniensium civitate La-
 cedaemoniorum superiorem esse beneficiis in Graeciam col-
 latis: ille vero statim in initio *ejus* haec ponit: ‘ praeterea
 ‘ verba tantam vim habent, ut *scriptor* possit et res magnas
 ‘ humiles efficere, et parvas magnitudine vestire, et vetus-
 ‘ tas novo more dicere, et de nuper factis antiquo more dis-
 ‘ serere.’ siccine igitur, Isocrates, (dicit aliquis) ea, quae ad
 Lacedaemonios et Athenienses attinent, immutaturus es?
 prope enim fecit illud verborum encomium praeceptum
 quoddam audientibus et praemonitionem ne ipsi crederent.
vide igitur ne illae Hyperbolae optimae sint, (ut etiam de
 Figuris antea diximus), quae hoc ipsum celant, quod sint
 Hyperbolae. hoc vero evenit, quum prae maximo affectu
illae Hyperbolae pronunciantur unà cum magnitudine quâ-
 dam circumstantiae: quod Thucydides facit de iis qui in Si-
 ciliâ periêrunt: ‘ Syracusani enim (inquit) illuc descen-
 ‘ dentes trucidârunt eos potissimum, qui in fluvio erant: et
 ‘ aqua statim fuit inquinata; sed nihilominus bibebatur san-
 ‘ guine, cum limo simul, infecta, et pro eâ multi pugna-
 ‘ bant.’ Sanguinem, limumque potos simul, esse id etiam,
 pro quo dimicarent, credibile facit summa vis affectus et
 circumstantia. et illud Herodoti de iis, qui in Thermopy-
 lis *interfecti sunt*, simile est: ‘ in hoc (inquit) loco Barbari
 ‘ jacula mittentes tumulavêrunt illos defensantes se gladiis

(quibuscunque ex iis *gladii* fortè adhuc supererant) et manibus et oribus.' illic quale est (dices) id, 'etiam oribus pugnare' contra armatos, et quid istud, 'tumulari jaculis?' sed eodem modo credibile est; non enim videtur res assumi propter Hyperbolam, Hyperbola vero rite nasci ex re. opera enim (ut non desinam *hoc* dicere) furori confinia et affectus sunt solutio remediumque quoddam universale omnigenae in elocutione audaciae: unde etiam *dicta* Comica, licet in incredibile quid decidant, fidem habent propter *id*, quod in illis est, ridiculum:

Agrum habuit habentem in se terram minorem Epistolâ Laconicâ.

Etenim risus est affectus in voluptate *positus*. Hyperbolae vero ut ad id quod majus est *ducunt*, ita etiam ad id quod minus est; quia intentio est res communis utrique, et *Diafyrmus* est incrementum humilitatis.

39. Quinta pars *rerum* perficientium Sublimitatem, quas in initio proposuimus, adhuc nobis reliqua est, *Vir* optime; *scilicet* verborum certa quaedam Collocatio: de quâ cum in duobus libris satis exposuimus quaecunque ad nos observatione pervenerint, tantum ex necessitate addamus *huic* praesenti argumento; quod Harmonia *verborum* est non solum naturale hominibus persuasionis et voluptatis, sed etiam (cum libertate *tamen*) Affectus admirabile quoddam instrumentum: nonne enim Tibia inserit Affectus quosdam audientibus, eosque reddit velut mente captos et sacro furore plenos, et adhibens quandam positionem numeri ad eam cogit auditorem se movere in numero, eosdemque, quos mellos habet, motus animo sequi, etiamsi *ille auditor* sit omnino musicae ignarus? et mehercule voces Citharae, nihil omnino significantes, nonne saepe admirabile (ut sciunt *homines*) oblectamentum afferunt immutationibus sonorum, *eorumque* inter se pulsatione et mixturâ Symphoniae; quamvis haec sunt imagines *tantum* spuriaeque imitationes persuasionis, non humanae naturae (ut dixi) operationes genuinae? annon putamus igitur Structuram, cum sit harmonia quaedam verborum a naturâ hominibus insitorum, et ad ani-

num ipsum usque, non ad aures solas pervenientium ; cunctas varias excitet ideas verborum, sensuum, rerum, venustatis, modulationis, omnium in nobis innutritorum, et nobiscum natorum ; et cum simul mixtura varietateque suorum sonorum inducat eum affectum, qui oratori adest, in animos eorum, qui sunt prope ; et cum auditores semper efficiat illius participes, et cum verborum *aliorum super alia* aedificationi aptet sublimia ; *annon putamus (inquam) Structuram* his ipsis et allicere simul nos, et ad granditatem dignitatemque, et ad Sublimitatem, et ad omne, quod in se ipsa complectitur, nos semper disponere, omnino animi nostri imperium habentem ? sed vel amentia est de iis, quae sic in confesso sunt, disputare ; experientia enim est probatio idonea. Sublimis hic sensus videtur, et est revera admirabilis, quem de plebiscito profert Demosthenes ; ‘ hoc plebiscitum fecit, ut ‘ periculum, quod urbem tunc temporis circumstetit, velut ‘ nubes transfiret.’ sed ob harmoniam non minus quam ob sententiam sonorus est : totus enim *sensus* per dactylicos numeros dictus est ; hi vero sunt nobilissimi et sublimitatem efficientes ; quapropter metrum Heroum, eorum quae novimus praestantissimum, constituunt. *et hoc, ὥσπερ νέφος, rite claudit sententiam ;* nam ex proprio loco illud transfer, ubi sane velis, *ut sit exempli gratiâ, τῷτο τὸ ψήφισμα, ὥσπερ νέφος, ἐποίησε τὸν τότε κίνδυνον παρελθεῖν,* vel mehercule unam solam syllabam *ejus* rescinde, *ut sit, ἐποίησε παρελθεῖν, ὥς νέφος,* et videbis quantum harmonia cum Sublimitate conspiret ; hoc enim ipsum, *ὥσπερ νέφος,* primo numero longo incedit quatuor temporibus dimenso ; sed, abscissâ una Syllabâ, *ut sit, ὥς νέφος,* statim illud imminuit abscissione Sublimitatem : ut è contrario, si illud extendas, *ut sit, παρελθεῖν ἐποίησεν, ὥσπερ νέφος,* idem significat, non tamen idem jam cadit ; quia longitudine ultimorum temporum dissolvitur et relaxatur ea Sublimitas, quae nunc praecise abrupta est.

40. Imprimis verò magna reddit ea quae dicuntur, eodem modo quo corpora, membrorum connexio ; quorum *sc. corporum* unum membrum, ab alio abscissum, nihil per se

habet dignitatis, omnia vero inter se perfectam faciunt corpoream molem: similiter membra orationis, ab se invicem alia alibi dissipata, secum distrahunt etiam Sublimitatem; sed cum in corpus velut redigantur communicatione quâdam, praeterea cum constringantur vinculo harmoniae, ipso ambitu sonora fiunt; et in periodis Sublimia sunt quasi symbola a multitudine collecta. quinetiam satis a nobis declaratum est, quod multi solutae orationis scriptores et poëtae, cum non essent naturâ Sublimes, forte autem cum essent etiam humiles, cumque adhaec uterentur plerumque verbis communibus et vulgaribus, nihilque exquisitae elegantiae exhibentibus, tamen solum collocando haec et aptando, granditatem et Sublimitatem, et, ut ne humiles viderentur esse, consecuti sunt, (ut fecerunt aliique multi, et Philistus, Aristophanes in quibusdam locis, in plurimis Euripides). apud hunc postremum Hercules post suorum liberorum occisionem dicit,

Plenus sum malis, neque jam locus est ubi aliud ponatur:
Id, quod dicitur, valde vulgare est, sed fit Sublime quia structura verborum respondet rei, de quâ agitur: quod si alio modo id colloques, apparebit tibi manifestum, Euripidem esse poetam vi compositionis magis quam sensus. De Dirce vero raptatâ a tauro dicit,

————— *Sicubi vero taurus*
Inciderit, circumquaque se vertens, unâ traxitprehendens
Mulierem, rupem, quercum, semper suum cursum immu-
tans.

Sensus quidem est nobilis, sed vehementior factus est ex eo quod harmonia non praecipitetur, neque velut machinâ quidem ad volvendum aptâ feratur; sed quod verba habeant quaedam, quibus alia aliis obstant, quibusque mora fiat temporibus, evadentia ad stabilem Sublimitatem.

41. Nihil vero est, quod tam minuta reddit Sublimia, quam numerus in oratione fractus et concitatus; cujus generis quidem sunt Pyrrichii et Trochaei et Dichorei, prorsus in saltatorium modum incidentes: statim enim omnia ea, quae ultra modum numerosa sunt, videntur scita esse, et

minuta, et affectibus maxime carentia, quia eodem semper modo procedunt. et adhuc horum pessimum est, quod, ut cantica auditores a re abstrahunt et ad ipsa vi cogunt; ita ea, quae ultra modum numerosa dicuntur, non dant auditoribus affectum orationis, sed numeri: adeo ut illi nonnunquam praevidentes debitas *periodorum* clausulas, eodem modo, quo dicentes, *terram* pede pulsant, et priores, velut in choro quodam, positionem faciant.

Similiter etiam ea *verba* Sublimitate carent, quae jacent nimis propinqua, quaeque sunt in minutas brevesque syllabas concisa, et veluti clavis quibusdam continuis aspere et duriter copulata.

42. Praeterea quidem etiam valde curtum dictionis genus minuit Sublimitatem: mutilatur enim granditas, cum in nimiam brevitatem cogatur. intelligantur vero nunc non ea, quae rite contracta sunt; sed ea, quae prorsus minuta sunt, et *quasi* in particulas dissecta: concisa enim brevitates impedit sensum, succincta vero *eum* rectâ viâ ad *scopum* dirigit. constat autem quod e contrario ea, quae nimis producuntur, sunt frigida, cum propter immodicam longitudinem retardentur.

43. Valet autem et exilitas verborum dehonestare Sublimia: apud Herodotum quidem tempestas describitur divine quoad sensus, continet vero nehercule quaedam *verba* materiâ abjectiora: et hoc quidem fortasse *abjectum est*, *ζεσάσης δὲ τῆς θαλάσσης* et *fervente mari*: ut illa vox *ζεσάσης* multam Sublimitatem *de sententiâ* detrahit propter malum vocis sonum! simul dicit, *ὁ ἄνεμος ἐκοπίασε*, *ventus laborabat*; et, ii, qui in naufragio deprehendebantur, habuerunt *exitum ἄχαρι* *ingratum*: minus grave est illud *verbum* *κοπιάσαι* et vulgare; hoc vero *ἄχαρι* non est tali affectui aptum. similiter et Theopompus, cum Sublimem in modum parâsset *describere* descensum Persarum in Aegyptum, verbis quibusdam minutis omnia reddidit odiosa: ‘ quae enim civitas, vel quae ‘ gens ex iis, quae in Asia sunt, non legatos miserunt ad regem? quid vero ex iis, quae terrâ proveniunt, vel ex iis

‘ rebus, quae arte elaborantur, pulchris vel pretiosis, non
 ‘ dono illi missum fuit? nonne multae et sumptuosae erant
 ‘ stragulae et vestes, partim purpureae, partim pictae, par-
 ‘ tim albae? *nonne multa tentoria aurata missa erant*, omni-
 ‘ bus rebus utilibus instructa? *nonne multae etiam vestes tri-*
 ‘ cliniarum, lectique pretiosi? *nonne insuper etiam caelatum*
 ‘ argentum aurumque fabricatum, poculaque et crateres,
 ‘ quorum alios videres gemmis adhaerentibus ornatos, ali-
 ‘ os vero accurate et sumptuose elaboratos? adhaec etiam
 ‘ *ad eum mittebantur* innumerae armorum myriades, partim
 ‘ Graecorum, partim Barbaricorum; et excedentia nume-
 ‘ rum jumenta, victimaeque ad caedem *designatae*: adhaec
 ‘ etiam multi condimentorum modii, multique culeoli et
 ‘ sacci chartarum, et librorum, aliarumque omnium rerum
 ‘ utilium: tot vero *missae erant* carnes sale conditae omni-
 ‘ genarum pecudum, ut acervi earum tanti essent, ut illi,
 ‘ qui accederent, e longinquo suspicarentur *eos* esse colles
 ‘ tumultuosque alteros contra alteros erectos.’ ex Sublimio-
 ribus ad humilia fugit, cum oporteret illum fecisse incre-
 mentum vice versa: simul admirabili totius apparatus nar-
 rationi admiscens culeolos et condimenta et sacculos, ima-
 ginem quandam culinae fecit: ut enim, si quis super haec
 ipsa ornamenta, inter crateras aureas et gemmatas, inter-
 que caelatum argentum, et tentoria ex omni parte aurata,
 et pocula, ferret poneretque medios culeolos sacculosque, in-
 decorum esset visu opus; sic etiam hujusmodi verba sunt
 dedecora elocutionis, et velut notae *ei iniustae*, cum sint in-
 tempestive ibi interposita. potuit autem quasi summatim
 percurrere etiam eos, quos dicit conjectura habitos esse col-
 les, et de caetero apparatu sic *orationem* immutando dicere,
 ‘ Camelos, multitudinemque jumentorum subvectantium
 ‘ omnia, quae sunt suppedimenta mensarum ad luxuriam
 ‘ et delicias:’ vel appellare *eos*, ‘ acervos omnis generis fru-
 ‘ menti, et eorum, quae praestantissima sunt ad opsonia, et
 ‘ delicias;’ vel (si omnia *voluerit*, ut voluit, sufficientia sic
 exponere) etiam dicere, ‘ quaecunque sunt deliciae eorum
 ‘ qui mensas struunt, eorumque qui opsonia parant,’ neque

enim oportet in Sublimibus descendere ad sordida *verba* et inquinata, nisi ab aliqua necessitate valde adigamur: sed decet habere voces respondentes dignitati rerum, imitarique naturam hominis creatricem, quae in nobis neque partes non nominandas posuit in conspectu, neque excolamenta totius *corporeae* molis; abscondidit vero, quantum potuit, et, secundum Xenophontem, 'harum rerum canales quam longissime avertit,' non foedans totius animalis pulchritudinem.

Sed enim non necesse est singulatim ea, quae minuunt orationem, enumerare: cum enim antea ostendimus omnia ea, quae nobilia Sublimiaque efficiunt scripta, manifestum est, quod his contraria humilia *ea* plerumque et indecora reddent.

44. Illud sane reliquum non gravabimur, tuae discendi cupiditatis gratia, addere, et explicare id, Terentiane charissime, quod nuper quaesivit quidam ex Philosophis, dicens, miror ego, perinde ac multi alii, quid fiat ut in aetate nostra sint ingenia ad persuadendum maxime apta et in forensibus causis tractandis perita, acriaque et aspera, et praecipue ad suavitates scriptorum facta; non vero jam sint (si rarum quiddam excipias) Sublimia valde et magnifica: tanta prorsus in hac parte scriptorum sterilitas saeculum circumdat. num mehercule (dixit) credendum est trito illi dicto, Rempublicam esse bonam nutricem magnorum *ingeniorum*, quaecum solâ fere viri excellentes in scriptis et vigerint et mortui sint? Libertas enim (dicit aliquis) apta est et ad nutriendas cogitationes magnanimorum spemque *illis* faciendam, et simul ad urgendum *eorum* studium mutuae contentionis aemulationisque de principatu *eloquentiae*. praeterea quia proposita sunt in Rebuspublicis certaminis praemia, egregiae animi dotes Rhetorum semper exercitatae acuuntur et quasi terendo excutiuntur, et cum rebus una (uti par est) liberae effulgent. nos vero hodierni (dixit) videmur a pueritiâ imbuti esse iustâ servitute; moribus ejus institutisque ex teneris jam cogitationibus tantum non quasi fasciis involuti, neque unquam degustantes fontem *illum* scriptorum

pulcherrimum et naturalem maxime, (Libertatem, dixit, volo): quare nihil evadimus, nisi adultores magnifici: addidit, alias propterea facultates etiam in famulos cadere, servum vero neminem fieri Rhetorem: statim enim prorumpit illud quod illiberale est, quodque quasi custodiâ eum tenet semper a consuetudine subactum: nam (secundum Homerum) 'dimidium virtutis aufert dies servitutis:': quemadmodum igitur (si quidem, inquit, verum est *id, quod audio*) arculae, in quibus Pygmaei, vocati nani, nutriuntur, non solum impediunt incrementa eorum qui in illis includuntur, sed etiam contrahunt eos circumposito corporibus vineulo; ita aliquis possit appellare omnem servitutem (licet sit iustissima) arculam animi et publicum carcerem.

Ego quidem *illum sic* excipio, facile est (dixit *aliquis*, vir optime) et familiare homini, conqueri semper de rebus praesentibus: vide autem ne sit universi orbis pax, quae corrumpat magna ingenia; multo vero magis hoc perpetuum bellum quod nostras cupiditates obsessas tenet, et praeterea hercule hi affectus, qui praesens saeculum praesidio tenent, et ex arce rapiunt feruntque: amor enim nummorum (quo omnes jam insatiabiliter laboramus), amorque voluptatis in servitutem rapiunt, seu potius (ut ita dicat aliquis) demergunt jam saecula una cum ipsis hominibus: amor quidem argenti morbus est minutos *nos* efficiens, amorque voluptatis *morbis* viles efficiens. nequeo fane cogitando invenire, quo modo fieri possit, ut nos, qui immensas divitias magni aestimamus, et (ut verius dicam) numinis instar colimus, non recipiamus in animos nostros invadentia illa mala, quae cum illis *divitiis* una nascuntur; sequitur enim opes immensas et nimias conjunctus et aequis (ut aiunt) passibus incedens magnus sumptus, simulque *opibus* illis aditus urbium et privatarum aedium recludentibus, in quos intrat *sumptus*, etiam una *cum opibus* ibi habitat: et, cum haec in saeculis per aliquod spatium temporis duraverint, nidificant (secundum sapientes), et cito ad prolem faciendam conversa generant et Fastum et Luxuriam, foetus suos non spurios, sed valde legitimos: sin quis vero hos divitiarum

filios permittat ad adolescentiam pervenire, statim procreant in animis dominos inexorabiles, Contumeliam et Injustitiam et Impudentiam: necesse est enim haec sic fieri, hominesque non amplius sursum oculos erigere, nec ulterius *his* ullam esse famae rationem; sed absolute compleri paulatim talium saeculorum corruptionem, et contabescere et emarcescere animi Sublimitates, neglectasque esse, cum admirentur mortales suas et inutiles partes, omittentes incrementum facere *partibus* immortalibus. neque enim in iudicio quis pretio corruptus, potest esse liber integerque de rebus aequis et pulchris iudex; necesse est enim ut suae res videantur pulchrae justaeque ei, qui dona accipit: et *similiter*, ubi munera, et venationes alienarum mortium, et insidiae testamentis *factae* totas vitas nostras jam moderantur; *ubi* etiam lucrum ex re quâlibet *nobis* comparamus vitae *periculo*, in servitutem redacti unusquisque a *cupiditate nummorum*, num in tam pestilenti saeculi corruptione putamus reliquum esse quenquam liberum et incorruptum iudicem *scriptorum* Sublimium vel ad aeternitatem perventurorum, et non corruptum esse a cupiditate ditescendi? sed *vide* annon sit melius tales, quales nos sumus, regi quam liberos esse: quoniam cupiditates *nostrae*, velut ex caveâ emissae *bestiae*, in proximos omnino emissae etiam incenderent malis totum orbem. in summâ vero dixi desidiâ esse consumptricem ingeniorum nunc temporis natorum, in quâ nos omnes (exceptis paucis) vitam transigimus, non aliam ob rem laborantes vel suscipientes *opus* quam ob gloriolam et voluptatem, non autem ob id commodum, quod dignum est aemulatione et honore.

Sed praestiterit haec omittere et ad ea pergere, quae sequuntur: haec vero erant Affectus, de quibus ex professo promisi me in peculiari commentario dicturum, et qui, ut mihi videtur, tum alius generis orationis, tum ipsius Sublimitatis partem [*non minimam*] constituunt.

DIONYSII LONGINI

FRAGMENTA.

DIONYSII LONGINI

FRAGMENTA.

I. E Cod. MSto Vat.

Finiat autem omnem *nostrum* sermonem et Graecum Sublime *dicendi* genus Demosthenes, Lyfias, Aeschines, Aristides, Isaeus, Timarchus, Isocrates, Demosthenes, qui et Crithinus *fuit*, Xenophon, praeterea Paulus Tarsensis, quem et primum dico praefuisse opinioni argumentis non probatae.

II. E Cod. MS. Par.

Metrum a Deo primum venit, qui et coelestia et terrestria concinne et quasi modulate disposuit: rebus enim cum coelestibus tum terrestribus inest quaedam harmonia. ecquomodo autem universum hoc, nisi certo ordine et rhythmo quodam digestum fuisset, aliter unquam constitisset? imo organa ipsa *et instrumenta*, quae manu hominum fiunt, modulo omnia *seu mensura* constant. si vero omnia, multo magis oratio, utpote quae omnia in se complectitur; etenim pedestri sermoni sua est harmonia: idque ex eo liquet, quod hominis unius quidem sermo numerosior est, alterius vero non item. sed harmonia sane magis competit Poëticae orationi, quae plurimis et affectibus utitur et dictionibus, et fabulis quoque et figmentis, per quae efficitur harmonia. idcirco antiqui suos libros strictâ potius quam solutâ oratione condebant: metro certe insita inest harmonia, harmonia vero musica est; musicae autem quanta sit gloria, nemo ignorat: quamobrem et Metrum res est eximia, quippe quod musicae subest; cuius nos, ut Homerus loquitur,

—— Solam famam audivimus, neque quicquam scimus.

III. E Cod. MS. Par.

PROLEGOMENA in *Hephaestionis*
Enchiridion.

1. **A**T seu nova res sit Metrorum observatio, seu veteris Musae inventum, pulchre utrumque se habebit: nam si sit vetus, vetustate ipsa venerabilis: si recens, amabilior futura est, idque Homero iudice,

Quippe illam resonant omnes laudantque Camoenam,

Quae, novitate placens, insuetas fertur ad aures.

Porro Metri pater est non solum Rhythmus, sed et Deus: nam ex Rhythmo ortum habuit, Deus vero sonum ipsum Metri protulit.

2. Rei metricae tractationem multi multifariam orsi sunt: alii ab literis, ut Philoxenus; alii a definitione Metri, ut Heliodorus: nos vero auctorem secuti Hephaestionem a syllaba ordiemur: sed pauca primum praefanda sunt.

3. Sensus audiendi est id, quo de Metro judicamus: unde sic quidam definiunt: *Metrum est pedum apta compositio, quae sensu audiendi percipitur*: quod si auris iudicat, vox sane est quae ornat: quippe, ut vox, sonum modulatum producendo vel contrahendo, syllabas quasi figurat; ita auditus eas aure excipiens iudicat.

4. Hinc fit ut Metra complura velut tacita lateant in pedestri oratione, et vicissim in alia Metra multis modis incidant. itaque et apud Demosthenem oratorem invenire est occultum versum Heroicum; qui ideo latere potuit, quia pronuntiatio, ad solutam orationem accommodata, auditum simul et verba abripuit. ait quippe,

Τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσση πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἑκάτειαν &c.

versus est Heroicus: sed et Ionicum reperias, cum ait,

Πολλῶν δὲ λόγων ἔθρομβοι γινόμενε παρ' ὑμῖν:

nam in his manifestum se prodit Ionicus a majori, similis huic,

Ευμορφοτέρα Μνασιδῖκα τᾶς ἀπαλᾶς Τυρίνω.

Metrorum vero in se invicem incidentium exempla post-hac afferemus.

5. Metrum et Rhythmus hoc differunt, quod Metra syllabis tanquam materia consent, et absque syllabâ non possit fieri Metrum: Rhythmus vero et in syllabis et citra syllabas fit; nempe in eo sono qui pulsatione efficitur. et-enim cum ab aerariis fabris malleos deorsum incuti videmus, simul etiam Rhythmum quendam audimus: item equorum incessus pro Rhythmo habitus est, necnon micatio digitorum, et apta membrorum conformatio, et chordarum motus, et avium volitantium plausus: at sine dictione, quae et talis sit et tanta, Metrum consistere non potest.

Praeterea Metrum a Rhythmo differt, eo quod metrum tempora habeat fixa ac definita, longum scilicet et breve, et horum medium, quod commune appellant; quod ipsum quoque omnino et longum et breve est: Rhythmus autem tempora ad libitum producat, sic ut breve tempus longum saepe efficiat. rem ita se habere, et illa a se invicem differre, Poëtae sciunt. capiamus exempla ex comoediâ in gravem Philosophiam jocante: nempe Socrates ait (licet eum irrideat Aristophanes) *utrum de Metris, an de Epico versu, an de Rhythmis?* distinxit ille Metra ab Rhythmis: itaque in exemplo allato duo haec observanda; Rhythmum a Metro differre, et veteres Metrorum rationem praeceptis comprehensam didicisse.

6. Metrum de multis rebus dicitur. nam et modum [seu mediocritatem] Metrum vocamus; ut ille qui dixit, METPON APISTON, *modus optimus*: sive hoc sit sapientis pronuntiatum, seu donum *hominibus* a Deo datum; nam Apolline quidem dignissimum est, modorum inventore. deinde appellatur Metrum et id ipsum quod metitur, et id quod mensum est: ut cum medimnum, et id quod medimnus capit, Metrum vocamus, fane utraque ea res medimnus dici solet: item si possum vas, in quo aliquam quantitatem metior, appellare *χόα* *congium*, etiam e contrario ipsam quantitatem *in eo contentam* appellamus *χόα*: [itidem ipsum lig-

num, quod longitudinem habet unius cubiti, appellamus cubitum.]

7. Pariter et in praesenti instituto Metri nomen ad multa pertinet: nam et metrum dicimus quidquid prosa non est: ut cum ea quae scripsit Plato, prosam; quae Homerus, Metra nomino. Metrum etiam dicitur quaeque Metri species; ut cum dico, metrum Ionicum, Metrum Iambicum, Metrum Trochaicum. item versus singuli appellantur Metrum: ut cum dico; prima Homeri Rhapsodia Metris constat sexcentis, id quod Ulysses Metricus observavit. jam vero et pedum duorum conjugationem Metrum vocamus, ut cum Trimetrum appellamus Iambicum illum, qui constat senis pedibus. ipsum tempus etiam Metrum vocamus; quod quidam Rhythmici scriptores σημειον *notam* appellant. id ita esse exemplo confirmabimus, quod alii Orpheo, alii Pythiae acceptum referunt: etenim cum haec, vel ille, de Epico versu sic loquatur,

Tramite eunt recto Metra bis duodena, pedes sex.

Et haec ita se habent ut dixi: 'Metrum vero est et id quod, metitur et id quod mensum est;' ita etiam in modo dictis id ipsum quod mensum est (id est Poëma) Metrum vocatur, et singulae partes metientes eandem appellationem sortitae sunt: tempus enim syllabam, pedem syllaba, pes metricam conjugationem, haec versum, hic Poëma efficit; ut merito singula appellentur Metra.

8. Factum est Metri nomen ex verbo μέρω, quod est *divido*: unde illud Poëtae,

Ισον ἐμοὶ βασίλευε, καὶ ἡμῖν μεῖρεο τιμῆς.

Jure pari imperita, mecumque hunc divide honorem.

atque ut ex σείω fit σείσρον, ex δέρω δέρτρον, ex φέρω φέρτρον, ita ex μέρω μέτρον: est igitur, si etymologiam spectemus, nomen partitionis.

9. De definitionibus Metri nunc agere haud necesse est. ipse enim Hephaestion reprehendit Heliodorum, qui apud novitios de ea re agat; cum ii, qui rudes sunt et rem metricam nondum attigerunt, non possint Metri definitionem intelligere.

10. Liber inscribitur ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ *pugillare*, non (ut quidam opinati sunt) ex Gladio, sed ex eo quod acuat animos eorum, qui in ipsum incidunt, quia possint habere illi, qui velint, ἐν χερσὶν *in manibus* praeceptionum metricarum singula capita. id ita esse hinc constat, quod Heliodorus initio Enchiridii ait: *hic liber in usum eorum scriptus est, qui rei metricae praecipua capita habere in manibus velint.*

11. Hephaestion, ut jam diximus, ab Syllabâ illud incipit, eo quod Metri materia sit syllaba, sine qua nec Metrum potest consistere: id autem quod efficit, prius est eo quod efficitur, adeoque illinc incipiendum. caeterum non ab genere incipit, sed a specie: differunt vero genus et species, quatenus genus quidem est res primaria, quae in species dividi potest; species autem est id in quod genus dividitur: sic animal est genus, cujus species sunt homo, equus, et reliqua. eâdem ratione et syllaba genus est: species vero ejus sunt brevis, longa, et ea quae communis dicitur. itaque huic Scriptori initium ab genere facere haud visum est, quod ea quaestio esset mere technica; nec aut syllabam definiri, aut ejus etymologiam afferri, ad Metra ipsa quicquam conferret. tamen ille eo nomine a technicis reprehensus est.

12. Definitio Syllaba est * * * * *

13. Praeterea syllaba hinc nomen habuit, quod literas plures in se una comprehendat, quae sub unico sono percipi possint: nisi quis loquatur de iis syllabis, quae literâ unâ constant: sed haec quidem technicis disquirenda relinquamus.

14. In re metricâ illud tenendum, omnes breves inter se esse aequales; item omnes longas: universae quippe constant temporibus, longae duobus, breves uno. hinc fit ut in Dactylo quatuor, in Pyrrichio duo tempora esse statuamus; nec dictionis aut syllabae Poeticae literas curiosius

investigantes, nec ex earum numero, sed ex numeri potestate, tempora metientes.

IV. E Cod. MS. Par.

Incipiendum autem a brevi syllaba: sic vero eam definit Hephaestion, *Syllaba ea brevis est, quae habet vocalem brevem vel correptam, non in fine dictionis; et ita quidem ut eam inter et sequentis syllabae vocalem non intersint consonantes plures unâ simplice, sed aut una tantum, aut nulla.*

Omnino sane laudanda definitio, utpote omnia habens quae oportet habere legitimam definitionem. nempe Philosophis definitio ea esse statuitur, quae nihil extra rem definitam complectitur, quae nihil omittit rei definitae, quae cum rei summâ reciprocatur; si videlicet definitio ipsa, et illud quod definitur, alterum alterius definitio sit, sic ut in hoc exemplo: homo est animal sermone praeditum, mortale, intelligentiae et scientiae capax: si quod igitur animal sermone praeditum est, et mortale, idemque intelligentiae et scientiae capax, homo illud prorsus est. item sonus est aër percussus: si qua res igitur aër est percussus, ea utique est sonus. eodem modo nos in propositâ definitione videamus id quod reciprocatur: si qua est vocalis brevis, nec ea in fine dictionis posita, quae non habeat post se plures unâ consonantes, ea utique est brevis syllaba. antea vero dictum fuit, *non in fine dictionis posita*, propter eam *vocalem*, quae communis dicitur: [si faciat partem integram orationis, incidit in naturam *vocalis* communis: velut cum brevis syllaba in fine dictionis posita, aliquando longa habita est, ut apud Poëtam, τὰ περὶ καλὰ ῥέεθρα: ita et syllaba πρὸς brevis per se est: sed longae locum obtinet, ubi Homerus ait, πρὸς οἶκον Πηληϊός, quoniam ibi pedem oportet esse spondeum.] illud autem, ‘si non intersint plures unâ consonantes,’ additum est definitioni, propter eam *vocalem* quae *positione* fit longa: nam si contigerit, ut vocali, seu brevi seu correptae, postpositae sint duae consonantes, eae syllabam

longam efficient: sic vocalis ϵ syllaba est brevis; at si duae consonantes postpositae sint, ut in voce Εκτωρ , eae syllabam longam facient. idcirco *auctor definitionis* addidit, non oportere subsequi duas consonantes, sed unam quae simplex est, vel nullam: nam et duplex si accesserit, syllabam productura est, ut in $\alpha\zeta\omega\epsilon\lambda\acute{\omega}\nu$.

V. Ex Porphyrio de vita Plotini, p. 13.

Edit. Basil.

QUUM permulti memoriâ nostra exstiterint, Marcelle, Philosophi, praesertim autem primis pueritiae nostrae temporibus, (nam dici vix potest, quanta praesens tempus laborat rei penuria), tum vero non pauci ex his, quum jam adolescentuli essemus, tuendis Philosophiae placitis inclaruerunt: quorum quidem omnium notitiam frequens mihi per loca plurima ab ipsâ statim pueritia cum parentibus instituta peregrinatio contulit; quin et cum aliquam multis ex hisce, qui tum superstites erant, dum varias gentes et populos obeundo perlustro, familiaris vivendi facultas fuit: nonnulli *eorum* placita sua scriptis tradiderunt, ut sic et posterî doctrina ipsorum fruerentur; alii vero sufficere sibi existimârunt, si sectatores tantum suos ad illorum captum et cognitionem perducerent. ex quibus de priore genere Platonici fuere Philosophi, Euclides, Democritus, et Proclinus, qui in Troade vitam suam traduxit; necnon, qui nunc Romae degunt, Plotinus, hujusque familiaris Gentilianus Amelius: at ex Stoïcis fuere Themistocles et Phoe-bion; quique nuper admodum floruerunt, Annius et Medius: e Peripateticis autem Heliodorus Alexandrinus. secundi generis fuerunt Ammonius et Origines, quos nos diutissime frequentavimus, viros qui aequales suos sapientiâ multum excellerent: tum et qui in *scholâ* Athenis succedere, Diodotus et Eubulus. licet enim ex hisce nonnulli quaedam scripserint, ut Origines, qui *DE DÆMONIBUS scripsit*; et Eubulus, qui *IN PHILEBUM ET GORGIAM commentarium edidit*, atque Aristoteli *CONTRA PLATONIS REM-*

PUBLICAM respondit : non illa tanti sunt, ut ea propter inter illos referri mereantur, qui deditâ operâ literis *Philosophiae* dogmata explicuerunt ; quum haec ipsis opuscula velut parerga seu fortuita fuerint, nullo certo ac serio scribendi consilio suscepta atque elaborata. ex Stoïcis porro Herminus et Lyfimachus ; quique in urbe vivendi tempora transegerunt, Athenaeus et Musonius : et ex Peripateticis Ammonius et Ptolemaeus, qui ambo omnium suorum aequalium maxime Philologierant ; praesertim vero Ammonius, (neque enim quisquam est, qui, quod ad diffusam elegantiorum literarum et omnis scientiae notitiam, cum eo comparari queat), nil tamen, quod ad *Philosophiae* artem pertineret, scripsere ; sed poëmata tantummodo *nonnulla*, et quasdam Demonstrativi generis orationes ; quae quidem, invitis ipsis, etiam nunc superesse existimo : neque enim *cen- seas* illos credidisse ob huiusmodi libellos se apud posteros notos fore, omittentes literis curâ dignioribus suas mentes locupletare. rursus ex eorum numero, qui quid commentati sunt, quidam nil nisi collectanea aliqua, aut ex aliis descripta vetustioribus, in medium protulere ; quemadmodum Euclides fecit, necnon Democritus, atque item Proclinus : alii vero, minutas prorsus quasdam veterum doctrinae particulas ad interpretandum sibi deligentes, de iisdem, atque illi, locis aggressi sunt libellos componere ; quo ex numero Annius ac Medius sunt, necnon et Phoebion ; atque hic quidem elocutionis elegantia potius, quam rerum ac sententiarum pondere, innotescere studuit. iisdem et Heliodorum licet adjungamus : nam neque hic quidquam novi et veteribus indicti ad distinctam *Philosophiae* dogmatum explicationem de suo contulit. at qui etiam numero problematum, quae tractarunt, scribendi studium et diligentiam ostenderunt, et singulari quadam contemplandi ratione usi sunt, Plotinus et Gentilianus Amelius fuerunt : quorum ille principia Pythagorica et Platonica multo, ut videtur, quam quisquam priorum, dilucidius explanavit ; (non enim illae *commentationes* Numenii, aut Cronii, aut Moderati, aut Thrasylli, propter accuratam explicationem cum

Plotini commentationibus de iisdem rebus *componendae sunt*): Amelius autem, hujus vestigia dum sibi legenda proponit, eadem quidem habet et exponit dogmata, verum prolixior multo in illorum tractatione, latioreque usus interpretationis ambitu, in contrariam Plotino tractandi formam deflectere videtur. et hi quidem soli sunt, quorum scripta curâ nostrâ et cognitione digna existimem. nam reliquos quare quis attingere operae pretium putet, omittens ad ipsos recurrere, a quibus illi haec mutuantes scripserunt? praesertim cum nihil omnino de suo addiderint; et non modo non rerum capitum, sed ne argumentationum quidem, neque aut collectionis eorum quae a pluribus *dicuntur*, aut deligendi optima quaeque curam ullam gesserint. ego vero et in aliis hoc ipsum scriptis jammodo plus semel praestiti; sicut et Gentiliano, DE JUSTITIA QUÆ APUD PLATONEM EST, respondi; tum vero Plotini DE IDEIS *commentarium* examinaui. communem enim nostrum omnium amicum Regem illum Tyrium, qui et ipse non pauca ad exemplum et imitationem Plotini commentatus est, (quum, illius rationem atque disciplinam nostrae praeferens, multo illum meliorem de Ideis sententiam, quam quae nobis probaretur, amplecti, edito in vulgus scripto demonstrare in animum induxisset), mediocriter responsione meâ confutasse videor, quod non recte *suam sententiam* retractavit; praeterea non paucas opusculis hisce meis illorum virorum sententias convellisse: sicut in *meâ*, quae ad commentarii magnitudinem accedit, ADVERSUS AMELIUM EPISTOLA, quaeque illis respondit quae ab illo mihi Româ missa erant; quam Epistolam ipse inscripsit DE PLOTINI PHILOSOPHANDI RATIONE. ego vero, communi tantummodo inscriptione contentus, simpliciter opusculum hoc meum EPISTOLAM ADVERSUS AMELIUM indigitavi.

VI. Ex Porphyrio in vita Plotini, p. 12.

Edit. Basil.

AC tu quidem, ubi commodum erit, libros illos mittes: quin potius ipse adfer. non enim rogare te saepius desinam, ut hoc ad nos iter omni alteri anteponas: etiamsi nulla alia de causa (quid enim sapientiae adventu tuo apud me lucraturum te speres?) certe et ob veterem nostram consuetudinem, et ob aërem, qui temperatus est, *et utilis* ad eam corporis imbecillitatem, qua te dicis *affectum esse*. et si quid aliud, quod cogitas, nanciscaris, at a me ne quid recentius expectes, imo nec veterum quidem quidquam *scriptorum* quae periisse dicis: tanta namque hîc loci scribarum est inopia, ut toto hoc tempore vix, ita me dii ament, librarium nancisci potuerim, qui mihi Plotini quae deerant colligenti describeret; quem ego ab consueto opere abductum huic uni curae intentum esse jussi. cuncta vero jam, ni fallor, scripta ejus comparavi, atque etiam illa quae mihi recens submisisti: attamen imperfecta ea sunt, quae nactus sum; non enim mediocriter erant corrupta. quamquam sodalem ego nostrum Amelium scribarum errores emendaturum fuisse existimaveram: sed alia illi potiora fuisse video, quam ut huic sese curae dederet. quare non est ut iis uti possim, tametsi percupidus illa DE ANIMA et DE ENTE accuratius considerandi: nam et haec vitiosissime descripta sunt. ergo rem mihi longe omnium gratissimam feceris, si mihi quam emendatissime descripta trans miseris: solum ut *mea cum tuis exemplaria* conferam, atque illa ad te postea remittam. attamen repeto id, quod superius dixi: mittas nolim, verum ipse potius huc illa afferas; tum et si quae forte alia Amelium fugere: nam cuncta, quae ille attulit, summo studio *a me exquisita* possideo. quidni enim viri illius Commentationes omni veneratione et honore dignas avidissime mihi conquiram? hoc autem et praesenti tibi, et cum longe abesses, vel cum Tyri commorare, semper scilicet significavi, quod mihi accideret multis *ejus* argumentis non assentiri:

scribendi verò formam, et sententiarum hujus viri densitatem, ac Philosophicam quaestionum tractationem immane quantum admirari et amare; quin et ab iis, qui in rerum veritatem inquirunt, libros illius inter praestantissimos dico referri oportere.

VII. Ex Eusebii Praeparatione Evangelica,
lib. 15. p. 822. Edit. Paris.

UT autem rem paucis expediam, longe mihi illi omnes a vera rationis via recessisse videntur, quicunque animam corpus esse statuere: quid enim fieri potest, ut de ipsa statuamus illam alicui ex elementis similem esse? aut qua ratione *illam* ad concretiones et mixtiones referamus? quae cum variis fiant modis, innumeras aliorum corporum species producere solent: in quibus, etsi non e proximo, certe non ita remote licet videre elementorum *existentiae* causam, primorumque ad secunda tertiaque *efficienda* conatum. at in his, quae ad Animam pertinent, ne vestigium quidem *originis*, aut indicium in corporibus reperitur: etiamsi quis, ad Epicuri et Chrysippi exemplum, omnem movere lapidem sedulo voluerit, omnemque exquirere corporis potentiam, unde animae actiones nascantur. quid enim spiritus illa tenuitas ad visiones et ratiocinationes conferre possit? et unde atomorum figura tantam prae caeteris vim atque mutandi potestatem habeat, ut, quum in alterius conformationem corporis inter se variantur, prudentiam progignant? equidem existimo, quod (vel si quis Vulcani tripodas et ancillas possideat, de quibus Homerus fabulatur, illos suapte ad Deorum ministeria accurrere, hasce vero una cum domino *suo* laborare, neque ullis, quas vivi habent, facultatibus carere), nulla sane ex illis sponte se moventibus machinis *prudentiam* progigneret, et quod similis esset illis, qui sunt in litoribus, lapillis, quoad potentiam ejus praeclari alicujus ad sensum *producendum* efficiendi. neque enim immerito Zenoni quis atque Cleanthi succenseat, quod tam contumeliose uterque de animâ senserit; nihilque illam aliud nisi

spissi corporis esse exhalationem statuerit. quid enim (Dī boni!) exhalationi omnino cum animā commune est? aut quī fieri potest, ut cum huic rei et nostram et caeterorum omnium animantium essentiam similem esse censent, vel visiones et recordationes continuas, vel earum rerum appetitiones atque voluntates quae ad intellectum faciunt, queant defendere? ergone et Deos, atque ipsum illum qui cuncta tam terrestria quam coelestia pervadit, *summum Jovem*, ad exhalationem et fumum et caetera id genus deliria referemus? nec Poētas saltem reverebimur, qui, quamvis accuratā Deūm notitiā caruerint, partim tamen e communi hominum sensu, partim ex Musarum afflatu, qui illos ad haec solet excitare *effata*, honestiora de illis dixerunt; neque exhalationes eas esse, aut vapores, aut spiritus, nugasque—

VIII. Ex Anonymi Comment. in Hermog.

p. 380. Edit. Ald.

QUAE Schemata Sententiarum appellari solent, veluti, Praevia correctio, Correctio, Reticentia, Praeteritio, Ironia, Morum effictio, ea parum idoneam mihi videntur sortita esse appellationem; quum potiori jure sint Sententiae, et Enthymemata, et Argumenta a probabili, et Probationum genera. quaedam enim ex iis, ut Correctio et Praevia correctio, habent Prooemiorum vim; (praeteritio autem in eo versatur, ut quid sit fide dignum ostendat), et possint partes esse probationum ab affectibus et moribus ductarum, quae Pronuntiationis virtuti conveniunt.

FINIS.

Longinus,

Peri hypsus hypomnēma = De sublimitate libellus

Glasgov 1751

A.gr.b. 2124

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10236638-3